СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CXII П'ЯТНИЦЯ, 22 ЛИПНЯ 2005 РОКУ ЧИСЛО 29 VOL. CXII FRIDAY, JULY 22, 2005 No. 29

Візи: колишній міністер К. Грищенко критикує теперішнього - Б. Тарасюка

Р.Л. Хомяк

КИЇВ. – Міністри закордонних справ України дискутують у пресі на тему безвізового в'їзду в Україну. Пишу „міністри" в множині, бо йдеться про нинішного міністра закордонних справ Бориса Тарасюка і його попередника (і колишнього „нашого" посла) Костянтина Грищенка. Дебати вказують ще й на іншу справу: обида досвідчені, кадрові українські дипломати не домовились.

На початку лютого, на своїй першій зустрічі з пресою, після повернення в крісло міністра закордонних справ, Борис Тарасюк, серед іншого, подякував своєму попередникові Костянтинові Грищенку, за те, що той „зберіг МЗС". Адже К. Грищенко, так би мовити, „потрапив з-під ринви на дощ". Під час своєї посольської діяльности в Америці він долав дуже напружені взаємини між Україною і США. Протягом декількох місяців, як говорили між собою вашінґтонські спостерігачі, американською політикою щодо України керували не в Державному департаменті, а в підвалі Білого Дому, в „князівстві" Кондолізи Райс, яка тоді була радником Президента у справах національної безпеки.

Це був період запідозрювань України у продажеві Іракові знаменитих „кольчуг" (донині не знайдених в Іраку), і продажеві зброї Македонії, і таких геть інфантильних заходів, як перехід на франкомовні назви країн в розкладі місць на міжнародній конференції, для того тільки, щоб Президент України (**Ukraine**) Леонід Кучма не сидів поруч з Президентом „**USA**" Джорджем Бушем, так що місце США з'явилось під табличкою французькою мовою (офіційною мовою дипломатії), тобто – „Етаз-Уні" – адже за круглим столом літера „Е" далека від латинської літери „U".

Треба віддати належне дипломатові К. Грищенку, бо він витримав усі ці випробування, і коли повернувся до Києва в ранзі міністра закордонних справ, взаємини між Вашінґтоном і Києвом вже знову були в нормальній колії.

Витримав „під ринвою" в США і скоро опинився „під дощем" у Києві, де Президент Л. Кучма, під тиском президента Росії В. Путіна, почав тягнути Україну у московський проєкт „Єдиний економічний простір" (ЄЕП) разом з Росією, Білоруссю й Казахстаном. Міністер за-

(Закінчення на стор. 3)

Масове сходження на Говерлю викликало жертви і було останнім

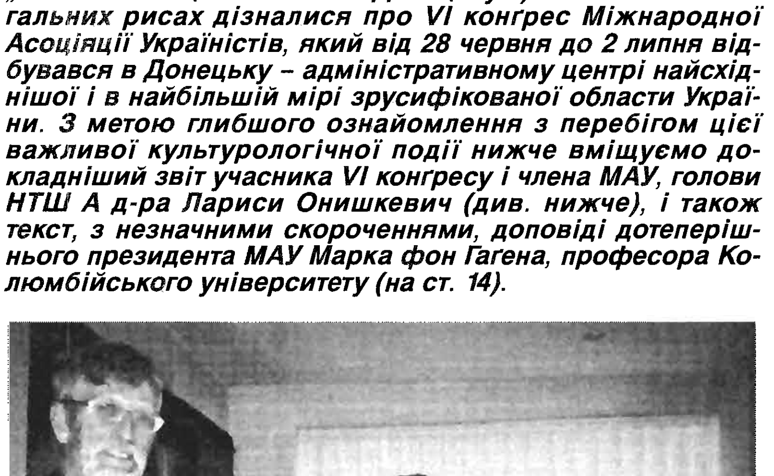
Президент України Віктор Ющенко і Державний секретар України Олександер Зінченко з учасниками сходження на Говерлю в Рахівському районі Закарпатської области 16 липня. Фото УНІАН

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – 16 липня Президент України Віктор Ющенко здійснив 31-ше у своєму житті сходження на Говерлю, у якому взяло участь близько 20 тисяч осіб. У традиційному вічі, що відбулося на вершині гори з Віктором Ющенком, узяло участь, за різними даними, 5-10 тисяч осіб. Коли настав час спус-

(Закінчення на стор. 18)

VI Конґрес МАУ в Донецьку - добрі жнива

З попереднього числа „Свободи" (стаття Р. Л. Хом'яка „'Засяло сонце золоте' – в Донецьку!") наші читачі в загальних рисах дізналися про VI конґрес Міжнародної Асоціяції Україністів, який від 28 червня до 2 липня відбувався в Донецьку – адміністративному центрі найсхіднішої і в найбільшій мірі зрусифікованої области України. З метою глибшого ознайомлення з перебігом цієї важливої культурологічної події нижче вміщуємо докладніший звіт учасника VI конґресу і члена МАУ, голови НТШ А д-ра Лариси Онишкевич (див. нижче), і також текст, з незначними скороченнями, доповіді дотеперішнього президента МАУ Марка фон Гагена, професора Колюмбійського університету (на ст. 14).

Зліва: д-р Марк фон Гаґен (Колюмбійський університет), Діяна Гованська (Колюмбійський університет), д-р Анатолій Загнітко, Наталія Ярошенко, Вікторія Куценко (усі троє – з Донецького університету), д-р Франк Сисин (КІУС). Фото: С. Андрушків

Міжнародна Асоціяція Україністів об'єднує науковців, які спеціялізуються в галузях, пов'язаних з Україною. Перший конґрес відбувся в Києві у 1990 році – він мав найбільше розголосу: над Хрещатиком висіли великі написи (від однієї сторони вулиці до другої) з вітаннями на адресу членів МАУ. Це було нове навіть для Києва – що приїхали українознавці не тільки з різних західніх країн, але й з Китаю. Коли Другий конґрес відбувався у Львові, то наступні – у Харкові, Одесі і Чернівцях. Причина: дати змогу українознавцям побачити культурне життя різних міст України, а рівночасно показати громадянам тих міст, що світ ними цікавиться як частиною України. Ще 2002 року було вибрано місто Донецьк – тоді ще не було передчуття, що історія виявить нову історичну реальність під час останніх президентських виборів в Україні.

VI Конґрес проходив у Донецькому університеті від 28 червня до 2 липня. Прибуло понад 600 учасників з 26 країн світу (від Австралії, Канади, Америки до Японії включно); та ще було понад 1300 кандидатів, половині з яких мусили відмовити, бо не було змоги всім перебути у Донецьку, відносно невеликому місті.

Проведено разом понад 111 секційних засідань і 198 тематичних; також представлено 32 нові видання з україністики. Це добрі жнива.

На відкриття прибули також представники Національної Академії Наук України (НАНУ), уряду України (віце-прем'єр Микола Томенко) та представники обласної і міської адміністрацій. На відкритті і закритті головував господар МАУ, ректор Донецького університету Володимир Шевченко (професор, доктор фізико-математичних наук).

На пленарній сесії промовляли Іван Дзюба (родом з Донецька, який дістав почесний докторат, як також дістав і Богдан Осадчук) про „Донецьку складову української культури". Джованна Броджі Беркофф говорила на тему: „Багатомовність і культурний плюралізм як загроза для самосвідомости чи шанс для майбуття?". Були також виступи Івана Кураса, Ганни Скрипник (голова Української асоціяції) та Степана Мельничука, ректора Чернівецького університету.

Промовляв також віце-прем'єр Микола Томенко. Його головна думка була, що кожний громадянин має почувати себе членом своєї держави. Та головною доповіддю була промова президента МАУ, Марка фон Гаґена, професора історії Колюмбійського університету. Він подав виразну аналізу стану гуманітарних наук і пов'язаних з ними проблем в Україні. Це була оцінка праці МАУ в Україні, і праці НАНУ, і ставлення уряду до справ культури, зокрема української мови. Фон Гаґен підкреслив український типовий релігійний плюралізм, громадянську

(Закінчення на стор. 14)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

На Софіївській площі згадали кривавий вівторок

КИЇВ. – 18 липня, у річницю кривавого вівтірка – побиття похоронної процесії спецпідрозділами міліції під стінами Святої Софії (Софіївська площа), відбулося скорботне віче пам'яті Патріярха Київського і всієї Руси-України Володимира (Романюка). Тоді, 1995 року, після смерти Патріярха Київського, не було визначености щодо місця поховання. Влада запропонувала місце на Байковому кладовищі, проте послідовники Патріярха не погодилися з цим і хотіли його поховати на території Софії Київської. Тоді похоронній ході заважали бійці ОМОНУ, які намагалися зупинити людей сльозогінним ґазом, били та топтали жінок, старих та дітей. Патріярха все ж таки поховали під стінами Софії Київської. Імена тих, хто віддавав злочинні накази підрозділам ОМОНУ, невідомі досі. Проте у свідків цього погрому не виникає сумнівів щодо того, що кривавий вівторок був політичною акцією.

„Ґазпром" заплатив Україні за транзит – ґазом зі сховищ

КИЇВ. – Російський „Ґазпром" повідомив 17 липня про досягнення домовлености з компанією „Нафтоґаз України" про остаточне врегулювання проблеми з 7.8 млрд. кубометрів російського ґазу, що зберігаються в українських ґазосховищах. Згідно з документом, „Нафтоґаз України" отримав понад 2.5 млрд кубометрів ґазу за рахунок часткової оплати послуг за транзит російського ґазу цього року. Транзит російського ґазу через Україну цього року зросте до 8 млрд. кубометрів. Суперечки між Росією та Україною щодо енерґоносіїв та транзиту посилилися після того, як прем'єр Юлія Тимошенко заявила про наміри зменшити енерґетичну залежність від Росії. Раніше Ю. Тимошенко, у відповідь на заяви Володимира Путіна про нібито крадіжки українською стороною російського ґазу, сказала, що зайвих обсягів ґазу, не передбачених контрактами, Україна не відбирає.

Заклики до сепаратизму принесені на Донбас штучно

ДОНЕЦЬК. – Зустріч Президента Віктора Ющенка 15 липня з представниками керівництва й активістами Донецької области розтяглася на багато годин. Кілька тисяч як прихильників, так і опонентів Президента слухали його промову. В. Ющенко закликав донецьку еліту дотримуватися законів, попередив донецького губернатора, що до осени має бути змінено кадровий склад правоохоронних та податкових органів. В. Ющенко висловив думку, що „бандюги і ворюги" не повинні бути при владі, і наголосив, що зміну влади повинна символізувати зміна облич. В. Ющенко закликав Донбас зберегти єдність і відмовитися від почуття помсти за минулі президентські вибори. Промовляючи перед керівниками та підприємцями реґіону, він заявив, що заклики до федералізації чи сепаратизму були принесені в Донбас штучно, з політичною метою. Тим часом у Донецьку, куди прибув Президент В. Ющенко на чолі представницької делеґації, відбулися віча проти його візити. Крім організації „Ми", кілька наметів встановили представники руху „За Україну без Ющенка".

ЕС допоможе Україні з СОТ

БРЮСЕЛЬ. – Европейський союз висловив тверду підтримку вступові України до Світової організації торгівлі до кінця цього року, повідомили 15 липня в прес-службі Міністерства закордонних справ України після засідання „Україна-Трійка робочої групи ЕС з питань Східної Европи і Центральної Азії", що відбулося 13 липня в Брюселі. Учасники засідання відзначили важливість проведення вільних і демократичних парляментських виборів у 2006 році. У рамках консультацій сторони обговорили актуальні питання здійснення Пляну дій „Україна – ЕС". Відбувся обмін думками щодо придністровського врегулювання на основі запропонованого Україною відповідного пляну. ЕС висловив готовність активно долучитися до здійснення пляну врегулювання.

Попередні вибори – на Майдані

18 липня на Хрещатику в Києві молодіжна виборча комісія під патронатом організації „Молодь – надія України" провела попередні парляментські вибори до Верховної Ради України за партійними списками в рамках акції „Парляментські вибори на Майдані". *Фото: УНІАН*

З Іраном домовлено про трубопровід

КИЇВ. – Секретар ради національної безпеки і оборони Петро Порошенко, який завершив офіційну візиту до Ірану, 15 липня заявив про досягнуті домовлености з владою цієї країни. Україна та Іран домовилися щодо підготування експертами фінансового обґрунтування будівництва трубопроводу для транспортування іранського ґазу до Европи через українську територію. П. Порошенко каже, що вартість цього проєкту може сягнути 10 мільярдів долярів, тому, у разі його втілення, залучатимуться інші країни, а також міжнародні організації. Водночас П. Порошенко визнав, що для України доставка іранського ґазу буде вигідною лише у разі подальшого транспортування до Европи, а не лише споживання всередині країни. Іран є другою у світі країною після Росії за покладами ґазу.

В Україні ліквідують податкову міліцію

КИЇВ. – Податкова міліція України буде реформована, 13 липня заявив заступник голови Державної податкової адміністрації Микола Катеринчук. За його словами, „податкова міліція зникає, на її базі формується Департамент податкових розслідувань", функції ж нової структури „будуть ближчими до фінансової розвідки". Нормою, за словами М. Катеринчука, стане „дистанційне спілкування з платниками податків, „маски-шов" і походи міліціонерів до бюрів припиняться".

Верховна Рада критикує заяву уряду

КИЇВ. – Погоджувальна рада депутатських фракцій і груп українського парляменту різко розкритикувала останню заяву уряду, в якій прем'єр-міністер Юлія Тимошенко звинуватила керівництво Верховної Ради у причетності до провокацій під час розгляду законопроєктів щодо вступу до Світової організації торгівлі. На думку членів погоджувальної ради, така заява мала на меті перекласти на інших провали у власній праці уряду і перевести внутрішні урядові конфлікти у нове політичне протистояння Кабміну і парляменту. У такий спосіб, наголошується в документі, Кабінет міністрів „фактично розпочав передвиборну кампанію раніше, ніж політичні партії та бльоки". Голова Верховної Ради Володимир Литвин назвав урядову заяву „грубим наїздом" і „дикістю".

Наркоманія в Україні поширюється

КИЇВ. – Український міністер охорони здоров'я Микола Поліщук 15 червня повідомив, що тепер в Україні офіційно зареєстровано 85 тисяч наркоманів, але загальна кількість споживачів наркотиків може сягати 200 тисяч. Виступаючи у Верховній Раді, М. Поліщук сказав, що майже 80 відсотків з них – молоді люди віком до 30 років. Він також сказав, що найбільш поширеним вживання наркотиків є у Дніпропетровській області та інших південно-східних реґіонах. Заява міністра з'явилася на тлі громадських акцій у Донецьку, де лунають скарги на легкість придбання препарату „трамадол". Українське міністерство охорони здоров'я заявило, що готується запровадити особливу контролю над продажем знеболюючого препарату „трамадол", який, згідно з твердженнями лікарів, має наркотичні властивості.

Молдова надасть Придністров'ю статус автономії

КИШИНІВ, Молдова. – 13 липня Молдова заявила про готовність надати Придністров'ю статус автономно-територіяльного утворення у формі республіки. Документ, розроблений відповідно до положень українського пляну з врегулювання придністровської проблеми, посередникам представив напередодні міністер реінтеґрації Молдови Василь Шова. Реґіон, будучи невід'ємною частиною Молдови, матиме право на вихід з складу республіки у разі прийняття рішення про об'єднання Молдови з іншою державою або у разі втрати країною статусу суб'єкта міжнародного права. Офіційними мовами в Придністров'ї запропоновано визнати молдавську (на основі латинської ґрафіки), українську і російську. Кишинів готовий ґарантувати функціонування й інших мов. Реґіон одержить також право мати свою символіку, конституцію. Передбачається, що Придністров'я братиме участь в проведенні внутрішньої і зовнішньоекономічної політики Молдови, а також підтримуватиме, відповідно до законодавства республіки, зовнішні зв'язки в галузі економіки, науково-технічній і гуманітарній сферах.

Арештовано „гакера", від якого постраждали десятки банків світу

НЮ-ЙОРК. – 20 липня газета „The Wall Street Journal" подала що українська міліція заарештувала українського „гакера" Дмитра Голубова, підозрюваного в створенні однієї з наймогутніших міжнародних кримінальних комп'ютерних мереж. Ця мережа спеціялізувалася на торгівлі краденою інформацією про клієнтів банків. „У мережі 'Carderplanet.com' можна було придбати інформацію про мільйони власників банківських рахунків зі США, Великобританії й ряду інших країн", – пише газета. Мережа була закрита ще торік, але американська влада продовжує провадити слідство щодо її організаторів. За словами керівника Поштової служби США Пола Крена, Д. Голубов, який брав участь у діяльності „Carderplanet" під псевдонімом „Script", був арештований 7 липня цього року. Українська влада відмовилися прокоментувати ситуацію. Злочинна мережа „Carderplanet" була створена в 2001 р. У ній брали участь близько 7000 осіб, переважно жителів Росії й інших східньоевропейських країн. Жертвами цієї діяльности стали десятки банків і підприємств електронної торгівлі зі США, Британії й Австралії. Правоохоронці стверджують також, що в співтоваристві, що стояло за „Carderplanet", діяла потужна, добре налагоджена ієрархічна структура. Д. Голубов входив до числа головних організаторів мережі.

За повідомленнями

Чи братимуть хабарі на автошляхах України?

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – 19 липня на засіданні колеґії Міністерства внутрішніх справ України Президент України Віктор Ющенко вирішив ліквідувати в Україні Державну автоінспекцію (ДАІ) – через корумпованість цього відомства. На розширеному засіданні колегії Віктор Ющенко досить емоційно слухав доповіді міліцейських начальників, декому з них відразу порадив писати рапорт про відставку і найбільш був незадоволений ДАІ. Свого часу ДАІ ліквідував Президент Грузії М. Саакашвілі, де водії їздять тепер без жодного нагляду. За словами глави держави, йому особисто доводилося зустрічати випадки, коли співробітники ДАІ патрулюють дороги з метою отримання хабарів. „Це на ваших очах робиться, генерале", – сказав В. Ющенко, звертаючись до начальника Департаменту ДАІ Сергія Коломійця. „Ніякого ДАІ більше в Україні не буде", – сказав В. Ющенко.

Міністер юстиції Роман Зварич послався на досвід багатьох західніх країн, де немає відповідної служби і цю функцію виконує поліція. Зокрема в США існує патрульна служба, але вона має повноваження поліцейських і, наприклад, може арештувати порушника на дорозі, в той час, як ДАІ цього зробити не може. Водночас Роман Зварич вважає, що ліквідація Державтоінспекції потребує законодавчого втручання, оскільки необхідно внести зміни до ряду нормативно-правових актів.

Президент В. Ющенко зажадав на засіданні від співробітників міністерства внутрішніх справ використовувати в праці лише українську мову. Президент звернувся до міліції з такою вимогою після того, як начальник управління МВС у Запорізькій області Віктор Бондар, виступаючи, вибачився, що говоритиме російською мовою. „Ви повинні виконувати закон про мову, у якому сказано, що державні службовці повинні володіти хоча б ламаною українською мовою", – заявив Президент.

Міністер внутрішніх справ Юрій Луценко сказав, що після ліквідації ДАІ безпекою на дорогах займатиметься спеціяльно створена дорожня міліція. Найімовірніше, у містах патрулюватиме дороги дорожньо-патрульна служба, а на міжміських дорогах – дорожня міліція. „Буде повна реформа з переходом на функції европейської дорожньої поліції", – зазначив міністер. Єдине, з чим міністер не погодився з Президентом, це з ліквідацією спеціяльних номерів авт для міліції. В. Ющенко дуже різко висловився проти будь-яких „спецномерів", і сказав, що хотів би звичайний номер і для себе, інакше спокуса з'явиться в усіх інших. На його думку, міліцейські авта мають досить способів для їх ідентифікації. Спробував пом'якшити мову радикально налаштованого Президента і державний секретар О. Зінченко, який пояснив, що мова тепер може йти про „спецномери" лише для трьох осіб в країні – Президента, прем'єра і голови Верховної Ради, а всі інші, сказав він, про будь-які привілеї через номерні знаки можуть забути.

За матеріялами ЗМІ

Гав'єр Солана перебував на переговорах у Києві

КИЇВ. – Генеральний секретар Ради Европейського Союзу та керівник европейської зовнішньої політики Гав'єр Солана 19 липня провів переговори у Києві з найвищим керівництвом України. Найважливішим вислідом зустрічі може стати офіційна відповідь Евросоюзу щодо спільних пропозицій українського Президента Віктора Ющенка і президента Молдови Вороніна стосовно залучення ЕС до врегулювання придністровського конфлікту і надання остаточного статусу реґіонові. На порядку денному переговорів також були перспективи надання Україні статусу ринкової економіки та її вступ до Світової організації торгівлі. На фото: Гав'єр Солана з прем'єр-міністром України Ю. Тимошенко.

Фото УНІАН

Візи...

(Закінчення зі стор. 1)

кордонних справ К. Грищенко тоді чітко висловив свою професійну думку: мовляв, вступ до ЄЕП іде врозріз з проголошеним Україною бажанням увійти в Европейський союз. Нині ЄЕП все ще на стадії обговорення. В основному, Україна згідна піти в ЄЕП, якщо це означає зону вільної торгівлі. Росія бачить в ЄЕП нову версію СССР. Свого ґазу без мита Україні продати не збирається і українських труб без обмеження впускати на свою територію не хоче. А останнім часом навіть підвищує тарифи на українські соки (!), хоч чимало росіян вважає їх якіснішими від своїх. Перестoрога міністра закордонних справ К. Грищенка ще пару років тому якоюсь мірою спричинилась до того, що Україна не увірвалась зненацька у відкриті двері ЄЕП.

Мабуть, це одна з причин подяки міністра Б. Тарасюка за те, що його попередник „зберіг МЗС". На цій першій зустрічі з пресою міністер Борис Тарасюк заявив, що міністерство зуміє використати досвід К. Грищенка і що він вже обговорював з своїм попередником різні варіянти.

Це було на початку лютого. Я, до речі, думав, що К. Грищенко стане послом України в Москві. Останнім часом Україна не мала сильних дипломатів у російській столиці, а К. Грищенко – випускник дуже престижного Московського інституту міжнародних відносин (1975) і свою дипломатичну кар'єру почав у союзному міністерстві закордонних справ.

Виявилось, що я помилявся, бо в липні дипломат зі стажем К. Грищенко „засвітився" як член проводу нової – так, ще однієї, тепер вже з понад 120 – політичної партії: Республіканської (не сплутайте з Українською республіканською партією, яку створили ще на світанку незалежности колишні дисиденти Михайло Горинь і Левко Лук'яненко. Взагалі, в Україні вже стільки партій, що доводиться дублювати назви: принаймні дві користуються у своїй назві словом „свобода", дві – словом „труд", декілька словом „народна" і т. д.).

Цю Республіканську партію, в якій „засвітився" дипломат К. Грищенко, очолює Юрій Бойко, який за правління Л. Кучми відав нафтою і ґазом в Україні, і деякі економічні оглядачі вважали, що він більше трудився в інтересах Росії як постачальника енерґоносіїв, ніж України – безконтрольного споживача енерґоносіїв.

Раптом в засобах масової інформації з'явилось кілька великих матеріялів про К. Грищенка, хоч раніше він порівняно мало спілкувався з пресою. Вступ дипломата на політичну арену позначився його критикою нового безвізового режиму для американців. „Досі я не бачу переконливих арґументів для такого рішення", – заявив він у прес-релізі, який поширила його нова партія. Це – камінчик в бік Б. Тарасюка. Тож можна припустити, що про використання досвіду К. Грищенка в міністерстві Б. Тарасюка міністри не домовились.

Односторонній безвізовий в'їзд в Україну почав форсувати власне Б. Тарасюк: насамперед на обмежений час, від травня до вересня, і тільки для громадян Европейського союзу і Швайцарії. У плянах міністерства було вивчити безвізовий режим в серпні і згодом робити дальші рішення. Адже безвізовий режим означає, що українські дипломатичні місії в усіх цих країнах позбуваються „живих грошей" у формі оплат за туристичні візи. За нетуристичні візи все ще треба платити, як це водиться і в інших країнах, що приймають туристів на три місяці без віз. Але вже в першій половині липня міністер Б. Тарасюк повідомив, що в травні і червні кількість відвідувачів з країн Евросоюзу і Швайцарії зросла більш ніж у два рази (а передбачався зріст на 15-20 відсотків), та обрахував, що відвідувачі залишали в Україні додаткових 230 мільйонів долярів щомісяця. Він не чекав дальших аналіз безвізового режиму, а натомість подав до підпису Президента рішення про безтермінове продовження безвізового режиму для европейців, а також для американців, канадців і японців. Тим часом Україна продовжує переговори з різними країнами з метою полегшення в'їзду українців у ці країни. Деяких успіхів вже досягла, окремі країни дають українцям візи безкоштовно, але все ще вимагають наявности віз, щоб перетяти кордон. Однією з великих проблем для в'їзду з України до країн Европейського союзу є кордон з Росією. Тисяча двісті миль цього кордону слабко контрольовані.

Недавно міністер Б. Тарасюк особисто перевіряв цей кордон і переконався в цьому. Коли небажаний гість без великих труднощів дістанеться з Росії до України, а тоді пройде кордон, скажімо, до Польщі, то він вже в Европі. Але навіть коли Польща його затримає і відішле назад в Україну, то такий небажаний гість тут залишається, на кошт українського бюджету, бо ... вже декілька років Україна не може переконати Росію й Білорусь підписати угоди про реадмісію таких нелеґалів. Ось і ще одна проблема з „братніми" слов'янами. Правда, як Евросоюз, так і США допомагають Україні облаштувати кордон з цими сусідами, але 1200 миль з самою тільки Росією так швидко не обладнаєш, ще коли й Росія не робить відповідних заходів зі своєї сторони.

Уряд США, до речі, зареаґував на безвізовий режим для американців, як це роблять наші спеціялісти від продажу дешевих виробів через пошту: ви виграли зручне радіо, але за опакування і пересилання надішліть 20 долярів. Консули США тепер дають туристичні візи українцям даром, але за аплікацію доводиться платити сто долярів. Вимога рідного Конґресу! А якщо візи не дадуть, оплата аплікації не повертається.

У своїх розмовах з пресою К. Грищенко наполягав, що Україна мала б утримувати візовий режим і з США на базі паритету, дарма що такі країни, як Угорщина, Литва чи Албанія на паритет уваги не звертають, впускають американців без віз і з задоволенням приймають їхні витрати. А Польща, вояки якої пріють в Іраку і яка вже давно приймає американців без віз, намагалася дістати для своїх туристів такий же безвізовий режим від США, як має його Франція. Досі – без успіху.

Знову ж не можна дивуватись, що К. Грищенко, тепер в ролі одного з керівників опозиційної партії, критикує рішення уряду.

Про цю нову партію він сказав газеті „Кієвскій тєлеґраф": „Республіканська партія починає з нуля. Тут зібрались професіонали з різних сфер життя суспільства, держави і бізнесу. Та просто розумні, самосвідомі люди. Нас об'єднує тверде розуміння того, що Україні потрібні не декларації, а компетентна, підпірна робота (яка приведе Україну) до европейських стандартів життя".

Виглядає, що додаткових 200-300 мільйонів долярів від безвізових туристів для цього не важливі.

АМЕРИКА І СВІТ

С. Гусейна невдовзі судитимуть

БАГДАД, Ірак. – Проти колишнього диктатора Іраку Садама Гусейна 18 липня висунули перше арґументоване звинувачення. Суддя спеціяльного іракського трибуналу, який судить злочинців режиму партії „Баас", звинуватив його в масовому вбивстві 8 липня 1982 року 160 цивільних осіб в місті Дуджейла за 40 км на північ від Багдаду. С. Гусейна ще не звинуватили в загальновідомих злочинах проти людства, застосуванні хемічної зброї під час ірано-іракської війни та придушенні курдських і шиїтських повстань у 1980-1990 роках. Натомість його, як тепер уже відомо, судитимуть за вище згаданий випадок-помсту, який стався після невдалої спроби замаху на життя С. Гусейна. Тоді каральні загони розстріляли щонайменше 160 цивільних осіб, близько 1500 людей ув'язнили. Попередні слухання за оголошеним звинуваченням розпочнуть найближчим часом, а через 45 днів оголосять дату початку процесу. Разом з С. Гусейном звинувачення у справі про масове вбивство в Дуджейлі отримали Барзан Ібрагім (колишній керівник розвідки), Таха Ясін Рамадан (екс-віце-президент), Авад Хамед аль-Бандар (керівник відділення партії „Баас" у Дуджейлі). С. Гусейна та його колишніх підлеглих, якщо визнають винуватими, можуть засудити до смертної кари.

Вибух у Чечні - принаймні 15 загиблих

ҐРОЗНИЙ, Чечня. – Принаймні 15 людей загинули і майже двадцять поранені внаслідок вибуху 19 липня у Чечні. За офіційними повідомленнями, вибухув міліцейський джип у Знаменскому, майже в шістдесяти кілометрах на північ від Ґрозного. Очевидці розповідають про перестрілку і про те, що вибух стався, коли прибули міліцейські підкріплення. Вважають, що поміж загиблих є місцеві мешканці, в тому числі – дитина. Кореспонденти повідомляють, що росіяни контролюють більшу частину Чечні, але ізольовані напади повстанців тривають і навіть поширюються на сусідні території. Президент В. Путін у Москві сказав, що події підтверджує необхідність проголошеного ним зміцнення південних кордонів Росії.

У Росії - п'ятирічний плян з патріотизму

МОСКВА. – Російський уряд 19 липня схвалив п'ятирічний плян, що має на меті зробити росіян більш патріотичними. Програма, на яку виділять 17 мільйонів долярів, заохочуватиме молодь святкувати воєнні перемоги та фінансуватиме відновлення військових дисциплін у школах. Як пише „Львівська газета", можливо, Радянському Союзові бракувало свободи та демократії, але чого цілком вистачало – то це патріотизму. До якоїсь міри це компенсувало черги за ковбасою і допомагало переконати населення, що країна таки була супердержавою. Тепер російський уряд вирішив відродити втрачену гордість досить радянським способом – з допомогою п'ятирічки. З'явиться більше прапорів, компакт-дисків з державним гимном та комп'ютерних ігор, що прославлятимуть могутність російської армії. У школах має бути відновлено радянські лекції військового вишколу, а щоб зміцнити моральні принципи молодого покоління, проводитимуться лекції з дивною назвою „Правильна репродуктивна поведінка" – це кремлівський евфемізм, що стосується статевої освіти. Чи ця програма допоможе досягти мети, адже за гроші любов до батьківщини не купиш?

Багатолюдний хід протесту в Ізраїлі

ЄРУСАЛИМ. – В Ізраїлі тисячі поліцейських та військовослужбовців 19 липня намагалися зупинити учасників ходи протесту, які прямували до смуги Ґази. Крайньо праві мають намір зашкодити евакуації єврейських поселень зі смуги та виведенню військ, запланованому на середину серпня. Влада уже оголосила ходу незаконною. Разом з тим у смузі Ґаза ізраїльська армія розблькувала основні дороги. Обмеження на пересування палестинців були запроваджені наприкінці минулого тижня – після терактів у Натанії та ракетних обстрілів єврейських поселень.

Найбільш попитна книга

ЛОНДОН. – Нова книга про Гарі Потера „Гарі Потер і напівкревний князь" б'є всі можливі показники продажу. Обсяг продажу за першу добу – близько 10 мільйонів примірників. Найбільша інтернет-крамниця „Амазон" одержала півтора мільйона заяв на новий „бестселер" англійської письменниці Джоан Ролінг. Продаж шостої книги розпочали в декількох англомовних державах у ніч з 15 на 16 липня. 265 мільйонів примірників п'яти попередніх томів розійшлися по всьому світу. Книги про Потера перекладено 62-ма мовами світу. Д. Ролінг – перша письменниця-мільярдер, її вважають найбагатшою жінкою у Великобританії, яка витіснила з цього місця Мадону. Українці зможуть прочитати нову книгу в листопаді. Тоді ж має вийти й четвертий фільм „потеріяни".

Півстоліття Дізнейленду

ЛОС-АНДЖЕЛЕС. – 17 липня 1955 року Дізней відкрив свій перший парк у Каліфорнії. Йому хотілося створити світ, окремий і незалежний від того, що оточує нас у дійсності, яскравий і казковий – не такий, який оточував його в селянському дитинстві в Мізурі. У новому парку розваг були не лише залізниці та казкові замки. Там жили улюблені персонажі з казок. Урочисте відкриття проводив Роналд Рейґен. Але засновник не зупинявся на досягнутому, він завойовував нові території боліт і пустелі, гож, зрештою, створив омріяний світ Дізнейленду. І відтоді кожен, хто потрапляє туди, залишає звичайний світ позаду, а всередині панує ні до чого подібна атмосфера дитячих мрій. В оточенні лісу та галявин розташоване „Маґічне королівство". Невеличка вуличка веде до бронзового пам'ятника засновникові, який тримає за руку свого сина – Мікі Мавса. Далі можна зустріти інших улюблених дізнеївських персонажів – Ґуфі, Доналда Дака тощо.

Китайському ТБ і радіо заборонили співпрацювати з чужоземцями

ПЕКІН. – Як повідомило 14 липня агентство „Синьхуа", державний департамент з радіо, кіна й телебачення Китаю видав постанову, що національні станції радіо й телебачення відтепер не можуть надавати етерний час чужоземним компаніям, а також вести з ними спільне мовлення. Крім того, забороняється співробітництво з чужоземцями в програмах, які виходять у прямому етері або на реґулярній основі. Для всіх інших видів співробітництва з некитайськими компаніями необхідно буде одержати дозвіл у місцевому відділенні департаменту. Зазначене розпорядження стало продовженням постанови, виданої чотири місяці тому, у якій заборонялася участь чужоземних компаній у керуванні китайськими телеканалами й радіостанціями.

Европа вшановує пам'ять загиблих у Лондоні

ЛОНДОН. – Усі 25 країн Евросоюзу вшанували пам'ять загиблих в результаті теракцій в Лондоні 7 липня. 14 липня, рівно опівдні за лондонським часом, запанувало двохвилинне мовчання в пам'ять жертв лондонських нападів. Усі торговельні заклади, установи і підприємства Британії припинили працю опівдні. На дві хвилини у Лондоні зупинився громадський транспорт. Потяги метро продовжили рух, проте хвилину мовчання в метро також оголошено. Посадник Лондону Кен Лівінгстон попросив лондонців вийти на вулиці. На Трафальґарській площі відбулася відправа в пам'ять жертв. А в центрі міста Лідс, звідки походять троє з чотирьох підозрюваних бомбістів, зійшлися разом релігійні, політичні та цивільні провідники для участи у хвилині мовчання.

За матеріялами ЗМІ

Національний пресовий клюб США нагородив журналістів України

ВАШІНҐТОН. – 18 липня Національний пресовий клюб на своєму річному прийнятті вшанував 32 журналістів, яким вручено нагороди за їхню визначну журналістичну працю. Цього разу, серед 32 нагороджених президент Національного пресового клюбу Ричард Дангем проголосив, що Міжнародну нагороду свободи преси ім. Джона Обушона отримали Наталія Дмитрук – журналістка українського телевізійного каналу „УТ-1", і Олена Притула – співзасновниця, разом з Георгієм Ґонгадзе, газети „Українська правда" на Інтернеті. З нагоди призначення цих нагород українським журналістам (які не були присутні на вечорі), Президент України Віктор Ющенко вислав свою промову-привіт до Національного пресового клюбу, текст якої оголосив на згаданій церемонії у Вашінґтоні Сергій Корсунський, виконуючий обов'язки Посла України в США. Нижче подаємо промову Президента В. Ющенка:

Пані і панове!

Нагородження цією честю українських журналістів я бачу як визнання героїчних вчинків українського журналізму. Це знову підкреслює надзвичайну ролю, яку відіграють засоби масової інформації у сьогоднішньому світі. ЗМІ надзвичайно причинилися до перемоги свободи в Україні – перемоги, здобутої тисячами професіоналів, багато з яких заплатило високу ціну за своє право виконувати свою повинність та бути чесними зі своїм народом.

Модерна історія України пам'ятатиме тих, які голодували і проводили масові збори, тих, які не побоялися говорити правду, незважаючи на адміністративний тиск і вказівки, звані „темниками". Ці люди були першими, які піднялися з колін. Для народу вони були прикладом професійної і людської гідности та боротьби за їхні права.

Це славно, що нагороду надано Наталії Дмитрук – жінці, котра у перший день конфронтації безстрашно спростовувала облудну офіційну інформацію перед очима мільйонів українських телеглядачів. Неменш славним є і визнання надзвичайної ролі українських виходів в Інтернет, серед яких „Українська правда" була ініціятором.

Український уряд резолютно і наполегливо зміцнює право закону, щоб забезпечити свободу слова та ЗМІ, і це є нашим першочерговим завданням. Ми всіми зусиллями намагаємось розслідувати вбивства журналістів. Все буде зроблено, щоб привести до суду тих, які мордували правду та переслідували журналістів.

Новий уряд збудив громадскість, і журналісти роблять все, щоб забезпечити високі журналістичні стандарти, перемогти монополію у всеукраїнському інформаційному просторі та формувати його на базі прозорости та відкритости. Цензура стала історією. Українська демократична влада оцінює об'єктивну і критичну точку зору, як ефективний і конечний механізм публічної контролі.

Для мене, як Президента, український журналіст був і залишається партнером, і свобода вислову – аксіомою публічного життя. Я переконаний, що Україна скоро стане нацією свобідних журналістів і свобідної інформації.

Я хочу подякувати Національному пресовому клюбові за цю визначну нагороду, та бажаю вам всього найкращого у вашій дальших намаганнях поширювати репутацію чесного слова журналіста, і зміцнювати високі мірила цієї професії та підтримувати громадські моральні вартості.

Національний пресовий клюб, заснований 1908 року, є одним з найбільш престижних форумів для визначних особистостей світу. А річне прийняття дає можливість святкувати успіхи наших колег вдома і у світі.

Ми горді, що можемо вшанувати журналістів вільної та демократичної України, та сподіваємось на поглиблення наших взаємин з тими відважними людьми, котрі так багато прислужилися своїй країні.

Два дні Віктора Ющенка у Відні

Леся Івасюк

ВІДЕНЬ, Австрія. – 12 липня Австрію з офіційною дводенною візитою відвідав Президент України В. Ющенко. Його супроводжували дружина Катерина, міністер закордонних справ Борис Тарасюк, міністер палива та енергетики Іван Плачков, міністер транспорту і зв'язку Євген Червоненко.

Останній раз Президент В. Ющенко зустрічався з Президентом Австрії Гайнцем Фішером в травні цього року у Варшаві, Польща.

Напередодні візиту в Австрії була вперше випущена марка з портретом Президента В. Ющенка. За словами керівника Австро-Українського Товариства Бориса Ямінського, марка була випущена з ініціятиви цього товариства і Товариства українських філателістів Австрії.

Загалом австрійські засоби масової інформації позитивно висвітлювали візиту В. Ющенка до Відня, напередодні приїзду української делеґації цій темі приділили увагу найбільші телевізійні канали Німеччини, Австрії, Франції та інших країн ЕС.

12 липня в Гофбурзі, що за часів Австро-Угорської імперії був резиденцією династії Габсбурґів, і де тепер знаходиться бюро Президента країни, відбулася конфіденційна розмова Президента Австрії Гайнца Фішера та В. Ющенка, під час якої йшлося про найголовнішу стратегічну ціль України – вступ до ЕС.

Президент В. Ющенко заявив на прес-конференції, що покладає великі надії на Австрію під час її головування в ЕС в першій половині 2006 року. Зокрема він не виключає, що Україна вже в найближчому майбутньому подасть заяву на членство в ЕС. „Для нас важливо подати заяву до ЕС тоді, коли нашим намірам підуть назустріч", – відзначив В. Ющенко.

Президент України попросив Президента Австрії підтримати нову українську владу у боротьбі з корупцією і відмиванням грошей, а також наголосив на необхідности полегшити українським студентам, митцям та журналістам в'їзд до країн ЕС.

Того ж дня відбулася зустріч Президента Ющенка з головою австрійського парламенту Андреасом Колем і з федеральним Канцлером Австрії Вольфґанґом Шюселем.В центрі розмови перебували білатеральні проєкти співпраці в області юстиції, внутрішньої безпеки, адміністрації, транспорту та зв'язку, а також в ділянці здоров'я й гуманітарній галузі.

На другий день візити Президент України взяв участь у закритих переговорах за круглим столом в Будинку промисловців з головою Товариства австрійських промисловців Файтом Зорґером, Генеральним секретарем Маркусом Байрером та іншими промисловцями Австрії.

В своєму зверненні до преси Президент В. Ющенко заявив про готовність і бажання України мати з Австрією тісніші контакти в галузі промисловости, а також розповів про стан економіки в Україні та досягнення нового уряду.

Постреволюційна Україна стає все цікавішим об'єктом для австрійських інвесторів. За даними австрійської Палати економіки, Австрія є дев'ятим за величиною інвестором в українську економіку (4.1 відс.). Перше місце за інвестиціями займає Америка (14 відс).

Австрійські промисловці вважають, що Україна володіє великим потенціялом. Австрійська банківська група „Райффайзен" представлена в Україні 14 філіями; підприємство з виробництва лиж „Фішер" виробляє в Україні більш ніж 1 млн. лиж щорічно; фірма „Плоди зі Штірії" має свої представництва в Україні; „Австрійські Авіолінії" мають частку в „Українських Авіолініях", яка складає 22,5 відс. 2004 року австрійський експорт в Україну становив близько 336 млн. евро. Імпорт збільшився на 23,7 відс. і складає тепер 336 млн.евро.

Наприкінці своєї візити Віктор Ющенко з дружиною відвідали українську греко-католицьку церкву Святої Варвари, де вони зустрілися з представниками української діяспори. П. Ющенко побував також біля пам'ятників Іванові Франкові та Українським Козакам в одному з парків Відня.

Міністер закордонних справ України Б. Тарасюк заявив в інтерв'ю австрійській газеті „Der Standard", що наступного року відбудуться переговори про асоційоване членство України в ЕС, яке є майже ґарантією членства в ЕС.

2008 року передбачаються важливі кроки до підписання договору про асоційоване членство. Б. Тарасюк наголосив, що такі пляни схвалюються не всіма країнами-членами ЕС, але він впевнений, що ЕС скоро змінить свою „консервативну політику щодо України якщо не в кінці цього року, то під час головування Австрії".

В. Ющенко дав зрозуміти, що український уряд усвідомлює той факт, що Европа чекає на переконливі арґументи з боку України.

Візита Президента України ще раз засвідчила, що вирішення внутрішніх проблем України набирає все більшого значення для досягнення цілей зовнішньої політики. Український уряд чекають нові випробовування: березневі парляментські вибори, уникнення нафтової кризи, ведення правильної політики щодо Росії, збереження внутрішньої стабільности, узгодження соціяльної політики з необхідністю прийняття жорстких економічних заходів...

Европа добивалася свого економічного і політичного успіху століттями й еволюційним шляхом. Тому українці сподіваються, що европейські країни, маючи такий цінний історичний досвід, зрозуміють, що наведення порядку в посткомуністичній і посткучмівській країні - справа нелегка, і саме зараз Україні потрібна підтримка з боку Европи.

Довідкове бюро для закордонних українців

На запитання читачів „Свободи" відповідає консул Генерального консульства України в Нью-Йорку Андрій Олефіров:

Які українські акції, облігації, цінні папери продає Україна громадянам інших держав?

Цитую Закон України „Про режим іноземного інвестування":

„Стаття 7. Правовий режим інвестиційної діяльності.

Для іноземних інвесторів на території України встановлюється національний режим інвестиційної та іншої господарської діяльності, за винятками, передбаченими законодавством України та міжнародними договорами України;

Стаття 2. Види іноземних інвестицій.

Іноземні інвестиції можуть здійснюватися у вигляді: іноземної валюти, що визнається конвертованою Національним банком України; валюти України – при реінвестиціях в об'єкт первинного інвестування чи в будь-які інші об'єкти інвестування відповідно до законодавства України за умови сплати податку на прибуток (доходи); будь-якого рухомого і нерухомого майна та пов'язаних з ним майнових прав; акцій, облігацій, інших цінних паперів, а також корпоративних прав (прав власности на частку (пай) у статутному фонді юридичної особи, створеної відповідно до закодавства України або законодавства інших країн), виражених у конвертованій валюті".

Закон України „Про інвестиційну діяльність" говорить:

„Стаття 5. Суб'єкти інвестиційної діяльності.

Суб'єктами (інвесторами і учасниками) інвестиційної діяльности можуть бути громадяни і юридичні особи України та іноземних держав, а також держави.

Стаття 4. Об'єкти інвестиційної діяльності.

Об'єктами інвестиційної діяльности можуть бути будь-яке майно, в тому числі основні фонди і оборотні кошти в усіх галузях та сферах народного господарства, цінні папери, цільові грошові вклади, науково-технічна продукція, інтелектуальні цінності, інші об'єкти власности, а також майнові права.

Забороняється інвестування в об'єкти, створення і використання яких не відповідає вимогам санітарно-гігієнічних, радіяційних, екологічних, архітектурних та інших норм, встановлених законодавством України, а також порушує права та інтереси громадян, юридичних осіб і держави, що охороняються законом.

Стаття 7. Права суб'єктів інвестиційної діяльності.

Всі суб'єкти інвестиційної діяльности незалежно від форм власности та господарювання мають рівні права щодо здійснення інвестиційної діяльности, якщо інше не передбачено законодавчими актами України.

Розміщення інвестицій у будь-яких об'єктах, крім тих, інвестування в які заборонено або обмежено цим Законом, іншими актами законодавства України, визнається невід'ємним правом інвестора і охороняється законом.

Які площини діяльности Консульства належать до ініціятиви самих працівників і не передбачені статутом консульства?

Співробітники консульства є державними службовцями й, отже, мають дотримуватися тих принципів та виконувати ті обов'язки, що передбачені українським законодавством, зокрема Консульським статутом України; кожен працівник має чітко визначений обсяг службових повноважень.

Консульським статутом України передбачено доволі широке коло функцій консульських службовців, під час виконання яких всебічно заохочується особиста ініціятива державного службовця.

Які діяспорні організації найкраще співпрацюють з консульством? Яким верствам варто порадити таку співпрацю (молодь, жіноцтво, ветерани, студенти, підприємці, мистці)?

У цьому питанні консульство керується принципом „Не питай, що діяспора зробила для тебе, натомість питай, що ти зробив для діяспори". Консульство має честь співпрацювати з багатьма організаціями української громади в США і готове до всебічного розширення цих контактів. Чекаємо на Ваші пропозиції! Разом нас багато!

Як можна загалом оцінити рівень поведінки відвідувачів консульства? Чи є випадки, коли вони поводяться неетично?

Співробітники Генконсульства є державними службовцями й у своїй діяльності повинні дотримуватися етики поведінки державного службовця, зокрема згідно із Законом України „Про державну службу", вони повинні сумлінно виконувати свої службові обов'язки, шанобливо ставитися до громадян, дотримуватися високої культури

А. Олефіров

спілкування, не допускати дій у вчинків, які можуть зашкодити інтересам державної служби чи неґативно вплинути на репутацію державного службовця. Крім того, зазначений закон забороняє державному службовцеві виявляти всупереч інтересам справи упередженість або прихильність до будької юридичної особи або конкретного громадянина.

Отже, як і в деяких інших випадках, у питаннях взаємин з відвідувачами консульство намагається дотримуватися засади: „Не питай, що відвідувачі зробили для тебе, натомість питай, що ти зробив для відвідувачів". Праця з відвідувачами є невід'ємною складовою діяльности консульства, і ми завжди раді почути поради, пропозиції та зауваження громадян, що стосуються нашої праці.

Адреса Генерального консульства України в Нью-Йорку:
240 E 49 St., New York, NY10017
Телефон: (212) 371-6965
В Інтернеті: www.ukrconsul.org

Тижневик „Свобода" і його читачі

В цьому числі „Свободи" (*див. ст. 7*) вміщено лист новоприбулого мешканця США Миколи Валеги з штату Ню-Йорк, який намагається підтримати україномовний тижневик УНСоюзу і з невеликої фінансової допомоги, яку отримує від уряду, висилає 10 долярів не видання газети. Цей вчинок викликав зворушення і вдячність редакції. Зв'язок з читачами – запорука життєвости видання. У наші часи в Україні і за її кордонами з'явилося чимало видань, які заповнюють свої сторінки перекладними статтями, передруками з інших періодиків. Провідне місце на наших сторінках займають оригінальні матеріяли, надіслані читачами і нашими авторами. Такий підхід робить публікації тижневика незмінно актуальними, оригінальними і цікавими для читачів.

Потік листів до редакції рік-у-рік зростає. В цьому році ми отримали вже понад тисячу листів, які переважно були вміщені у газеті. У тих випадках, коли листів буває надто багато, редакція готує огляди редакційної пошти, намагаючись зберегти в коротких уривках чи розповідях про листи їх головну ідею.

Звісно, як зажди буває в газетній праці, не завжди все вдається. Невеликий штат редакції змушує редакторів бути водночас репортерами і фотографами, коректорами і водіями, але це не применшує нашого бажання вдовольняти усі очікування передплатників. Буває, що трапляються мовні огріхи (врешті і Україна досі не має затвердженого правопису), іноді не вдається правильно прочитати прізвище чи якесь слово з рукопису, але читачі доброзичливо підказують нам і ми виправляємо недоречності.

Водночас видання газети неодмінно пов'язане з коштами. Тому доводиться усіх, хто дістає „Свободу", ділити на читачів і передплатників. Перших значно більше, але другі (вони, звісно, також є читачами) надають газеті відчутну фінансову підтримку, яка зменшує витрати видавця – УНСоюзу на свою газету. Ще одним джерелом фінансових надходжень є вміщувані в тижневику оголошення.

Саме ці два аспекти – передплата і оголошення – визначають провідну тему нашої редакційної статті. Вміщена в ч. 22 стаття д-ра Р. Барановського з закликом створити Фонд підтримки „Свободи" не була сигналом про якусь катастрофу. Ні, „Свобода" виходить і виходитиме щотижня, як завжди. Але зростання цін на енергетичному і матеріяльному ринку здорожує вартість видання, тривожить видавця, тому ініціятива читачів зі створення Фонду підтримки є дуже вчасною. Проте не можна не згадати і про два вже названі джерела редакційного бюджету. Якось один шанований літератор запитав, чи не було вміщено надіслану ним статтю. Чому ж він не прочитав її у газеті? У відділі передплати ми назвали десять прізвищ відомих в діяспорі осіб і з'ясували, що з них тільки 6 передплачують „Свободу". Це нас засмутило, бо редакція не раз вміщувала публікації усіх десятьох, робила добрий розголос про здобутки кожного, а виявилося, що далеко не всі з них спромоглися знайти 40-50 долярів на передплату. І як тут не згадати добрим словом М. Валегу, який сам живе бідно, але тижневик передплачує і залучає до передплати своїх приятелів. А скільки ще людей має таку можливість?

Редакція „Свободи" шанує своїх читачів і мріє про те, щоб усі вони були також передплатниками тижневика, подавали до нього свої реклямні оголошення, частіше писали про громадські події, про своє життя, ділилися з громадою думками і новинами.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про „добрих" наших багатирів

Ми вже звикли до того, щоб уважати українських „новобагатьків" тими, які роблять лише „круті" інтереси та дороблюються тільки для себе чи своїх найближчих. По правді, воно, звичайно, так і є. А все ж таки трапляються винятки, і саме про такий виняток хочеться мені сьогодні розповісти своїм читачам.

Відвідуючи, як кожного тижня, домівку Наукового Товариства ім. Шевченка у Ню-Йорку, дізналася я від довголітнього працівника НТШ Василя Лопуха, якого усі добре пізнали завдяки його знаменитим фотографічним репортажам із Помаранчевої революції в Києві, що саме наспіли дві дуже цікаві книжки, видані в Україні, які варто переглянути. Так, це були справді виняткові книжки, і я просиділа довго біля них, переглядаючи, повна здивування і навіть захоплення.

Бо як тут не дивуватися, коли перед вами лежать дбайливо видані українські книги, що представляють колекцію предметів старовини, видані за кошти двох заможних родин з Донбасу.

Перша з них, яку я взяла до рук, це – „Платар" – каталог зібрань родин Платонових і Тарут, виданий 2004 року в Києві, в якому описані колекції різних предметів старовини, зібрані цими двома родинами. Книга – на 254 сторінках, написана українською мовою редакційною колегією із д-ром історичних наук В. Клочком, як відповідальним редактором.

У вступі читаю, що колекція присвячена „нашим дітям", а разом з ними і всьому народові України, усім, кому не байдужі історія і майбутнє нашої землі". У вступі до цієї незвичайно дбайливо виданої книги також зазначено, що каталог „є першим серйозним кроком з введення у науковий обіг приватних зібрань старожитностей". Видано його за підтримки корпорації „Індустріяльний союз Донбасу" та закритого акційного товариства (ЗАТ) „Петроімпекс".

І ще читаємо у вступі до цієї книги: „З великої кількости речей колекції для каталогу було відібрано знахідки, найбільш типові для кожної культури та епохи. Зібрання охоплює історичний період від тисячоліття Різдва Христового до XII-XV сторіччя по Р. Х.".

Це каталог приватної колекції старожитностей, співвласниками якої є голова Наглядової ради ЗАТ „Петроімпакс" Сергій Платонов та голова ради директорів корпорації „Індустріяльний союз Донбасу" Сергій Тарута.

Другою цінністю, що потрапила до моїх рук, була „Енциклопедія Трипільської цивілізації" у двох томах, які видані також завдяки підтримці корпорації „Індустріяльний союз Донбасу" і ЗАТ „Петроімпакс". І знову автори ідеї та організатори видання енциклопедії С. Платонов і О. Тарута.

Значить, таки не можна нам уважати, що „новобагатьки" України використовують свої мільйони тільки на приватні цілі. Тому я, переглядаючи ці книги, що зараз є у бібліотеці НТШ в Ню-Йорку, дуже хотіла поділитися цією знахідкою з нашими читачами, а з тим кинути „добре слово" на тему деяких українських „новобагатьків".

Коби таких родин, як сім'ї Платонових чи Тарут, сьогодні було якнайбільше в Україні.

О–КА

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз – SVOBODA – Published by the Ukrainian National Association

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510, UNA Fax: (973) 292-0900
E-mail: svoboda@att.net Web-site: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $55.00, на півроку - $35.00. Для членів УНСоюзу $45.00 річно, на півроку - $30.00. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Головний редактор – Ірена Яросевич
Редактори: Ольга Кузьмович, Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

Адміністрація „Свободи"
Адміністратор Володимир Гончарик (973) 292-9800 (дод. 3041)
Керівник відділу оголошень
Марійка Осціславська (973) 292-9800 (дод. 3040)
Передплата - Марійка Пенджола (973) 292-9800 (дод. 3042)

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Настав час вивчити українську мову

У „Свободі" від 8 липня Людмила Кочерга радить працівникам українського авіопідприємства „АероСвіт" вивчити українську мову. Коли вона зверталася до працівників „АероСвіту" в Ню-Йорку і Торонто українською мовою, то вони відповідали їй російською мовою. Ми недавно також мали подібний випадок. Минулого місяця полетіли в Україну. Мали нагоду летіти через Прагу або через Франкфурт, але обрали українську лінію „АероСвіт", щоб дати своїй „рідній" компанії заробити.

Під час подорожі пілот заповідав лет українською мовою, але решта обслуги „щебетала" на російській. Коли ми до них зверталися українською мовою, то вони вдавали, що не розуміють.

По 14 роках незалежности вже прийшов нарешті час позбутися рабської натури (та комплексу меншевартости), і звертатися до україномовних пасажирів на офіційній державній мові. Хіба що „АероСвіт" не дбає про те, щоб українці з діяспори зверталися до цієї компанії?

Богдан Боднарук,
Клерендон Гилс, Іл.

Створюймо фонд підтримки „Свободи"

Прочитавши статтю д-ра Романа Барановського („Свобода", ч. 22), я був занепокоєний питанням збереження тижневика „Свобода". Як еміґрант „четвертої хвилі" я теж вболіваю, щоб не сталося її закриття. Це єдина газета, до якої ми звертаємося за порадою, та з нетерпінням чекаємо на неї, щоб довідатися про події в Україні.

Ми одержуємо по 486 долярів на місяць державної допомоги, але є передплатниками „Свободи". Щойно я порадив своїм землякам передплачувати газету „Свободу" (до сьогодні я їм її позичав) і допоміг це зробити. Висилаю 10 долярів у фонд збереження „Свободи". Маю надію, що газета „Свобода" буде і надалі виходити.

Микола Валега,
Бінґгамтон, Н. Й.

* * *

Приєднуємося до Р. Барановського, д-ра Я. Павліського і нашого дорогого Ростика Хом'яка і висилаємо 100 дол. на фонд підтримки „Свободи", який ви плянуєте започаткувати. Бажаємо „Свободі" ще „Многія і многія літа". З правдивою повагою

Володимир і Оксана Бакуми,
Гайленд, Н. Й.

* * *

Висилаю 100 дол. на Фонд „Свободи", започаткований моїм вуйком д-ром Р. Барановським. На жаль, з огляду на здоров'я не міг бути на святкуванні його 100-річчя.

Юрій Цегельский,
Бетлегем, Па

Чекаємо рішучости від уряду

В Україну я приїхав і правди шукаю, та де погляну – мені сумно, бо правди немає. Де ж та правда? Що мріяли, і надію мали, дивлюся я і тут, і там, а що ми дістали? Тяжко зрозуміти, куди ведуть нас? В минулому році, на Майдані, нам нинішнє керівництво багато обіцяло. За сімнадцять днів на Майдані ми не чули жодної людини, яка домагалася б другої мови, чи подвійного громадянства. Правда, таких людей на Майдані не було, бо такі люди були в таборі В. Януковича. А тепер чомусь, при новій владі, мовне питання знову блукає урядовими коридорами. Так виходить, що влада змінилася, але дух старої імперської влади залишив свої сліди в тих стінах. Невже 13 років нерішучости минулої влади нічого не навчили володарів нової влади? Чи справді ми такі, як нам кажуть наші північні сусіди, що ми, українці, ще не дозріли бути державною нацією?

Під час і після „помаранчевих подій" цілий світ захоплювався Україною, бо всі знали, що українці борються за правду, проти імперського насильства, щоб вільно жити на своїй Богом даній землі. Помаранчеве гасло, помаранчева ідея залишається назавжди в історії українського народу. Тому наш уряд, якому український народ дарував ті привілеї, служив йому, повинен показати правдиву любов і мати відвагу обстоювати суверенітет Соборної української незалежної держави. Ми надіємося, що наш уряд буде принциповим, і рішучим, що торкається нашої місії на світовому рівні, і займе належне місце поряд з народами вільного світу.

Михайло Ґоян,
Київ

Першою була Роберта Бондар

У „Свободі" 17 червня появилась цікава стаття-інтерв'ю Анатолія Гороховського „Гайді готова стати першою космічною українкою". Треба уточнити, що першою космічною українкою була Роберта Бондар, 1945 року народження. Про цю астронавтку появилась докладна стаття д-ра Інґерта Кузича в „Українському тижневику" 2 листопада 2003 року з нагоди випуску серії марок Канади (1 жовтня 2003 року) з астронавтами Канади, яка включала теж Роберту Бондар.

Андрій-Даріян Сольчаник,
Мідія, Па

Коли читаю „Свободу"...

Я вже маю 93 роки, живу сам між хорватами. Проф. історії Теодор Мацьків передплатив мені вашу цінну газету. Як дістану її, то читаю від дошки до дошки, а часто капають сльози.

Ми маємо багато героїв. Наш народ в своїй історії дав найбільше жертв, особливо від 1918 року і дотепер. На жаль, світ про це точно не знає. Коли хтось від вас поїде до Хорватії, прошу повернути до мене.

Микола Глуз,
Баська, Хорватія

Микола Малуха розповів про УПА

Слідкуючи за гострою дискусією в українських газетах щодо „примирення" учасників Другої світової війни, скажу від себе: з жодним каґебістом я ні в якому разі не примирилася б, бо, якби повернути час назад, то вони б так само, як і колись, носили галіфе, револьвери та смакували „спецпайком". Вони й дотепер пишаються своїми „подвіґами". До останнього часу бачимо на екранах російського телебачення батька і сина Судоплатових, які згадують, як вбивали Коновальця, Бандеру та інших провідників українських визвольних змагань. Вбивали чисто терористичними методами.

Наталя Литвиненко-Орлова

Я працюю в перукарні. Нашою постійною відвідувачкою є одна „ветеранша". Якось в розмові вона так відверто посипала спогадами про те, як воювала в Карпатах, як встелено було все довкола партизанським трупом, „да всє маладиє, в сорочках вишитих таких", а потім, коли нарешті вгледіла вираз мого обличчя в дзеркалі, якось наполохано спитала: „А ви што, хахлушка?". „Ні, кажу, - я українка". А далі поцікавилась у неї, чи уявляє вона, скільки б ті хлопці, невинно убієнні на своїй землі, зібрали б жита? Скільки дівочих плечей огорнули б, дітей народили?

Таких „гордих ветеранів" багато і в самій Україні....

Я можу багато навести прикладів моєї симпатії до тих хлопців і дівчат, що дивляться на мене з фотоархіву „Літопису УПА". Я багато про них прочитала, з багатьма розмовляла, буваючи в Україні, і великою радістю для мене було, коли до нашої української громади в Мурманську, яку я очолюю, прийшов хлопчина, якому потрібна моя бібліотека, мої знання, мій хатній архів, що складається з „Літопису УПА", витинок з газет, марок і значків підпільної пошти України, зв'язку вояк УПА, тощо. Цей хлопчина всотує правдиву історію України, пишається нею, дає відсіч всіляким імперським посіпакам, і його за це люди поважають.

Нещодавно в Мурманському державному педагогічному університеті проходила студенська конференція, і студент Микола Малуха виступив з темою „Становлення Української Повстанської Армії". Микола зосередився на гострих і сміливих питаннях стосовно УПА. Так актуально, відверто і сміливо сьогодні не всі здатні висловитись в незалежній Україні. Було сказано, що без підтримки населення неможливо було воювати в умовах Карпат, що УПА воювала не проти росіян, а проти більшовиків, що УПА була багатонаціональною за складом і в її лавах воювала й російська сотня.

Микола Малуха

Виступ Миколи Малухи був останнім, після чого учасникам і слухачам належало способом голосування визначити переможця найкращої доповіді. Один з викладачів сказав: „Не думайте дати Малусі перше місце, бо тоді його працю треба буде друкувати в „Науковому віснику" і в університеті буде скандал". Миколі присудили тільки третє місце. Оскільки тема ця в Росії непопулярна і навіть небезпечна, він вважає третє місце успіхом.

Наталя Литвиненко-Орлова,
Мурманськ, Росія

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

ЗУСТРІЧІ НА СОЮЗІВЦІ

Чим займатися в тенісовому таборі у дощовий день?

Тенісовий табір на Союзівці. *Фото: Оксана Тритяк*

У середу, 29 червня, на Союзівці день був гарячий, задушливий і дощовий. Усі сорок учасників цьогорічного тенісового табору, який відзначив уже 38-ий рік на Союзівці, цього дня були зайняті вирішальними тенісовими змаганнями „на телевізорі". Учасниками тенісового табору були як початківці, так цілком досвідчені – віком від 10 до 17 років. Якщо погода була б кращою, усі тенісові корти були б зайняті. Юрко Савчак, член 83-го відділу УНСоюзу, один з перших інструкторів табору, який разом з Зеноном Снилико організував ці тенісові табори ще у 60-их роках, надалі заохочує і вчить молодих гравців. Протягом усіх років близько 2,000 учасників тенісових таборів отримали інструкції на Союзівці. Ю. Савчак – це, безперечно, людина з посвятою до спорту, до Союзівки, і понад усе має велике задоволення працювати з молоддю. Петруся Савчак, його дружина, – таборовий координатор, проводить свій час на оселі, сприяючи і допомагаючи таборові.

Цього року завідувачем табору була Оля Черкас, яка для допомоги прибула з Сейнт-Пітерсбургу, Фльорида. Більшість таборовиків звали її „мамою". Минулими роками Оля завідувала численними таборами на Союзівці, а тепер допомагає у кожній ситуації тенісовому таборові. Цей тенісовий табір, як і багато інших таборів Союзівки, має довгу історію і сталих прихильників. Тут є три покоління учасників, які беруть участь у таборі. Колишні таборовики Таня Сквірська, Крис Бенойт, Іван Пугала і Марко Черкас сьогодні займають становища виховників. Юрко Куцина, професійний інструктор тенісу з Лос-Анджелесу, докладає чимало зусиль, щоб поліпшити вміння гравців.

Що роблять таборові провідники і управа з активними учасниками, яких є сорок, котрі є повні енергії та готові грати в теніс 4–6 годин денно, але погода зупиняє їх?

Організатори табору зібрали таборовиків у передпокої головного будинку і почали говорити співучо: „Один, два, три! Один, два, три!". Раптово почулися звуки музики, і кожний учасник тенісового табору був зобов'язаний знайти партнера не до тенісу – тільки до танцю. З'явилися усміхнені обличчя, задоволення. Почалися танці. Увечорі вони замінили тенісові ракетки на танцювальне взуття і, танцюючи, провели усе дозвілля!

Оксана Тритяк,
Головний організатор УНСоюзу

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Незабутні зустрічі...

...з Папою Іваном Павлом II

Нині, коли католицький світ готується до визнання померлого Папи Івана Павла II святим, мені пригадуються зустрічі з ним. У 1987 році Папа прибув до Філядельфії, де зібралася сила-силенна людей. Я мав дозвіл фільмувати усередині катедри, але спізнився, тому поліція мене не впустила. Я був надзвичайно збентежений – така історична подія, а мене не впускають. Раптом дівчата й хлопці з місцевого гуцульського гурту „Черемош", які стояли за бар'єром, що роз'єднував Папу й прочан, гукають: „Кулиниче! Йди до нас, тут є місце". Й відразу після того, як я прилаштувався біля „Черемошу", Папа вийшов з катедри.

Побачивши людей у гуцульських строях, підійшов до них, щоб благословити. Я відразу почав усе це фільмувати. Папа благословив гуцулів й наблизився до мене. Я приготувався поцілувати його перстень. Нахилився, а окуляри, які я тримав на чолі, впали прямо до ніг Папи. Він швидко нахилився й подав їх мені. Після цього незвичайного випадку я заспокоївся і не був уже лихий на поліцію.

Того дня в католицькому об'єднанні „Провидіння" було прийняття, на якому я оповідав про свою пригоду з окулярами. А мій приятель Євген Івашків каже: „Кулиниче, ти – варіят, хочеш, щоб я повірив, що Папа твої окуляри піднімав?". Поруч зі мною стояла дружина д-ра Петра Козіцького – Лілія, і вона підтвердила, що бачила, як Папа піднімав мої окуляри.

Минув час, Владика Р. Москаль поїхав до Риму і привіз звідти фотознімки про перебування Папи Римського у Філядельфії. На одній з них я з подивом впізнав себе. Мене зфотографували за мить до того, як впали до ніг Папи мої окуляри.

На святкуванні 1000-ліття хрещення України-Руси в Римі були величаві урочистості. Багато українців з США поїхали до Риму на це свято. Мою подорож до Европи фінансував Митрополит Мстислав, який спеціяльно летів до Лондону відкривати пам'ятник св. Володимирові, разом з кардиналом Любачівським та Владикою Гринчишиним. Згодом хор „Думка" з Нью-Йорку та я відвідали Францію, Німеччину й Італію. У Римі відбулася авдієнція Папи з нашими українськими паломниками. Коли він вийшов до них, я стояв біля дверей. Папа наблизився до мене, я поцілував його перстень та й кажу (Папа чудово володів українською мовою): „Ваша святосте! Ви мене не знаєте, але я розповім Вам про один випадок, то Ви мене, напевно, згадаєте". Я розповів йому про окуляри, а Папа каже: „Так, так, пригадую". Я замовив тоді чотири великих фотокартки, на яких я розмовляю з Папою, і мені їх невдовзі надіслали з Риму. Всі ці роки бережу їх, як дорогоцінну реліквію.

Папа Іван Павло II вітає громаду в Філядельфії. Фотограф і кінорежисер Ярослав Кулинич – праворуч (окуляри ще на чолі).

...з Павлом Глазовим

У своєму житті я зустрічався з багатьма видатними людьми, але зустрічі з відомим українським поетом-гумористом Павлом Глазовим особливо закарбувалися в пам'яті. Вперше ми зустрілися з ним у Києві в його помешканні, неподалік червоного корпусу Київського університету імені Тараса Шевченка. Нас познайомив професор Юрій Батюк, з яким ми прийшли на гостину до П. Глазового з пляшкою доброго коньяку. Він виявився напрочуд гостинним господарем і щирою, приязною, товариською людиною. Ми довго сиділи тоді у Павла Глазового, і я звернув увагу на те, як бідно він жив. Такий талант, а жив так бідно. Він перебивався від гонорару до гонорару за свої книжки, за які йому платили копійки. Я бачив його біду і запропонував приїхати за мій кошт до Америки, виступити перед українською громадою. Він відповів, що залюбки поїхав би, але роки та здоров'я вже не ті. Йшов 2002 рік.

Потім я ще раз зустрічався з ним. П. Глазовий був дуже пригнічений проблемами в державі й своїм здоров'ям. І я знову запропонував йому приїхати до Америки. „Не маю часу тепер на такі подорожі, у сина – родинні проблеми", – відповів мені гуморист. Я дивився на його вбоге помешкання, і мене не полишала думка: „Чому такий талант живе у таких злиднях? Невже держава не може забезпечити цьому унікальному чоловікові, якого так любить народ, гідні умови існування!". А невдовзі Павла Глазового не стало.

Для тих, хто не читав його гуморесок, раджу почитати. В них – сміх і сльози, душа народу та його вміння сміятися й висміювати. Павло Глазовий був поетом народу і для народу. Таким його пам'ятатиме Україна.

Ярослав Кулинич,
Нью-Йорк

Павло Глазовий (праворуч) і Ярослав Кулинич

Україна - на перехресті

Провідною проблемою України є та, що вона ще досі не знає, куди має йти економічно. Дотепер Україна є постачальницею сировини – пшениці, соняшника чи сталі – для Західньої Европи. Ці держави задешево купують українські ресурси, а привозять макарони, німецькі авта, холодильники, ліки.

В Україні теж виробляють авта, але ніхто не хоче їх купувати, бо авта погано складені і на очах розпадаються. Треба подивитися глибше, де ж причина цього. Більшість робітників на фабриках і заводах – п'яна, курить забагато, їхнє здоров'я – на низькому рівні. Ці робітники не здатні виконувати свою працю добре, і тоді падає якість виробів, які вони виготовляють. Україна мусить визволити робітника від алькоголю і куріння. Також держава мусить на все виробити стандарти якости. Якість є ключем для доброї економіки.

Чому весь світ купує німецькі авта, машини або інші продукти? Кожна людина сподівається, що ці вироби послужать довший час. Друга причина слабкої економіки є та, що директори фабрик або заводів не кваліфіковані для цієї праці, бо їх поставили на ці посади ще за часів СССР, як членів комуністичної партії.

Ці люди хочуть тепер жити добре, а завтра плянують втікати до Росії або Західньої Европи. Ці люди вивішують українські прапори, але у їхніх серцях закорінений комунізм. Ці люди продають українські ресурси, а гроші ховають у чужоземні банки. Якщо Президент В. Ющенко не здійснить економічної Помаранчевої революції, то Україна ніколи не стане великою економічною державою.

Юрій Кравчук,
Вільмінґтон, Делавер

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Вшанували пам'ять героїв

ПАРМА, Огайо. – Українські державницькі організації під патронатом Українських злучених організацій Огайо влаштували відзначення Свята Героїв і проголошення відновлення Державности України Актом 30 червня 1941 року. Відзначення відбулося 26 червня, в залі центру „Верховина", при чисельній участі українського громадянства.

Свято відкрив вступним словом голова 3-го Відділу ООЧСУ Олександер Блашків. Хвилиною мовчання присутні вшанували пам'ять героїв, які загинули в боротьбі за волю України. Доповідь виголосив редактор Петро Твардовський. У доповіді було з'ясовано політичну ситуацію в Україні в час проголошення відновлення Української держави Актом 30 червня 1941 року у Львові.

Після доповіді відбулася мистецька частина. Учні „Рідної Школи" Любчик Ванца, Олеся Рабосюк і Юля Твардовська (обидві сумівки) продеклямували вірш Миколи Вереса „Троє імен", присвячених Героям України.

Юний соліст Назар при музичному супроводі його батька Володимира Сироїжки заспівав стрілецьку пісню „Повіяв вітер степовий" та дві повстанські пісні – „Там, десь далеко на Волині" і „Йшли селом партизани". Сумівка Діяна Продан в парі з піаністкою Лілією Кобрин заспівали пісні „Заснули мальви біля хати", „Спіть, хлопці, спіть", „На Вкраїні сурми грають". Приємним враженням для всіх присутніх був мистецький виступ української молоді на Святі героїв, яке закінчилося загальним співом Державного гимну України.

На святі з приємністю вітали 7 молодих представників урядових і громадських організацій з Херсону, які в Україні працюють з молодіжними організаціями. Їх запросило до США керівництво Клівлендської міжнародної програми в галузі освіти й культури для обміну досвідом праці серед молоді.

Гості з Херсонщини розповіли про свою діяльність в Україні, представили свої програми у різних плякатах і сувенірних матеріялах, які подарували для СУМу в Клівленді. Гості отримали в подарунок 14 програм місцевої української радіопрограми УЗО – радіохвилі „Україна" і примірники української місцевої газети „Вісті УЗО".

Після урочистого святкового зібрання присутні вгощалися смачним обідом, який приготували члени ООЧСУ.

Петро Скала

Прапори України майорітимуть на головній вулиці міста

ІРВІНҐТОН, Н. Дж. – 6 липня в Народному домі відбулись сходини громадського комітету з святкування Дня Незалежности України в місті Юніоні. Комітет очолив заступник голови УККА в Ню-Джерзі Михайло Козюпа.

Комітет вирішив продовжити традицію вивішування 40 синьо-жовтих прапорів і святкового транспаранту на головних вулицях міста. Цього звичаю дотримуються за сприянням міської влади виключно в Юніоні, тоді як в інших місцях обмежуються підняттям прапора України на щоглі. В Юніоні теж буде піднято прапор після урочистого засідання в міській раді, яке відбудеться 21 серпня, опівдні. Для учасників цієї події готується частування.

Ці заходи вимагають певних витрат, тому комітет має надію на пожертви майбутніх учасників свята, які можна висилати на рахунок 310130-000 у філії кредитівки „Самопоміч" на адресу: SUA FCU, 2200 Route 10 West, Parsippany, NJ 07054.

Л. Хм.

Праця Відділу Української Американської Координаційної Ради

ВОРЕН, Миш. – Українська Американська Координаційна Рада (УАКР) має відділи у різних скупченнях українців у США. У Мишиґені загальні збори відділу УАКради відбулися 6 травня у приміщенні домівки у Ворені.

Найперше звітували члени екзекутиви управи. Звіти показали великий діяпазон праці. У звітному періоді було організовано відзначення історичних річниць, свят української держави. Відділ брав діяльну участь у виборах Президента України.

Після звітів членів управи та Контрольної комісії, яка уділила абсолюторію уступаючій управі, на пропозицію Номінаційної комісії, вибрано нову управу. Головою управи обраний Зенон Василькевич.

Ніна Василькевич

„Україна і Европа" – тема конференції в Ілинойському університеті

УРБАНА-ШАМПЕЙН, Іл. – Від 29 червня до 2 липня в Ілинойському університеті, в Урбані-Шампейні, відбувалася 24-та щорічна конференція з української проблематики. Організатором конференції була Українська науково-дослідна програма, яку очолює проф. Дмитро Штогрин, а її наради проходили в рамках літньої дослідної лябораторії Сходу Европи. Веденням сесій конференції займалася Програмова комісія під керівництвом проф. Асі Гумецької (Мишигенський університет), до якої входили професори Тарас Гунчак (Ратґерс-університет), Леонід Рудницький (Пенсильванський університет), Христина Сохоцька (Торонто, Онтаріо) та Іван Фізер (Ратґерс-університет). Головною темою цьогорічної конференції була „Україна і Европа".

Протягом чотирьох днів було проведено десять окремих сесій, під час яких прочитано чи виголошено 18 доповідей, з них дві – ключеві. Однією з них була доповідь Раїси Іванченко, професора Київського міжнародного університету, якою було започатковано конференцію, 29 червня. Р. Іванченко – лавреат Національної нагороди України ім. Тараса Шевченка, заслужений діяч мистецтв України. Вона – письменниця, а в першу чергу, науковець-історик, автор та редактор низки монографічних праць і збірників, багатьох статтей, історичних романів та розвідок, автор збірок поезій. Доповідачку представила присутнім проф. Ася Гумецька.

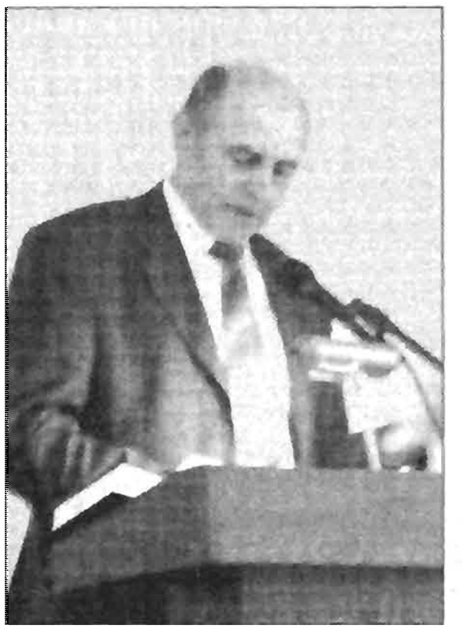
Проф. Р. Іванченко прочитала доповідь на історичну тему „Україна – східній щит Европи". Доповідь була цікава, базувалася на історичному матеріялі, в якій були проведені дві основні думки: одна – протягом століть Україна була оборонним щитом проти навал на Західню Европу, і друга – західні держави ніколи належно не оцінили ролі України і не укладали з нею оборонних договорів проти навал. Трагізм цієї історичної дійсности полягав в тому, що ті, що відмовлялися бути союзниками України, самі ставали жертвою від східніх навал в різні часи.

Другою ключовою була доповідь, що її прочитав наступного дня проф. Іван Фізер, відомий філолог, який говорив про зв'язки української філології з західними методологічними процесами. Його доповідь була аналітичним нарисом напрямів в українському літературознавстві у XX ст. з відзначенням їхніх первнів, які мають своїх близьких відповідників у західній науковій літературній критиці.

В інших доповідях порушувалися, обговорювалися та аналізувалися питання-проблеми стосовно мови, літератури, політики, економіки, соціяльні питання, правові, етнічні, еміґраційні, свободи слова та інші. Перелік тематики свідчить про широчінь проблематики, що була об'єктом обговорення на конференції.

Звертали на себе увагу й доповіді Людмили Вусик, українки з Литви, яка під сучасну пору перебуває у Каліфорнії – вона зробила огляд европейської преси про розвиток демократії в Україні; проф. Л. Рудницький говорив про проникнення елементів української культури в сучасній Німеччині, а проф. Володимир Сергійчук, директор Центру українознавства та професор історії в Київському національному університеті імені Т. Шевченка, автор багатьох монографічних видань та статтей на політично-історичні теми, дослідник постатей, в яких домінували державницькі спрямування, в своїй доповіді поставив риторичне питання: „Яким дорадником може бути для України Польща в XXI столітті?" та подав аналітичний огляд цього питання. Іншими доповідачами крім названих були Надія Банчик, Ася Гумецька, Тарас Гунчак, Оксана Завалина, Джін-Пієр Кап, Лука Костелина, Мирон Куропась, Тетяна Лисенко, Олена Погребна, Олександер Сич, Христина Сохоцька, Марта Трофименко та Дмитро Штогрин. Цікавою була доповідь д-ра Олега Воловини, який на базі в'їзних віз до Америки зробив статистичну аналізу української еміґрації до США за різними категоріями – віку, статі, терміну перебування тощо, і провів порівняння з відповідними показниками Польщі й Росії.

1 липня відбувся бенкет для учасників конференції, господарем якого був проф. Дмитро Штогрин. Під час бенкету виступили зі словом-вітанням Раїса Братків, голова Фундації для розбудови студій в Ілинойському університеті, від Фундації „Спадщина" – д-р Юліян Куляс, від Наукового Товариства імені Тараса Шевченка – д-р Святослав Трофименко, також проф. Р. Іванченко та проф. В. Сергійчук. Генеральний консул України в Чикаго д-р Борис Базилевський висловив кілька думок стосовно сьогодення в Україні.

Проф. В. Сергійчук

Проф. Р. Іванченко

3 липня відбулася післяконференційна зустріч-прийняття з місцевою громадою, а місцем зустрічі став Культурний осередок св. Володимира і Ольги. Зустріч відкрила Раїса Братків, ведучою програми була Христя Верещак. На зібранні промовили до присутніх гості з України – Раїса Іванченко та Володимир Сергійчук. Також виступав зі словом про сьогоднішню ситуацію в УВУ, в Мюнхені, його колишній довголітній ректор проф. Л. Рудницький. Під час гостини на цілі розбудови студій в Ілинойському університеті зложили датки Христя Верещак від Фундації „Спадщина" та Роман Яцковський від Щадничої спілки „Самопоміч".

Від імені присутніх на конференції був висланий до Президента України Віктора Ющенка лист, в якому висловлювалося занепокоєння антисоціяльними та кримінальними подіями, які чи то з інерції, чи оперативної недосконалости охоронних органів ще й досі не припинились в Україні. Була висловлена також стурбованість щодо невизначености уряду до проблеми української мови як єдиної державної.

Лука Костелина

Новий павільйон освячений на „Вовчій тропі"

Освячення нового павільйону на оселі „„Вовча тропа"

ІСТ ЧЕТГЕМ, Н. Й. – Відкриття цьогорічних виховно-вишкільних таборів на пластовій оселі „Вовча тропа" відбулося 9 липня. Проміння літнього сонця спершу виглядало крізь загрозливі дощові хмари, а потім ласкаво засяло над таборовиками, виховниками, батьками та гостями, коли вони зібралися, щоб відкрити табори, котрі діють вже 53-ій рік на цій чудовій оселі. Святкове відкриття відбулося на просторому спортовому майдані, де таборовики шукали друзів з попередніх таборів, а батьки непокоїлися, чи діти вже готові починати тритижневу мандрівку в чарівний світ пластування.

Цього року „Вовча тропа" гостить 354 таборовиків віком від 7 до 17 років життя та 80 відданих виховників. Організатори таборів – Окружна таборова комісія „Вовчої тропи" під проводом (вже 12-ий рік) Юрія Гука. Коменданти таборів – Таня Гук, Павло Мулик, Ада Гельбіг, Павло Яримович та Ліда Мочула. Всі вони – досвідчені виховники та молоді професіоналісти, які не пошкодували вакаційного часу, щоб приготувати цікаві та корисні програми таборів і виконати їх. Таборовики та виховники радо вітали в свої рядах чотирьох виховників з України, які будуть ділитися з ними своїм пластовим досвідом. Це особливо важливо цього року, бо всі пластові табори відбуваються під кличем „Разом нас багато! Нас не подолати!", і тема Помаранчевої революції визначає таборові програми.

В неділю, 10 липня, під чудовим синім небом таборовики взяли участь у Службі Божій, яку відправив о. канонік Іван Кащак, колишній таборовик „Вовчої тропи", а тепер – пластовий капелян. Він пригадав таборовикам про їхні пластові обов'язки та можливості, які їм відкриті на пластових таборах, побажав таборовикам веселого та пам'ятного таборування.

Опісля відбулося освячення павільйону, який збудовано завдяки проведеній збірковій акції під проводом Андрія Козака та завдяки щедрості інституцій та приятелів „Вовчої тропи". Під керівництвом Петра Бокала великий павільйон збудований в рекордовому часі та відповідає потребам таборовиків. Окружна таборова комісія „Вовча тропа" надіється, що павільйон довгі роки служитиме майбутнім таборовикам для зустрічей та святкувань. Після освячення павільйону таборовики повернулися з запалом до таборів, щоб продовжити свої заняття. Вони нетерпеляче очікують на традиційний День пластуна (23 - 24 липня), щоб поділитися з батьками своїми враженнями та розповісти про своє таборове життя.

Соня Бокало

Цікава джерельна праця пластунів

У Львові видано альбом „Матеріяли до пластового мартиролога", який підготували курені УСП і УПС „Орден Залізної Остроги". До цього видання причинився ряд пластунів – передусім використано матеріяли „Пластуни у визвольних змаганнях", які підготував пластовий курінь „Верховинки", як також довідник „Українська Повстанська Армія 1943–49", підготовлений Петром Содолем. Автори Т. Гривул, В. Мороз, В. Муравський, В. Окаринський виконали велику джерельну працю, зібравши інформації про близько 4600 пластунів та приятелів чи опікунів Пласту, як теж осіб, близьких Пластові. Відомості зібрано не тільки з пластових джерел, але й з використанням реєстру пластунів з інформаціями про полеглих членів ОУН та вояків УПА, що містяться у різних виданнях про національно-визвольну боротьбу.

Упорядники взяли до уваги усі списки та інформації, які були їм доступні, але просять у читачів доповнень та спростувань, якщо у поданих списках і статтях є неточні дані. Список імен попереджує вступ Володимира Мороза і стаття О. Сича з виясненням, як дійшло до виготовлення цього альбому. Упорядники подають при усіх інформаціях джерела, з яких вони черпали дані.

З повним подивом до великої джерельної праці, яку виконала групка пластунів, мусимо підкреслити, що у ній знаходимо неточності, тому доповнення є дуже на часі. Вони можуть причинитися до завершення більш правильного пластового мартирологу (як називають свою працю автори), що буде ще одним джерелом до історії українського Пласту.

О. Кузьмович

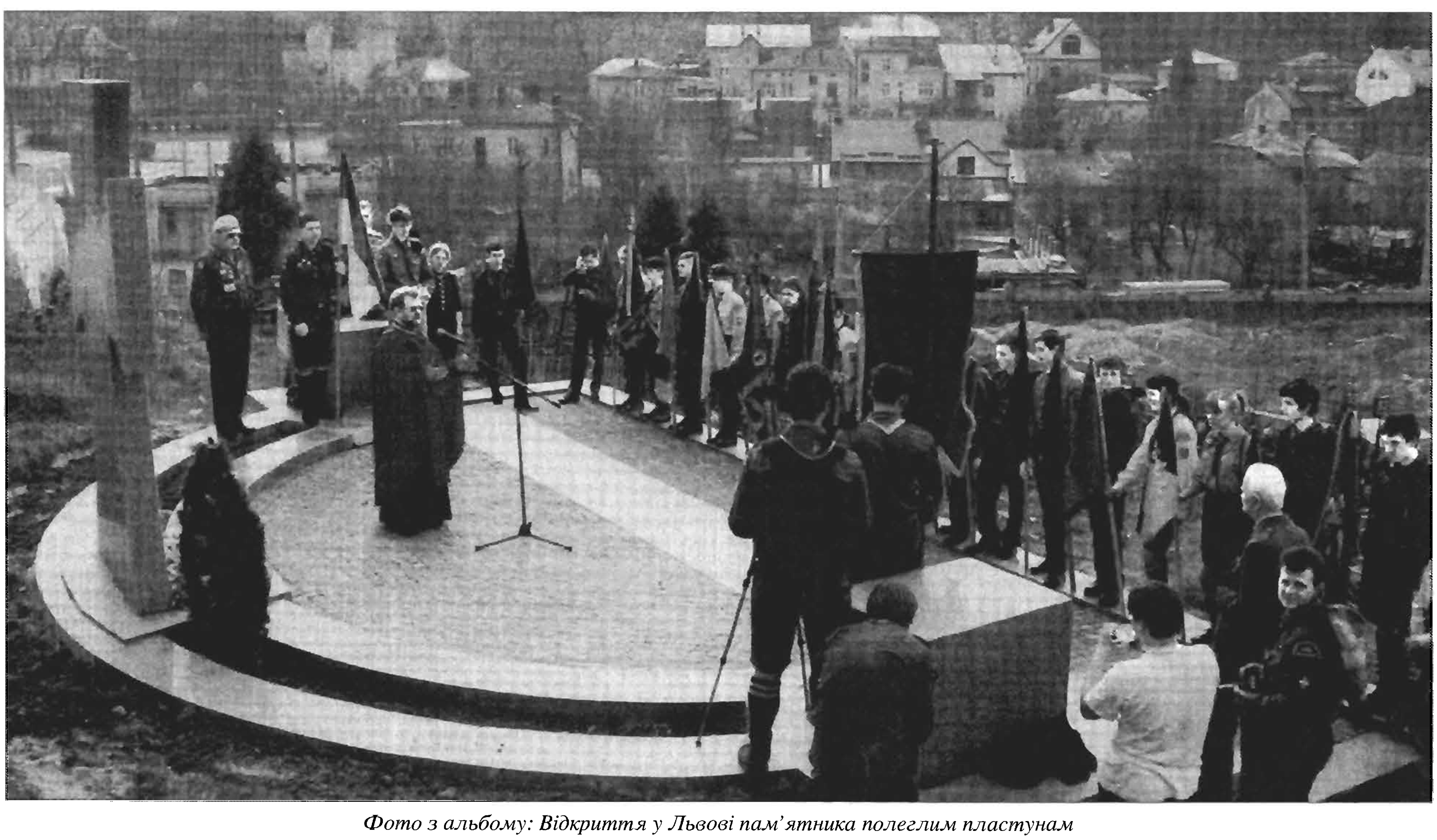

Фото з альбому: Відкриття у Львові пам'ятника полеглим пластунам

46-ий злет юнацтва на оселі СУМ

ЕЛЕНВІЛ, Н. Й. – 29-30 травня на Оселі СУМ відбувся 46-ий злет юнацтва СУМ Східнього узбережжя. Він проходив під гаслами цьогорічних річниць: 80-ліття заснування СУМ в Україні, 75-ліття харківського процесу СВУ, 140-ліття народження Митрополита Андрея Шептицького, 55-ліття смерти головного командира УПА Романа Шухевича, 15-ліття проголошення Декларації про суверенітет України, 90-ліття боїв Українських Січових Стрільців на Маківці, 260-ліття народження композитора Максима Березовського, 160-ліття народження драматурга Карпенка-Карого, 990-ліття смерти св. князя Володимира Великого, 455-ліття заснування Січі – початку козаччини, 35-ліття вбивства Алли Горської, 58-ліття акції „Вісла" та під цьогорічним гаслом „Вірю! Знаю! Можемо!".

Команда злету складалася з членів Осередків СУМ з Філядельфії і Балтимору, до якої входили Володимир Вирста – командант та Іван Міджак – бунчужний. У злеті взяли участь члени юнацтва з осередків Ню-Йорку, Йонкерсу, Пасейку, Джерзі Сиіті, Ірвінґтону, Випані, Філядельфії, Балтимору, Гартфорду, Бінґгамтону і Ґошену. Загальне число учасників – 365 осіб.

Протягом двох днів тривали конкурси знань, слова, роїв, мистецьких виступів, легкої атлетики (біги, стрибки в далечінь, кидання кулі і диску), турнір відбиванки. В суботу увечорі юнацтво взяло участь в забаві.

В неділю відбувся перегляд одностроїв по осередках, а після цього всі учасники взяли участь в Службі Божій, яку відправив о. Богдан Кудлейчук. Увечорі команда злету вручила нагороди змагунам, які здобули перші місця у конкурсах, а також трофеї особам і дружинам, які змагались в конкурсі мистецтва.

Найбільше індивідуальних точок в старшому юнацтві здобула Орися Козіцька з Осередку в Йонкерсі, в молодшому юнацтві – Оксана Бігун з Осередку в Ґошені. Висліди відбиванкового турніру: мішана група – перше місце здобув Йонкерс А, друге – Йонкерс Б, третє – Гартфорд; юначки – перше місце здобув Пасейк, друге – Філядельфія, третє Йонкерс Б.

Найбільше загальних точок здобув Осередок Йонкерсу, осередок Ірвінґтону посів друге місце, а осередок Пасейку – третє місце в загальному точкуванні.

Команда злету

Велике визнання за підготування й успішне координування усіх змагань належиться членам Осередків Філядельфія і Балтимор, зокрема команді злету з комендантом другом Володимиром Вирстою на чолі.

Орест Козіцький

Під час Служби Божої

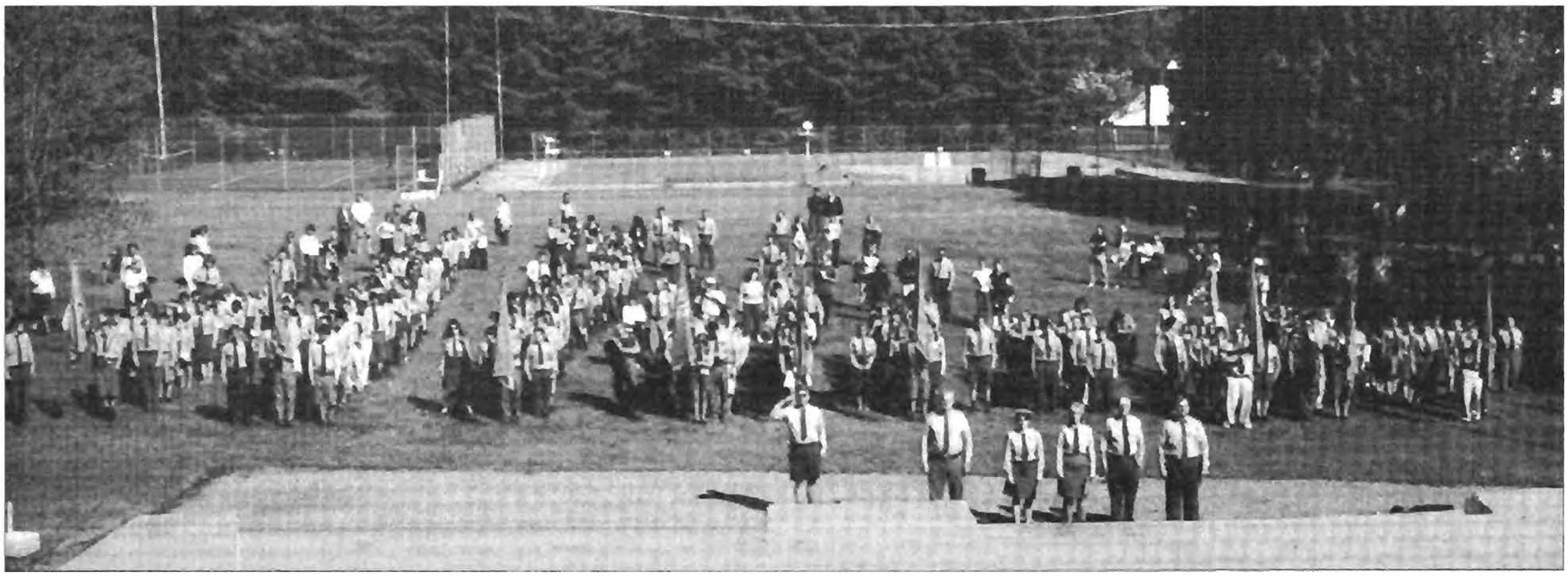
Змагання з стрибків

Конкурс роїв

Переможці змагань – Оксана Бігун (зліва) і Орися Козіцька

Перегляд одностроїв

VI Конгрес...

(Закінчення зі стор. 1)

активність, етнічну толерантність і козацьку демократію. Порівняв ці ознаки минулого з сучасним станом культурної ситуації в Україні. Він звернув увагу на те, що, мабуть, уряд проґавлює ті можливості, що їх дала Помаранчева революція, і „бездіяльно спостерігає за розвалом української культури".

А стан української мови є таки слабким і нестабільним. Треба більше підтримки для проукраїнського підходу до української мови, зокрема в мас-медії. Він стверджував, що НАНУ не підтримує гуманітарні і суспільні науки і сама не зуміла інтеґрувати свої наукові дослідження з освітньою місією університетської системи; Міністерство освіти поновило пляни централізувати свою контролю над вищою освітою, таким чином нехтуючи осяги в університетській автономії. Факт, що ВАК (Вища Атестаційна Комісія) не хоче визнати чужих наукових ступенів, виявляє провінціялізм у підході до цієї справи.

Професор фон Гаген критикував центризм і бюрократизм – як невластиві українцям, звертав увагу на те, що НАНУ забагато сконцентрована у Києві і не пов'язана зі системою вищої освіти, що замало приділяється уваги гуманітарним галузям, які є ключевими для розуміння сучасної України. Що уряд повинен серйозніше підтримувати гуманітарні науки і культурні надбання, якщо бажає зблизити Україну з рештою Европи, як це було обіцяно на Майдані.

Такі аналітичні дослідження не раз замовляються у відповідних компаніях, „котлах-умів", за великі суми, щоб дістати холодну аналізу стану справ. Тут проф. фон Гаген це зробив – і можна було б подумати, що уряд України, чи радше представники, відповідальні за згадувані галузі, будуть вдячні. Та віце-прем'єр не залишився слухати ні цієї, ні інших пленарних доповідей на відкритті.

Навпаки, кілька днів пізніше, на запитання журналістів, що він думає про завваги фон Гагена, М. Томенко дав не дуже чемну відповідь: мовляв, через океан важко бачити.

Дивно, що молодий уряд України не забажав скористатися з форуму МАУ, щоб почути не одну оцінку стану справ науки і культури від науковців, які десятиліттями вивчають справи України. До їхніх оцінок не пошкодило б прислухатися і міністрам, і віце-прем'єрові.

На цьому конгресі, на панелях і круглих столах, подано оцінки різних галузей, пов'язаних з україністикою. Цим разом звернено увагу зокрема на Південь і Схід України (наприклад, на таких авторів, як Василь Стус, Іван Дзюба; на драматургів Володимира Винниченка. Єлисея Карпенка, Людмилу Коваленко, Юрія Липу і Миколу Куліша).

Кілька сесій присвячено справі українського правопису, справі державности української мови, різним аспектам історії України, Голодоморові, історії Донбасу, „Помаранчевій революції", літературі у пошуках ідентичности, театрові Донбасу, українському сакральному мистецтву, справі освіти і т.д. і дискусіям про різні сучасні проблеми України.

Доповідачами та головами секцій на Конгресі були також члени Наукового Товариства імені Шевченка в Америці: Лариса Онишкевич, Марк фон Гаґен, Мирослава Знаєнко, Світлана Андрушків, Марта Богачевська-Хом'як.

Крім гостей з України і з інших країн, доповідали також викладачі та аспіранти Донецького університету, які спеціялізуються в українській історії або мові, або літературі. Можна було з приємністю слухати дуже цікаві висліди їхніх досліджень.

На Конгресі проведено багато представлень нових видань, деякі з них видані спільно з установами Америки чи Канади: переклад на англійську мову „Історії України" М. Грушевського, т.9 (КІУС), перший і єдиний журнал перекладів української літератури на іншу мову „Ukrainian Literature: A Journal of Translations" (НТШ-А), „Володимир Винниченко: у пошуках естетичної, особистої і суспільної гармонії" (УВАН, США), „Українська мова у ХХ сторіччі: історія лінгвоциду (з допомогою НТШ-А), видання 4 тт. творчости Дмитра Чижевського (НТШ-А та УВАН), нове видання „Інтернаціоналізму чи русифікації" Івана Дзюби, видання і пляни „Енциклопедії сучасної України", видання „Критики", „Історія" і „Видатні вчені" НАНУ, „Нова історія української літератури", „Бібліографія Записок НТШ", „Графіка бойчукістів". Були також книжки про українців за кордоном, як „Українська культура в польській пресі", були й фільми (наприклад, про математика світової слави Михайла Кравчука (вип. НТШ-А). Крім наукових засідань, була змога побачити програму, присвячену Василеві Стусові, „Театр у Кошику" Ірини Волицької зі Львова, або варіянт „За двома зайцями" Михайла Старицького – поставлений Донецьким академічним українським театром. Постановка була технічно оригінальна і блискуче виконана, але рівночасно виявила дуже прикру сучасну прикмету українських театрів: постановки рівночасно мішано двома мовами, з тим, що українською розмовляють або бідніші, або нижчі кляси.

Приблизно за два тижні до початку конгресу на пам'ятникові Тарасові Шевченкові (перед самою обласною адміністрацією) хтось намазав фарбою двозначний вислів: „Я за русский язык Шевченко!". Та таких виступів учасники не зустрічали від перехожих на вулицях (всі російськомовні). Як здивування для донеччан, було те, що вони мали нагоду чути українську мову від чужинців, наприклад, від японських, італійських, німецьких україністів.

Під час відкриття конгресу студенти занесли кіш квітів до пам'ятника Шевченкові від МАУ, а після закриття представники НТШ Америки й України (включно з головою осередку НТШ у Донецьку) занесли свіжі квіти.

На заключній пленарній сесії прочитано резолюції конгресу, які звернули увагу на загрозливу ситуацію з уживанням української мови в Україні, на потребу відновити попередню Правописну комісію, на мале число україномовних шкіл на Півдні і Сході, на збереження культурних надбань і могил вояків, на потребу окремих культурних представництв за кордоном (у стилі Інституту Гете, назвавши їх на честь Івана Франка).

Ці резолюції мають бути передані урядові України, тому задля добра варто було б його представникам почути ще під час конгресу, щоб вичути не тільки затурбованість науковців, але й глибоку аналізу цих проблем України. Окремо вислано листи до голів области і міста про потребу сприяти більшому числу україномовних шкіл.

Новим президентом МАУ вибрано академіка Ярослава Яцкова (з Києва), доктора астрономічних наук, який рівночасно є дуже активний в україністиці, зокрема заанґажованого у виданні Енциклопедії сучасної України; першим заступником президента є проф. Джованні Броджі з Італії.

Висловлено побажання провести VII конгрес МАУ або в Симферополі, або Дніпропетровську.

Фото: С. Андрушків

Д-р Лариса Онишкевич, Йошінарі Гарада (докторант української літератури), Віктор Кубайчук і проф. Лариса Масенко (обоє редактори важливого видання "Українська мова у ХХ сторіччі: історія лінґвоциду").

З доповіді президента МАУ проф М. фон Гаґена

Дорогі колеги!

...Вітаю Вас у Донецьку, батьківщині одного з засновників Асоціяції Івана Дзюби та іншого великого українського патріота Василя Стуса. Хоча й Донбас останні два століття був об'єктом русифікації і деукраїнізації в ім'я індустріяльного прогресу й економічного розвитку, цей регіон колись був батьківщиною козаків й чужоземних колоністів. Їх запросили російські імператори й імператриці, щоб замінити ними вигнаних і переможених козаків. Всі ці групи сьогодні складають те, що сьогодні ми називаємо південно-східною Україною. Через те Донецьк сильно відрізняється від інших Україн, котрі гостили попередні конгреси МАУ у Києві, Львові, Харкові, Одесі і Чернівцях. Але кожне з цих міст представляло дуже різні України, з відмінними історичними шляхами і сучасними обставинами.

Наш місцевий господар Володимир Шевченко, ректор Донецького національного університету, є доброю ілюстрацією щодо українського характеру цього регіону. Він вчився в українській початковій школі, але скоро після того був переведений у російську середню школу. Він досяг міжнародного визнання у царині математики, є членом Академії Наук України і почесним членом інших національних академій. А також він довгі роки є головою місцевої „Просвіти" і гордим батьком-засновником Університетського ліцею, який впродовж декількох років видав з себе більше переможців національних олімпіяд з української мови, аніж будь-яка інша освітня інституція в Україні. Дякую Вам, пане Володимире, за Вашу співпрацю, Ваше терпіння, Вашу фаховість і за Вашу щиру українську гостинність, котру Ви постійно демонструєте від того часу, як ми зустрілися з Вами в перший раз. Окрім ректора Шевченка і його команди, багато інших колег доклали багато зусиль, щоб цей конгрес міг відбутися. Але особлива подяка належиться Ярославові Грицакові, Франкові Сисинові і Даяні Гованській, а також київському відділенню МАУ.

Помаранчева революція й міжнародний образ України

Хоча я ніколи не міг до кінця перебороти відчуття, що я є випадковим президентом Міжнародної Асоціяції Українознавців, за останні три роки, коли я займав цю посаду, я пережив чимало величних хвиль і моментів гордости. Але жоден з них, правдоподібно, не був таким величним, як той, який я пережив, спостерігаючи з далекої відстані за Помаранчевою революцією. Три роки тому, коли ми збиралися усі разом в останній раз, репутація України на міжнародній арені, чесно кажучи, не була позитивною. Її тодішнє буття під Кучмою можна коротко й узагальнено охарактеризувати, як корупцію, апатію, провінціяльність, тоді як її минуле було позначене чужененависницьким націоналізмом, особливо насильницьким антисемітизмом, відсталістю. Вважалося, що вона мало чим відрізняється від Росії.

Помаранчева революція відкрила світові іншу Україну. Україну, в якій усі її громадяни, а особливо молоді люди, виявили мужність добиватися влади, котра буде направду підвладна конституції. Ці громадяни були вірними до кінця своєму бажанню змінити ненасильницьким шляхом режим в ім'я гідности, прозорости і людських прав. Дай Боже, щоб новий уряд України виявив себе гідним своїх громадян і надій мільйонів прогресивних громадян з інших країн, особливо в Росії і Білорусії, але навіть у таких „старих" демократіях, як Сполучені Штати Америки, сумнозвісними завдяки порушен-

(Продовження на стор. 15)

З доповіді...

(Продовження зі стор. 14)

ню міжнародного права та порушенню громадських прав вдома і за кордоном.

Помаранчева революція нагадала світові, що Україна має історію з проґресивними традиціями (в додатку до неґативних рис, які краще знають але часто гірше розуміють). До цих проґресивних традицій належать релігійний плюралізм, громадська активність, етнічна терпимість, козацька демократія. Протягом останніх декількох років я заглибився в історію України часів першої світової війни і революції (1914-1923). Чим більше я знайомився зі складною спадщиною Михайла Грушевського, Андрея Шептицького, Володимира Винниченка і навіть Павла Скоропадского, тим більше враження на мене справляли ці позитивні течії у новітній українській політиці і культурі. Від часу конгресу у Чернівцях, я став знати і розуміти цих людей навіть краще і навіть мати до них більше поваги. Я став більше шанувати те, як вони стояли перед лицем етичних і політичних викликів, котрі двадцяте століття кидало перед ними. Я став більше поважати те, як вони підходили до цих викликів з гідністю, толерантністю і великою мірою чесности, особливо у порівнянні з сьогоднішніми політичними стандартами. Направду, коли я думаю про героїв моєї книжки, я часто дивуюся, де тепер, у сучасному світі, є такі провідники? Перед революцією початку XX століття були Тарас Шевченко, Іван Франко, Михайло Драгоманов та інші провідники. Після революції появилися інші герої – такі, як шістдесятники й Українська Гельсінська Група та молоді люди з „Пори".

...Я маю надію, що Помаранчева революція щойно почалася і що вона направду пошириться далі на ті суспільства, громадяни яких покищо виявили менше мужности, домагаючись чесного уряду. На жаль, появилися тривожні ознаки того, що ті нагоди, котрі відкрилися у звязку з революцією, можуть бути втрачені новим українським урядом.

Помаранчева революція та МАУ

Новий образ України відкриває рівно ж і перед МАУ нові нагоди та нелегкі виклики. Сьогодні МАУ існує з тою самою місією, котру поклали на неї її організатори у Неаполі. Ця місія передбачає піднесення рівня свідомости міжнародної спільноти, включно з Україною, про багатство і дилеми українського минулого й української сучасности. Як найкраще здійснити цю місію у майбутньому? Я пропоную зараз Вашій увазі декілька критичних міркувань, побудованих на моїх найкращих намірах як щодо МАУ так і щодо України. ...З одного боку, МАУ переживає зараз процес дозрівання, який можна також трактувати кризою росту. Як ніколи раніше в історії Асоціяції, організатори стали перед лицем 1300 подань для конґресу, котрий традиційно гостив 600-800 уасників. Багато з наших колеґ чують себе розчарованими з приводу того, що їхні пропозиції не були включені у програму через фінансові обмеження. Хоча більшість з аплікацій походить з України, а особливо з Києва, ця велика цифра дає підстави думати, що українські студії уже не є загроженим видом.

Але чи є вони здоровим видом? Головний біль організації, знайомий з часів першого конґресу у Києві, не так уже й дуже змінився з плином часу, не дивлячись не героїчні зусилля Бюра МАУ, організаційного та програмного комітетів і Донецького університету поставити організацію на нові тори. І тут ми заторкуємо чутливу струну стосунків МАУ з декількома організаціями, котрі стоять на шляху дальшого прогресу, як довго ці стосунки і ці організації не будуть зреформованими. Цими організаціями є Національна Асоціяція Українознавців, віце-прем'єрство з гуманітарних питань, Національна Академія Наук України, Міністерство освіти і науки, і Міністерство культури. Почну з Національної Асоціяції, котра до останньої хвилини виявляла менше ініціативи, аніж Італійська, Польська чи Канадська національні асоціяції. Це не може не викликати глибокого жалю, оскільки Національна Асоціяція мала б бути кістяком усієї Міжнародної Асоціяції Українознавців. Національна Асоціяція сама по собі глибоко повязана з Національною Академією і Міністерствами, і з плином часу стає все очевиднішим, що українознавство залишається бідною й упослідженою, нерідною дитиною у пріоритетах цих організацій.

В Академії Наук домінують сильні інтереси природничих і прикладних наук. Виглядає, що Академія наук іґнорує гуманітарні і суспільні науки. Вона також надто сконцентрована у столиці, у зв'язку з чим упослiженою залишається решту України. Що більше, Академія виявилася неспроможною інтеґрувати свою дослідницьку діяльність та освітню місію університетської системи. Розрив між академічною та університетськими системами залишається успадкований з радянських часів і він негативно впливає на розвиток гуманітарних і суспільних наук.

З усіх організацій, які мають відношення до МАУ, Міністерство освіти виявилося найбільш уважним до потреб організації. Воно виділило найбільше фондів для проведення Конгресу. Без підтримки Міністерства ми не могли б зустрітися тут у Донецьку. Бюро МАУ зробило важливий крок і наполягло на тому, щоб закордонні учасники самі подбали про кошти своєї подорожі, проживання та харчування і тим самим вивільнило бюджет для покриття коштів українських учасників. Однак, Міністерство освіти викликало певну тривогу своїми плянами централізувати свої впливи над вищою освітою, а тим самим продовжити лінію попереднього уряду на обмеження університетської автономії та академічної свободи, досягнуті у перші роки після розвалу комуністичної влади. На щастя, такі провідні українські університети, як Київсько-Могилянська академія, Львівський національний університет та Український Католицький університет, згідно з духом Помаранчевої революції, стали на захист університетської автономії – і Міністерство освіти включилося у позитивний діялог з цими університетами щодо цього питання.

Віце-премєр з гуманітарних питань і міністерство культури толерують занепад Києво-Печерської Лаври, мало роблять для того, щоб запобігти знищенню системи обласних архівів, бездіяльно спостерігають за тим, як колись жива українська кінопродукція занепала до рівня майже повного розвалу. Засоби на обмеження впливу російської мови і культури самі по собі не ведуть до посилення української мови і культури. Повинна бути активніша проукраїнська політика у кіновиробництві та мас-медії, а також щодо запровадження ефективних і фахових україномовних курсів. Особисто я думаю, що чим більше мов знає український громадянин, тим краще для України і світу. Але становище української мови у сучасних умовах продовжує все ще залишатися слабким і нестабільним.

Коротко кажучи, незважаючи на роки реформаторських програм і пропозицій, організації, котрі є найважливішими для МАУ, не спромоглися зформулювати сенсовну програму українського національного будівництва і розвитку громадянської свідомости через підтримку науки і культури. Це тим більше шкода, оскільки, з огляду на сучасну европейську інтеґрацію України, найкращі і безпосередньо доступні ресурси, котрі вона може запропонувати, перебувають у царині науки і вишої освіти. Звичайно, така нагода може існувати так довго, як довго ця назагал позитивна спадщина минулого не буде втрачена через брак уваги з боку уряду або її низьку пріоритетність в його очах.

Я хочу ствердити, що централізація і бюрократизм є чужими для українських традицій, але вони прижилися у сучасних українських інституціях, котрі все ще несуть на собі відбиток та вагу радянської та російської імперської спадщини. Централізація та бюрократизм не привели до наукових іновацій, а замість того зберігають клімат консерватизму і провінціоналізму. Міністерства та Академія стоять перед потребою власної Помаранчевої революції. Ця революція потрібна їм для того, щоб впровадити їх та їхні кадри у сучасний світ науки, освіти і культури.

Які шляхи доступні для досягнення цієї мети? Перш за все, Академія потребує децентралізації і дебюрократизації шляхом поширення своїх ресурсів більш рівномірно по всій країні. Ця децентралізація мала б також означати інтеґрацію Академії з навчальним процесом університетської системи. А це означає перегляд пріоритетів самої Академії, з більш рівномірним виділенням ресурсів для гуманітарних і суспільних наук. І хоча Академія впродовж багатьох років відігравала важливу ролю у втримуванні при житті гуманітарних дисциплін надзвичайно важливих для українознавства – історії, мовознавства, літературознавства й дослідження фольклору – вона не заохочує розвитку суспільних наук, котрі є центральними для будь-якої спроби зрозуміти сучасну Україну – політологію, економічні науки, антропологію, дослідження мас-медії та гендерні дослідження. У самий момент свого заснування Донецький університет первісно демонстрував модель інтеґграції Академії з університету – модель, яка ніде більше не була повторена в Україні, принаймні не в тій мірі. Можливо, з часом все ще значні ресурси Академії можуть бути в значній мірі перенесені в університетську систему. Натомість будуть встановлені національні дослідницькі кошти для гуманітарних та суспільних наук, щоб підтримати талановитих учених-викладачів у їхніх дослідженнях. Як не як, українознавство процвітає у Польщі, де Академія наук у значній мірі підпорядковані і залежні від урядової підтримки вищої освіти.

Університетам має бути забезпечена їхня адміністративна автономія й інтелектуальний плюралізм. Насправді, й автономія, і плюралізм мають бути щедро підтримані, якщо вірити словесним запевненням помаранчевого уряду України про його відданість курсу щодо демократичного, европейського майбутнього України. Так само місцеві органи влади повинні нести більшу відповідальність, а водночас мати відповідні фінансові і леґальні засоби для захисту місцевих пам'яток культури, музеїв, театрів та архівів. Це не є закликом до (центрального) уряду відійти від надзвичайно важливих

(Закінчення на стор. 18)

При вході до головного будинку Донецького університету: о. Олександр Воловенко (капелян Пласту в Донецьку), д-р Лариса Онишкевич (голова НТШ в Америці), мґр. Світлана Андрушків (директор бібліотеки НТШ-А) і д-р Володимир Білецький (голова Донецького осередку НТШ).

Зліва: Наталя Ярошенко і д-р Лариса Онишкевич

Посольство України в США інформує: 20-21 жовтня 2005 року відбудеться конґрес „Українська мова вчора, сьогодні, завтра в Україні і світі"

Науково-дослідний інститут українознавства Міністерства освіти і науки України 20-21 жовтня 2005 року проводить конґрес „Українська мова вчора, сьогодні, завтра в Україні і світі". Метою конґресу є проведення комплексного системного дослідження функціонування української мови у різних суспільних сферах, яке охоплюватиме мову родини, мову школи, мову вищих навчальних закладів, мову державних службовців, військовослужбовців та інших верств населення у різних реґіонах України та за її межами.

Оргкомітет конґресу розробив програму вивчення стану функціонування української мови у всіх сферах життя суспільства в Україні та українських громад за кордоном, зокрема: у сім'ї, в галузях освіти, науки та культури, а також у системі державного управління, у засобах масової інформації тощо.

Оргкомітет конґресу запрошує представників громадських об'єднань закордонних українців до участи у зазначеному міжнародньому заході та у проведенні відповідного моніторинґу (загальні умови участи та зразок анкети для представників української діяспори додаються).

На конґресі плянується робота секцій: українська мова в самопізнанні й самотворенні народу; мова як чинник національної самоідентифікації українців; мовна політика, державні механізми утвердження мови; мовно-освітні орієнтири суспільства, мова сучасної науки: українознавчі виміри; українська мова в розбудові національної культури; історія мови – відображення долі народу; мова в українській діяспорі; українська мова в засобах масової інформації; сучасні українознавчі дослідження і галузеві науки: проблеми взаємовпливу і взаємодії.

Заявки про участь у роботі конґресу просимо надсилати до 15 вересня 2005 р. У заявці просимо повідомити: прізвище, ім'я, по батькові, місце роботи, навчання, назву вищої школи, наукової чи державної установи, школи, факультету, катедри, науковий ступінь, вчене звання, посаду, адресу, телефон (дом., сл.), а також тему доповіді чи повідомлення.

Тексти доповідей (у паперовому та електронному варіянтах), написані згідно з вимогами до наукових публікацій, необхідно передати оргкомітету до початку роботи конференції або під час конференції секретарю секції. Матеріяли конференції передбачається опублікувати у часописі „Українознавство" та „Збірнику наукових праць НДІУ". Проїзд та проживання фінансуються учасниками конґресу.

Заявки надсилати до НДІ українознавства МОН України (з позначкою „Міжнародний конґрес"), на адресу: вул. Ісаакяна, 18, Київ, 01135. Телефон: (38-044) 216-55-67, 216-57-07, 494-17-84; електронна пошта: lilitka@ukr.net; yarosch@rambler.ru; mova@rius.kiev.ua.

Оргкомітет Конгресу

На прохання Посольства України в США і Генерального консульства України в Ню-Йорку, „Свобода" подає анкету, відповіді на яку, сподіваємося, суттєво посприяють успіхові київського мовного конгресу. Просимо читачів виповнити її і повернути до редакції „Свободи" (крім тих випадків, коли хтось вже виповнив цю саму анкету за інтернетним варіянтом) ДО 24 СЕРПНЯ. Всі одержані анкети ми відішлемо заразом до Києва на адресу організаторів згаданого конгресу. Якщо буде потрібна додаткова анкета, можна зробити копію цієї анкети. Крім того, вдруге вмістимо анкету у 31-му числі „Свободи". Виповнені анкети просимо висилати на адресу нашої редакції: Svoboda; 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ, 07054.

АНКЕТА ДЛЯ УКРАЇНЦІВ ДІЯСПОРИ

Пропонуємо виокремити позначкою (кількома позначками) варіянти відповідей, з якими Ви погоджуєтеся. Щиро дякуємо за співпрацю.

Країна______________________ Штат (округ)_______
Місто (населений пункт) ___________________________
Рік поселення____________ Національність____________

1. До названої країни Ви:
___ а) виїхали у пошуках роботи;
___ б) прибули у дитинстві з батьками;
___ в) народилися;
___ г) інше ___________________________________.

2. Країну, в якій живете, вважаєте:
___ а) чужою;
___ б) майже рідною або другою батьківщиною;
___ в) батьківщиною.

3. Українську мову вважаєте:
___ а) рідною (мовою батьків);
___ б) набутою (вивченою);
___ в) інша думка ______________________________.

4. У повсякденному діловому спілкуванні (на роботі, в офіційних установах) Ви послуговуєтеся переважно:
___ а) українською;
___ б) англійською;
___ в) іншою мовою__________________________.

5. Вибір мови впливає на моральний комфорт у сім'ї, на взаєморозуміння з родичами, тому природнішою, зручнішою для Вас у родинному спілкуванні є:
___ а) українська мова;
___ б) англійська мова;
___ в) кілька мов;
___ г) інша мова ______________________________.

6. Молодь, яка Вас оточує, діти, внуки, діти Ваших родичів, які живуть поруч, почуваються українцями?
___ а) національність не є визначальною в наших умовах;
___ б) їх це взагалі не цікавить;
___ в) вони горді, що є українцями;
___ г) маю іншу думку____________________________.

7. У багатьох країнах щодо середньої освіти діє принцип багатокультурности. У містечку Вашого мешкання українську мову:
___ а) можна вивчити у школі;
___ б) можна вивчити на курсах;
___ в) не вивчають;
___ г) інша думка_____________________________.

8. Ваші діти (онуки) уже втратили українську мову як розмовну (так____, ні _____). Дитячу літературу вони читають переважно:
___ а) українською;
___ б) англійською;
___ в) іншою мовою___________________________.

9. Обираючи мову навчання для дітей (онуків), Ви надаєте перевагу:
___ а) одномовним (чужоземним) школам;
___ б) двомовним (англійсько-українським) школам.

10. Як констатує член уряду Канади Борис Вжесневський (http:// nova-mova.com.ua.), кількість бажаючих вивчати українську мову на курсах та в школах Едмонтону постійно зростає. У місті Вашого проживання ситуація:
___ а) така сама (аналогічна);
___ б) цілком протилежна;
___ в) є бажаючі, але замало;
___ г) інша думка_____________________________.

11. Рівень зацікавлености української громади Вашого міста рідномовною культурою з батьківщини (твори українських письменників, літературні вечори, гастролі артистів), на Вашу думку, відповідає відсоткам:
___ а) 5 - 10;
___ б) 40 - 50;
___ в) 80 - 95;
___ г) не цікавляться.

12. Чи маєте змогу передплатити періодику, що виходить в Україні, наприклад, журнал „Українознавство", користуватися українськими Інтернет-сайтами:
___ а) не зацікавлений;
___ б) хочу, але не маю змоги;
___ в) інша думка__________________________.

13. Чого найбільше потребує українська громада Вашого міста:
___ а) українськомовних Інтернет-сайтів;
___ б) якісної літературної продукції українською мовою;
___ в) українознавчих курсів (студій з української мови, літератури, історії);
___ г) українськомовних вечорів, зустрічей, дискотек для молоді;
___ д) інша думка____.

Микола Корпан: „Концентрація отрути в організмі Віктора Ющенка поступово зменшується"

Професор Микола Корпан – лікар В. Ющенка – був одним з перших, хто опікувався його лікуванням після хвороби, яку кваліфікували як отруєння діоксином, і досі продовжує стежити за здоров'ям Президента. Інтерв'ю про отруєння В. Ющенка і нинішній стан його здоров'я узяла кореспондент Бі-Бі-Сі Ольга Макарчук.

– Чи можна тепер уточнити, коли саме у В. Ющенка з'явилися перші симптоми отруєння?

– З 5 на 6 вересня минулого року з'явилися болі в животі з нудотою... Але суть полягає в тому, щоб токсикологи, незалежно від хвороrо, підтвердили факт потрапляння такої рідкісної отрути з групи діоксинів, якою є „TCDD", а це має свою дію в часі. Медична експертиза буде спиратися не на конкретний факт отруєння Президента України, а на невтральний факт дії конкретної отрути на організм людини. Маючи таке підтвердження, органи слідства можуть сказати – так, Президент України отримав таку отруту, ця отрута підтверджена об'єктивно, не клінічними симптомами, хоча вони в нас також є, а такими-то й такими-то дослідженнями.

– Чи подібні дослідження діоксину „TCDD" не проводилися?

– В історії людства відомі кілька випадків отруєння діоксином – в Північній Італії в 1974 році, а також два випадки в Австрії. У всіх цих трьох випадках потрапляння отрути було з повітря, тобто, було недозоване, хронічне, поступове. А це – єдиний випадок потрапляння чистого діоксину через рот.

– Чи може бути, що отруєння сталося під час відомої вечері 5 вересня в заступника голови СБУ?

– Зв'язувати сам факт місця і середовища я не можу і не хотів би. Але за короткочасністю хотів би сказати як лікар: якщо порівняти з будь-якими ліками, які є синтезовані, я міг би зробити припущення, що така дія була дуже короткий час.

– В американському виданні „Вол Стріт Джорнел" свого часу була опублікована стаття колишнього офіцера радянської розвідки Бориса Володарського, де припускалося, що дія діоксину в організмі українського президента була посилена іншими сполуками, і нібито саме такі сполуки розроблялися в колишніх радянських лабораторіях. Чи справді було помічено сполуку діоксину в організмі В. Ющенка з іншими речовинами?

– Коли ми отримали підтвердження, що отруєння сталося діоксином, то побачили, що дія цієї отрути своєрідна, не така, якою вона подавалася в літературі раніше. Якщо вжити просто діоксин, то кілограм треба з'їсти чи два. Але якщо невелику концентрацію з'єднати з носієм, скажімо, білком, так званим альфафетопротеїном, то ця комбінація дає можливість розчинятися дуже швидко й у невеликій кількості. Щодо статті в американському виданні, цей журналіст зустрічався зі мною, і в своїй статті він зробив висновок, що лябораторні дослідження різних отрут в Радянському Союзі відбувалися постійно і працювали цілі групи науковців, щоб знаходити нові види отрут, нові комбінації. Ці отрути були випробувані і не виключно, що така сполука потрапила в організм Віктора Ющенка.

– Інше питання, – це нинішній стан здоров'я Віктора Ющенка. Чи стежите ви за здоров'ям В. Ющенка тепер? Як він почувається?

– Віктор Ющенко, як Президент України, має дуже напружену програму. Ці навантаження, перельоти за океан, мають неґативну дію на стан будь-якої людини. Людські механізми адаптації не спрацьовують, людина повертається і знову включається у роботу. Є певні зсуви, тобто порушення фізіологічних функцій організму. Коли 11 грудня 2004 року ми оприлюднили діягнозу, багато російських учених вважали, що він повинен померти, що без злоякісних пухлин не обійтися... Концентрація отрути в організмі Віктора Ющенка поступово зменшується, зменшуються прояви її. Наразі про якісь ускладнення ми не можемо вести мову, ми можемо говорити про перебіг захворювання, тому що він має свою картину і ця картина зберігатиметься доти, доки в організмі буде знаходитися подразник, тобто діоксин.

– І коли можна очікувати, що діоксин виведеться з організму?

– Це залежить від багатьох факторів, тому зараз конкретно назвати дату було б неправильно з мого боку. Потрібно все робити, аби протікання цього процесу якомога більше скоротити, щоб він не вилився у кілька років, щоб він тривав значно коротший час.

Справа В. Єфремова: два роки без жодного зрушення

14 липня виповнилося 2 роки з дня загибелі журналіста Володимира Єфремова. Його загибель – одна з найзагадковіших смертей українських журналістів в останні роки, хоча вона і не стала надто резонансною. Два роки тому Володимир Єфремов сів за кермо свого авта і поїхав до Києва, на прийняття у французьке посольство з нагоди річниці повалення Бастилії. Однак, це була не єдина мета його поїздки до Києва. Володимир готувався їхати у Сполучені Штати – свідчити у справі колишнього прем'єр-міністра Павла Лазаренка, а також мусив спробувати себе на посаді керівника Інституту масової інформації (IMI), про що було домовлено з правлінням нашої організації. Але до столиці В. Єфремов так і не доїхав: на прямому відрізку шляху його авто нібито зіткнулося з вантажівкою. Це сталося біля 10-ої ранку неподалік Верхньодніпровська.

Свідки аварії витягли з авта, що загорілося, тіло Володимира, а також окремо складені сорочку та костюм. Але чомусь на місці аварії не було знайдено ані валізи з документами В. Єфремова, ані барсетки, ані фотоапарату, які, за свідченнями рідних, він взяв, коли вирушав до Києва. Міліція, що прибула на місце за якусь годину, не попередила родину про трагедію. Проте про смерть Єфремова вже об 11-ій ранку знали співробітники 11-го телеканалу Дніпропетровська, засновником якого був Володимир.

Розслідувати смерть колеги від IMI виїхала й Марія Самбур, яка мала досвід слідчих дій, оскільки раніше працювала у прокуратурі, і з якою нам довелося дуже швидко після загибелі В. Єфремова припинити співпрацю через маніпуляції з листами І. Гончарова у справі Г. Ґонґадзе. Тоді М. Самбур привезла з Дніпропетровська дещо дивні новини – знайшлися дві любительські касети, на яких була записана автокатастрофа. Одну з них – з анонімного джерела – нібито показували на одному з Нікопольських телеканалів, до якого має відношення Віктор Пінчук, і з яким у Володимира на той час вже були серйозні суперечності з приводу „11 каналу"...

Прізвище однієї особи нам відоме, це журналіст з центральної України, котрий, як він розповів IMI, повертався з весілля, тому і мав відеокамеру з собою. Друга особа так і залишилась анонімним контактом М. Самбур. Мотиви його фільмування аварії слідство досі не арґументувало. Слідчі так і не ознайомили сім'ю загиблого з результатами технічних експертиз автомобіля, котрих було призначено нібито декілька. Відтак ніхто досі не знає, чи справним був автомобіль на час аварії. Хоча відомо, що за три дні до останньої поїздки В. Єфремов здійснив повний технічний огляд машини, і, за свідченням працівника технічної станції, авто було в доброму стані. Відеофільм фіксує, як яскраво й довго палає машина, – надто яскраво, кажуть фахівці, як для авта, в баку якого було небагато бензини.

Можливо, всі ці факти мають прості науково-технічні пояснення. Але ніхто їх не надав вдові та донькам нашого колеги, хоча, за українським законом, коли слідство закінчується, потерпілі обов'язково мають доступ до документів справи. Спочатку слідчі пояснювали свою мовчанку таємницею слідства. Потім, десь за півроку після аварії, справу нібито надіслали на перевірку до Генеральної прокуратури.

І лише кілька тижнів тому, після звернення вдови Володимира до Президента, прем'єр-міністра та міністра юстиції, родина Єфремових отримала поштою повідомлення, що справу невідомо коли закрили, а на перевірку до Генпрокуратури вона надійшла чомусь лише кілька місяців тому.

Навряд чи всі ці факти можна вважати банальним недбальством слідчих, адже як би там не було, мова йшла про відомого у Дніпропетровську журналіста. Зауважте, що хоч якусь інформацію слідство надало вже після того, як в Україні змінилася влада, а також змінилося керівництво правоохоронних структур на місцях. Складається враження, що до цього будь-яка інформація у цій справі була заборонена, і навряд чи заборона була встановлена волею тих, хто провадив слідство.

У серпні 2001 року на інтернетовій сторінці IMI з'явилася сенсаційна інформація – листи Ігоря Гончарова, у яких йшлося про те, що вбивство Георгія Ґонґадзе – нібито справа рук банди „перевертнів". Фактично те оприлюднення листів за посередництва сайту IMI та вже згадуваної колишньої співробітниці М. Самбур було спробою відвести підозри у замовленні вбивства журналіста від тодішнього керівництва держави. Тобто, називаючи речі своїми іменами, посприяти фальсифікації розслідування вбивства Георгія Ґонґадзе в інтересах, слід припустити, причетних до замовлення вбивства осіб.

Зараз у суді триває розгляд справи „перевертнів", яких очолював загиблий за нез'ясованих обставин І. Гончаров. Симптоматично, що його не стало за день до оприлюднення листів, на яких розмашистим почерком значилося: „Відкрити після моєї смерти". Слідчі твердять, що „перевертні" не мали прямого стосунку до вбивства Ґонґадзе, але, однозначно, вони були поінформовані про деякі подробиці цієї надзвичайно заплутаної справи.

Наразі слідство у справі Ґонґадзе має дати відповіді як про виконавців та замовників того страшного злочину, так і про інші численні злочини, які стосуються справи Ґонґадзе. Не виключено, що саме ця обізнаність стала причиною смерти І. Гончарова.

Ми не виключаємо, що зі справою Ґонґадзе могла бути пов'язана і загибель Володимира Єфремова. Адже якби того дня, коли сталася автокатастрофа, він таки доїхав до Києва і став до праці в центральному бюрі IMI, певні співробітники напевне не змогли б розмістити без відома керівництва Інституту на сайті організації листи І. Гончарова, як це сталося в перші дні липня 2003 року.

З кількох джерел нам відомо, що акція з оприлюдненням листів І. Гончарова готувалася ще з квітня, і вона розглядалася як серйозна спроба повернути справу Ґонґадзе в інший бік, тобто відвести увагу від Президента Л. Кучми. І невипадково для їх оприлюднення обрали сайт незалежної громадської організації, хоч її керівникам нічого про це не було відомо. Організатори цього „викиду" діяли через окремих осіб, які, до того ж, прагнули дати такому погляду на справу Ґонґадзе і через інші медіа з репутацією незалежних, зокрема Радіо „Континент"...

Нині родина рідні Єфремова збираються оскаржувати закриття справи про його загибель і сподіваються, що рідних журналіста, як потерпілих, таки ознайомлять з матеріялами справи та експертизами. На думку юристів, підстав для нового розслідування не бракує.

В. Сюмар, А. Лазарєва,
Інститут масової інформації

Масове...

(Закінчення зі стор. 1)

катися, гору за лічені хвилини огорнув туман, почалася гроза з градом, яка тривала більше години. За офіційними даними міністерства надзвичайних ситуацій (МНС), 16 липня на Говерлі загинуло двоє осіб і ще двоє постраждало. Зокрема від серцевої недостатності через перепади атмосферного тиску на вершині гори помер житель Чернівецької области, ще один турист, житель Закарпаття, загинув на Говерлі від удару блискавки. Грозовим розрядом зачепило ще п'ятьох осіб, двоє з яких були відвезені до реанімації. Троє госпіталізації не потребували. У МНС повідомили, що загиблі і потерпілі не мали відношення до традиційного масового сходження на Говерлю за участю Президента В. Ющенка. Однак, один з потерпілих від удару блискавки – студент з Івано-Франківська Петро Фарбишевський – був доставлений в обласну лікарню на президентському вертолеті.

Що стосується потерпілих під час масового сходження, МНС оприлюднило таку статистику: 135 осіб звернулися по допомогу до рятувальників, 35 з них – з різними легкими травмами.

Безпекою учасників масового сходження на Говерлю займалися підрозділи МНС зі спеціяльною технікою. Тим часом очевидці зазначають, що багато потерпілих на спуску з Говерлі дісталися до транспорту самостійно і не потрапили в офіційну статистику.

18 липня Івано-Франківська обласна державна адміністрація заявила про припинення масових сходжень на найвищу гірську вершину України – Говерлю.

„Це було останнє масове сходження на Говерлю", – сказав на прес-конференції заступник голови обласної державної адміністрації Богдан Томенчук. За його словами, на Говерлю піднімалося загалом близько 17 тисяч туристів, а заявки були подані на 9,764 учасників з усіх реґіонів.

Місцева влада не могла контролювати кількість туристів з різних реґіонів, оскільки в організацію сходження включилися політичні партії і громадські організації, багато неорганізованих туристів, а скасовувати сходження на Говерлю, за словами Б. Томенчука, було вже запізно, і за таких умов дії влади були спрямовані на безпеку людей.

Діяли 9 постів МНС, 3 стаціонарні бригади медиків у 8 мобільних групах. За півтори години до грози влада зуміла повернути назад частину туристів з малої Говерлі і з самої вершини гори. „Якби не дії місцевої влади, то наслідки сходження на Говерлю були б набагато трагічнішими", – резюмував Б. Томенчук.

Ще у вересні 2003 року тодішній голова Івано-Франківської обласної державної адміністрації Михайло Вишиванюк підписав розпорядження про посилення контролі над дотриманням заповідного режиму Карпатського національного природного парку, що передбачає заборону масових сходжень на Говерлю. Прийняття такого рішення було аргументовано тим, що масові сходження завдають шкоди екосистемі Говерлі. Але Віктор Ющенко вважає, що кожен українець повинен хоч раз у житті зійти на найвищу вершину України.

„Кожен українець повинен мати свою маленьку Фудзіяму, щоб через піднесений, емоційний стан ще раз переконатися, яка гарна Україна, як її потрібно охороняти, як багато потрібно зробити, щоб вона стала европейською, заможною, квітучою", – сказав В. Ющенко у 2003 році. Тепер, вочевидь, можна буде сходити на гору, але не юрбою...

За матеріялами ЗМІ

З доповіді...

(Закінчення зі стор. 15)

процесів будівництва модерної, проґресивної культури та громадянської ідентичности. Це є радше закликом до уряду зробити цей проєкт демократичнішим, з ширшим залученням різних сил, прозорішим, таким, що заохочує місцеві і реґіональні ініціятиви.

Що ж до майбутніх конґресів МАУ, то виглядає, що проведення таких великих міжнародних зібрань що три роки виходить за межі фінансових можливостей української держави. Тому робить сенс розглянути можливість проводити конґреси через чотири-пять років, і то значно менших розмірів – можливо, за кордоном. Скажімо, у Польщі, де національна асоціяція є найдієвішою і найкраще представленою серед усіх закордонних асоціяцій. У перервах між міжнародними конґресами, Національна Асоціяція в Україні могла б організувати частіше місцеві конференції та робітні – як це могла б робити і Міжнародна асоціяція, як в Україні, так і поза Україною, в залежности від національного і міжнародного фінансування.

Я закінчую зі застереженням, що не можу уявити собі, щоб який-небудь неукраїнський вчений хотів би стати президентом МАУ, якщо не будуть запроваджені великі зміни. Що ще важливіше, малоймовірно, щоб неукраїнський вчений спромігся застосувати МАУ, її міжнародний досвід та ресурси для того, щоб допомогти фундаментальним процесам реформування, які вимагають свого здійснення. Підозріваю, що український президент МАУ теж не буде аж надто охочим вдатися до цих настійних і важких засобів. У мене немає ілюзій щодо викликів, котрі поставила Помаранчева революція перед українознавством. Але хто б не взяв не себе цю місію, він чи вона відчуватиме підтримку з боку сотень вчених і викладачів у самій Україні, але також прихильність та солідарність з боку Міжнародної Асоціяції Україністів.

„Ще не вмерла Україна" є рядком з приспіву, який не раз повторювався у сучасній революції. Але у майбутньому для МАУ і споріднених інституцій не буде аж так багато таких нагод, як та, котру витворила Помаранчева революція.

Час прийшов. Він прийшов сьогодні і може не повторитися завтра...

Забути ніхто з нас не в силі леґенди, що звалися Броди

Ігор Чмола

Останься безпритульним до сконання,
Блукай і їж недолі хліб, та вмри
Ти гордим флорентійцем на вигнанні.
А перед смертю дітям повтори
Ту казку, що осталася, мов спомин
Прадавньої, забутої пори,
Як у грозі, у блискавиці й громі
Колись страшну потвору переміг
Святий Георгій в ясному шоломі,
І як дракон звитяжений поліг.

Свою розповідь розпочинаю заповітом відомого українського поета-емігранта Юрія Клена. Оцей заповіт стосується в загальному нас, колишніх українських вояків, бо ж нашим завданням є передати молодшим поколінням світлі традиції українського війська. Стосується він і мене, бо моїм завданням є змережити розповідь про хлопців з Дивізії, про їхні мрії і надії та про їхній бій під Бродами. 28 квітня 1943 року у княжому городі Львові проголошено створення, а рівночасно і набір до Стрілецької дивізії „Галичина". Колишній звітодавець Олег Лисяк пише:

Це весняний був час місяць квітень,
Місяць квітів, весни і війни,
І був Львів, Юра храм і привіти,
Як у бій йшли батьки і сини.
За свій рідний край, за стрілецький звичай,
Йшли у бій за свою перемогу.

Набір до Дивізії проходив у дистрикті Галичини та у трьох повітах краківського дистрикту: у Перемишлі, Сяноку і Ярославі. На еміграції опинився документ, який вказує, що до 3 червня цього ж року зголосилося до Дивізії 81,999 добровольців. 18 липня від'їхав з міста Львова перший транспорт добровольців на вишкіл до Брна.

Колишній січовий стрілець Олесь Бабій, що подарував був нам заборонену польською цензурою поему „Гуцульський курінь смерти", прощався з нами тоді такими словами:

Не віриться, чи то лиш сон,
Чи може справді воля близько,
Я бачу рідний леґіон,
Я бачу українське військо
На лицях в кожного борця
Знов промінь віри і надії.
З такою вірою в серцях
Колись батьки їх йшли на Київ.

Рекрутські, а опісля підстаршинські вишколи, як і старшинські курси, відбувались дослівно від Піринеїв аж до Гайделягру. Ранньою весною 1944 року біля 11 тисяч вже вишколених вояків з'їхались до вишкільного табору Нойгамер. Почались вправи у рамцях сотень, куренів, полків, а згодом і цілої Дивізії. З колишніх добровольців поволі творилась повновартісна бойова одиниця. 26 червня перші ешелони Дивізії покинули Нойгамер у напрямі східного фронту.

Коли у 1949 році наші побратими збирались у таборі Мітенвальд відзначати 5-ті роковини брідського бою, звернулись вони до поета Олекси Стефановича з проханням написати вірш про Броди, який звучить:

Прадавня світить візія
У далечі хмурній
І Галицька Дивізія
Керує крок у бій.
Вояки із Радянщини,
Із Польщі, і мабуть
Із кожної займанщини
В рядах її ідуть
Прадавня світить візія
Над прапорами нив,
І йде у бій Дивізія,
І кличе віщий Див.

Під Бродами включено Дивізію до XIII армійського корпусу, що мав завдання загородити Червоній армії дорогу на Львів! Дивізія почала розбудовувати другу оборонну фронтову лінію. Співвідношення сил обох сторін фронту, про те ми довідались десятки літ після війни, було жахливе. XIII армійський корпус начислював чотири проріджені боями німецькі дивізії і нашу Дивізію, разом майже 34 тисячі вояків, проти нас згуртовано 850 тисяч бійців Червоної армії, у нас було біля шість тисяч гармат, у них понад 16 тисяч, ми мали 50 танків, більшість з них без пального, вони – 2,200. Під Бродами жоден дивізійник не бачив „свого" літака, вони мали до розпорядження понад три тисячі літаків.

13 липня 1944 року Червона армія почала свою офензиву у напрямі Львова. Її танкові частини проломили становища обабіч XIII корпусу і двома клинами у західньому і південному напрямі створили брідський котел. Перші наступи на Дивізію прийшли з тилу. Під обстрілом артилерії, під наступами танкових колон, під безперервними налетами літаків почались важкі повні посвяти і героїзму оборонні бої.

Ірена Божемська, немов у відгомін „Скорбній матері" Павла Тичини, пише:

У теплу липневу нічку,
як грали зловіще гармати,
по брідськім побоєвищі
проходила Божая Мати.
Тому згорнула волосся,
тому рани перев'язала,
подала ковток водиці,
іншому щось лиш сказала.
Тому шолом з чола зняла,
з тим проказала молитву.
Нікого не оминала
і не зважала на битву.
У ту пропам'ятну нічку
постать біла імлиста –
по брідському полі бою
мов привид ішла Пречиста.

Брідські бої тривали дев'ять днів і дев'ять ночей. У ночі з 21 на 22 липня, зібравши рештки своїх сил Дивізія прорвала ворожий перстень оточення і в боях відступила на південь.

Дивізійний поет Василь Де-Ву під безпосереднім враженням боїв під Бродами, ще в серпні 1944 року писав:

Болота... Болота... Скрізь могила одна
Куди ступиш то гріб, гробом кожний окіп,
гробом кожний ручай...
Де ж це так?!..
Не питай...
Гробом села, городи...
Гріб на гробі... це БРОДИ.

У 1951 році вийшла у видавництві нашого Братства, книжка статтей і спогадів під назвою „Броди". Редактор видання Олег Лисяк свою вступну статтю так і назвав – „ Битва без легенди". Минали роки і десятиліття. По всіх країнах української діяспори, де тільки ступила нога колишнього дивізійника, у липні схилились голови в пошану поляглих і живих учасників брідського бою. Написано багато віршів, спогадів, надруковано книжки. Теж звідти почали приходити згадки про Броди. При-

(Закінчення на стор. 23)

„За стрілецький звичай..."

Леся-Храплива-Щур

ЛЬВІВ. – Недалеко від нього Брюховичі. Весна 1943 року. Рокове свято пластунського патрона, святого Юрія-Переможця. Зібралися пластуни й пластунки шкіл Львова. Щоправда, не в одностроях, що так притягають, зачаровують молодечу уяву... Пластові однострої заборонені німецькою владою. Зрештою, і сам Пласт заборонений, як „міжнародна" організація. Отож ми всі одягнені „на цивіля": ми, дівчата, у скромних білих блюзочках.

Ми – „Виховна Спільнота Української Молоді", так знає нас сувора чужинецька влада. Але ми – пластуни, такі, як були наші основники і правзори на сокільських таборах, як були наші легендарні основники Іван Чмола, Петро Франко, і такі, як ось стоять живі перед нашими лавами, як незрівняний авторитет для нас усіх – Цьопа Паліїв... Та, може, саме тому, що не можемо гордитися пластовою лелійкою на грудях, відзнаками наших здобутих ступенів та вмілостей на пластових сорочках – тому ми саме в цю хвилину – ще справжніші пластуни... „Бог і Україна" – ми всі в цьому кличі. Однострій там – чи й ні. Ми звершуємо свій урочистий обряд: прощаємося з нашими друзями-пластунами, „передовими", студентами, а то й нашими однолітками-гімназистами, які відходять від нас: вступають до Дивізії „Галичина".

Командант свята Ярослав Гаврих (сьогодні вже покійний), який теж „йде", ставить нас грімким наказом „струнко". І ми струнчимося, лучимося в одну нерозривну лаву. Найбільше – ті наші „іменинники", які вже завтра осягнуть свою мрію. Ту, що її наспівувала кожному над колискою мати: підуть воювати за Україну... Як колись Січові Стрільці... Направду, так само: Стрільці ж, за молодих літ їх батьків, теж організувалися тільки як леґіон цісарсько-королівської австро-угорської армії. А проте стали опісля опорою, найнадійнішими частинами армії відродженої Української Держави. Хто ж не мріяв про те, щоб повторити їх чин!?.. І сьогодні на важкий, непевний воєнний шлях супроводить наших хлопців живий ще стрілецький бард Роман Купчинський новою піснею: „Машерують добровольці, як колись ішли стрільці"... Сучасна пісня перегукується понад час цілого покоління із колишньою:

„Машерують стрільці-добровольці
У кривавий тан,
Визволяти братів-українців
З московських кайдан"..

О так, ці хлопці свідомі, чому й навіщо вони йдуть! Ворога вони пізнали, від раннього ди-

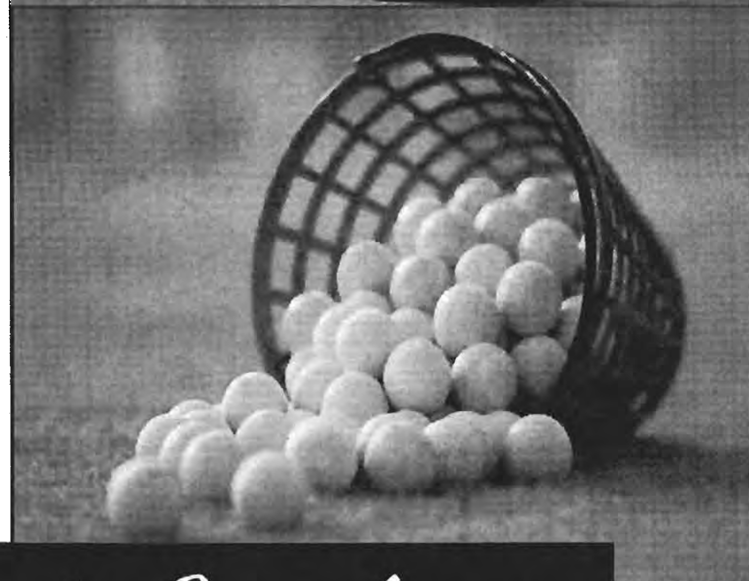
(Закінчення на стор. 23)

Липень 1944 року. Після прориву з-під Бродів.
Фото з архіву Богдана Маціва

Soyuzivka
for all seasons

August 1-4, 2005

TEE UP FOR GOLF WEEK!

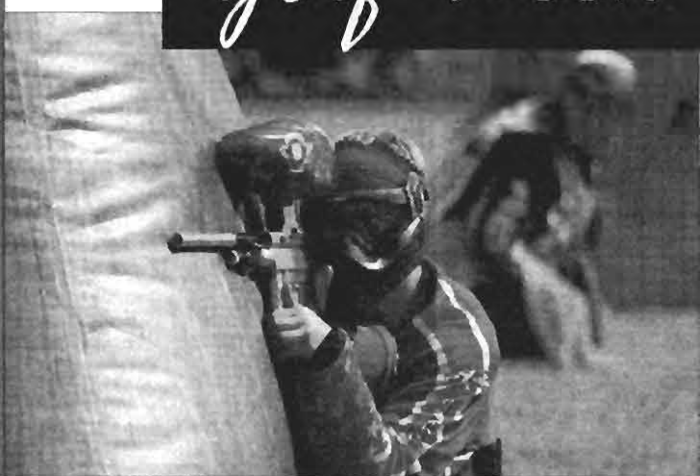
If you're a golf enthusiast, join us for a week of fun and play golf at the area's premier courses. Weekly price includes: 5 nights stay, daily breakfast & dinner, tee-shirt, 4 1/2 rounds of golf (Monday–Thursday) and transportation to and from golf courses. Tee-off with a welcome reception Sunday night. Daily awards and prizes lead up to a final awards banquet. Daily golfers are also welcome!

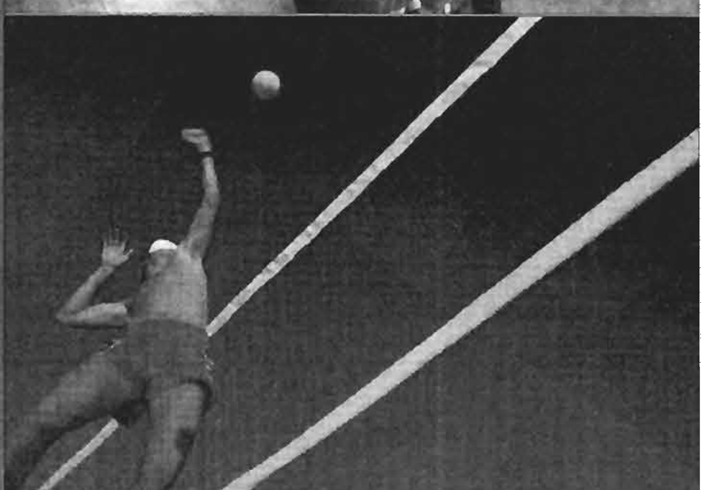
Week Course Schedule ***(subject to change)*:**

Monday-	Grossingers Golf Course
Tuesday–	Kutscuers Golf Club
Wednesday–	Concord (The Monster) Golf Club

GOLF PACKAGE RATES: WEEKLY (5 nights):
$750/per person– Based on Double Occupancy of Two Golfers
$1050.00– Based on Double Occupancy of One Golfer & Spouse
$950.00-One Golfer, Single Occupancy
DAILY:
$150.00– Per night, double occupancy
$190.00– Per night, single occupancy
(includes dinner, room, transportation, round of golf & breakfast)

Golf Week & Sports Jamboree

August 5-7, 2005

3rd ANNUAL SPORTS JAMBOREE!

Join us for Soyuzivka's 3nd annual weekend of athletics and festivities. Sign up a team or individual member, for the weekend tournaments:

- Soccer Tournament, 5 v 5 in hockey rink– cash prizes!
- Volleyball Tournament, 4 v 4 teams
- Paintball Games
- Foos Ball Tournament on Tiki Deck

Even if you're not a sports enthusiast, we'll have plenty of food (BBQ AND Pig roast), live music and entertainment all weekend.

Friday Night-
Featuring Ihor Bachynskyj & Ron Cahut Kozak Caberet/Comedy Show

Saturday-
Outside performance with Barabolya & zabava with the band Burya.

RATE:
$25 per person
Includes Welcoming BBQ and Gate Entrance All Weekend
Games are played Rain or Shine!

For more information
Call (845) 626-5641
or visit our website at:
www.Soyuzivka.com

P.O.Box 529, Kerhonkson, NY 12446 • (845) 626-5641 • www.Soyuzivka.com

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Щоб пісня були завжди поміж нас

Творчий вечір в „Кафе 'Івасюк' ".

ЕДМОНТОН, Канада. – Українське музичне товариство Альберти (УМТА) організувало друге з черги „Кафе 'Івасюк' " 3 червня у Домі молоді. При каві й солодкому гості слухали пісні В. Івасюка та інших композиторів України й діяспори, пісні київського Майдану. Програмою керував Орест Солтикевич, а текст написала Галя Котович.

Гостей привітала голова УМТА Люба Бойко-Бел, котра пояснила, що товариство має на цілі поширювати українську естрадну й популярну музику за дороговказом Володимира Івасюка. Першою точкою програми був виступ групи молоді з Пласту, СУМу і двомовної українсько-англійської школи з Делвуду (учитель С. Костюк), яка з ентузіязмом заспівала пісні „Червона рута" і „Водограй" (акомпаніював на ґітарі М. Білаш, на баяні – М. Никифорук). Чоловічий квартет (М. Білаш, М. Ґовда, О. Ґрох, М. Лазурко) заспівав „Стоїть пшениця, як Дунай" (сл. С. Пушика, муз. В. Івасюка, аранж. М. Лазурка). Вірш „Співці" про В. Івасюка пояснив і прочитав автор Роман Британ. Квартет заспівав пісню „Пісня буде поміж нас" (сл. і муз. В. Івасюка, аранж. М. Лазурка на підставі гармонізації О. Кузишина).

Про В. Івасюка публіка довідалася, що його стиль – це поєднання фолкльорних впливів з тогочасними естрадними ритмами. Кожна його пісня – це метафора кохання, природи, батьківщини. В цей спосіб В. Івасюк дав нам приклад, як черпати надхнення з рідного духовного джерела. В. Івасюк писав також клясичну музику – понад 50 інструментальних творів і музику до двох вистав. Ноти до нового, ще не представленого квартету для мідних інструментів, носив зі собою у портфелі, що був викрадений під час вбивства.

Були виконані естрадні пісні різних композиторів. Оля й Ірина Федеркевичі, Сузанна Романюк, Наталя Онищук, Уляна Канівець, Дарця Басараб-Роланд виконали пісні „Бузок" (сл. Кутеня, муз. Є. Козака) „Чарівна скрипка" (сл. Ю. Рибчинського, муз. І. Поклада, акомп. Ірина Тарнавська). Три тенори з хору „Дніпро" (Любомир Пастушенко, Тарас Закордонський, Іван Зінчук) заспівали „Білі троянди" (сл. і муз. А. Кос-Анатольського). Дві пісні Богдана Веселовського „Лети, тужлива пісне" і „Чи справді" виконали Сузанна Романюк і Іван Зінчук, акомпаніювала Ірина Тарнавська.

Бандуристка Галина Грица заграла і заспівала „Три поради" І. Шамо і „Не питай, чого в мене заплакані очі" М. Лобка. Співачка Люба Білаш заспівала дві пісні власної композиції на слова О. Олеся – „В степу" і „Не беріть із зеленого лугу верби". Молодеча оркестра „Чайка" при Організації Українок Канади під дириґуванням Людвика Маріянича виконала „Я піду в далекі гори" В. Івасюка і „Не кажи" (муз. І. Жовнірів).

Третя частина концерту – це музика з Помаранчевої революції, яка була подана на відео. Першою точкою був виступ Руслани з її колективом на Майдані. Далі були пісні „Донбас", „Друзі мої", і „Україно". На продовження концерту в Домі молоді хор „Верховина" під дириґуванням Галі Лазурко виконав пісню „Тополина земля" (сл. М. Сингаївського, муз. А. Філіпенка, обробка М. Лазурка, солістка Люба Білаш), і „Вечір" (сл. народні, муз. В. Тиможинського). Відеофільм „Разом нас багато" зробили учень школи Жан Ваніє і учитель В. Бойчук. Пісню „Пора" (сл. і муз. „Ґринджоли", аранж. М. Лазурка, соліст-гітара Микола Білаш, баян – Михайло Никифорук) виконали спільно хор „Верховина", чоловічий квартет, СУМ, Пласт, учні школи з Делвуду.

На закінчення голова Люба Бойко-Бел підкреслила, що ці композитори творили пісні, бо вірили в гармонійне співіснування української естрадної пісні з іншими жанрами українського музичного мистецтва. Вона подякувала усім виконавцям і учасникам „Кафе 'Івасюк' ".

Галина Котович

Концерт гаївок у соборі св. Покрови

ВІНІПЕҐ, Канада. – 8 травня в авдиторії собору св. Покрови Тетяна Навольська організувала гарний концерт гаївок.

Український народ століттями живе елементами високої духовної культури, в якій переплетені дохристиянські і християнські традиції. У народі побутувало дуже багато обрядових пісень та пісень на різні випадки людського життя. А згадані пісні співали хороводи дівчаток, старших дівчат з танцями, або ідучи – як писав Т. Шевченко: „Співають, ідучи, дівчата". Гаївки співали хороводами біля церкви з нагоди Великодніх свят, на майданах шкіл, на вигонах. Гаївка – це українська народна обрядова пісня.

Гаївки оживляли дух українців протягом століть. Вони надавали людям свіжої життєвої енергії, але в минулому столітті, за радянщини в Україні, їх майже викорінили.

Спів гаївок зберігся лише по закутках заходу України. Тепер темп, стиль і смак життя міняється: його заглушує музичний крик та вереск, перейнятий з західнього світу.

Культуру гаївок зберігають і відновлюють в Канаді торонтський хор „Левада", вініпезький хор „Боян", а найбільше – енерґійна Тетяна Навольська. Вона була учителькою церковної музики в Колеґії св. Андрія, тепер – дириґент церковного хору катедри Пресвятої Трійці, солістка, також учителька співу й музики старшого відділу СУМК при соборі св. Покрови. Тетяна втішається великою повагою – особливо там, де знають її ціну.

Таню запрошують на різні міжнародні форуми. Минулого року, наприклад, вона брала участь у міжнародному оперному конкурсі, що відбувся в Болгарії. Була запрошена до участи у подібному конкурсі цього року. Її просили до участи в опері Верді „Трубадур", що знову відбувається в Болгарії, але вона не змогла цим запрошенням скористатися, бо працює, готуючи збірний церковний хор, що має виступати в концертній програмі XXI Собору УПЦК.

С. О.

Тетяна Навольська з юною співачкою

Soyuzivka for all seasons

To book a room or event call: (845) 626-5641, ext. 141
216 Foordmore Road • P. O. Box 529
Kerhonkson, NY 12446
E-mail: Soyuzivka@aol.com
Website: www.Soyuzivka.com

Календар подій 2005р.

22 ЛИПНЯ – Одеська „морська ніч" з участю Олі Фриз і оркестри „Відлуння" – з Ольгою Барабаш -Тургіневою і учасниками табору „Чемного".

22 – 24 ЛИПНЯ – Ukrainian Language Immersion Weekend offered at State University of New York at New Paltz

23 ЛИПНЯ – Забава, оркестра „Обереги", 10 год. веч.

24 – 29 ЛИПНЯ – Другий табір „Чемного" для дітей віком 4 – 7 років.

24 – 30 ЛИПНЯ – Discovery Camp Session #3, for ages 8 – 12. Adventure Camp-Session #2, for ages 13 – 16.

24 ЛИПНЯ – 6 СЕРПНЯ – Teachers Seminar Ukrainian Educational Council of New York City.

27 ЛИПНЯ – Гуцульська ніч з участю Олі Фриз і оркестри „Відлуння" з Ольгою Барабаш-Тургіневою.

29 ЛИПНЯ – Одеська „морська ніч" з участю Олі Фриз і оркестри „Відлуння" – з Ольгою Барабаш -Тургіневою і учасниками табору „Чемного".

29 – 31 ЛИПНЯ – Загальноосвітній УПА вікенд призначений для ознайомлення упівського життя.

30 – 31 ЛИПНЯ – Упівська виставка в бібліотеці.

31 ЛИПНЯ – 5 СЕРПНЯ – Scuba Course for ages 12 and up.

1 – 5 СЕРПНЯ – Тиждень гри в голф.

5 СЕРПНЯ – Кабарет Рона Когута і його групи.

5 – 6 СЕРПНЯ – Мистецька виставка кераміки Диці Ганушевської.

5 -7 СЕРПНЯ – Sports Jamboree Weekend.

6 СЕРПНЯ – Пополудневий концерт „Бараболі" і кабарету Рона Когута з його групою. Забави – оркестри „Грім" і „Буря" у Веселці і на терасі.

7 СЕРПНЯ – День Союзу Українок і недільний концерт.

7 – 20 СЕРПНЯ – Український танцювальний табір.

12 СЕРПНЯ – „Tiki Bar", вечірка, оркестра „Відлуння" і Ольга Барабаш - Тургінева.

13 СЕРПНЯ – Вибір „Міс Союзівка". Забава до звуків оркестри „Темпо".

19 СЕРПНЯ – „Tiki Bar", вечірка, Zuki & friend, год. 10-та веч.

19 – 20 СЕРПНЯ – Виставка картин родини Козаків.

20 СЕРПНЯ – Концерт танцюристів – учасників таборів. Забава до звуків оркестри „Фата Моргана".

27 СЕРПНЯ – Весілля.

27 СЕРПНЯ – Забава. Грає окрестра „Галичани", год. 10-та веч.

2 – 5 ВЕРЕСНЯ – Святкування Дня Праці.
п'ятниця, 2 вересня – „Tiki Bar", вечірка, оркестра „Луна", год. 10-та веч.
субота, 3 вересня – „Tiki Bar", вечірка, оркестра „Грім", год. 2-га по пол.
– УСЦАК, тенісові змагання.
– Концерт з участю танцювального ансамблю „Каштан" з Клівленду, Огайо, год. 8-ма веч.
– Забава, грають оркестри „Відлуння" і „Фата Моргана", год. 10-та веч.
неділя, 4 вересня – „Tiki Bar", вечірка з участю Стефана Ставничого, год. 2-га по пол.
– Концерт з участю танцювального ансамблю „Каштан" з Клівленду, Огайо, год. 1-ша по пол.
– Забава, грає оркестра „Фата Моргана", год. 10-та веч.

9 – 11 ВЕРЕСНЯ – З'їзд Зальцбурзької гімназії.

11 – 15 ВЕРЕСНЯ – З'їзд Регензбурзької гімназії.

14 – 16 ВЕРЕСНЯ – З'їзд Ляндсгудської гімназії.

17 ВЕРЕСНЯ – Lynee Richel Anniversary/Wedding Reception.

17 – 19 ВЕРЕСНЯ – З'їзд Міттенвальдської гімназії.

21 – 23 ВЕРЕСНЯ – З'їзд Байройтської гімназії.

22 – 24 ВЕРЕСНЯ – Засідання Головного Уряду УНС.

24 – 25 ВЕРЕСНЯ – Пласт, Курінна Рада: „Перші Стежі" і „Чорноморські Хвилі".

29 ВЕРЕСНЯ – 3 ЖОВТНЯ – Конвенція Українсько-Американських Ветеранів.

30 ВЕРЕСНЯ – 1 ЖОВТНЯ – Пласт, Курінна Рада куреня „Спартанки".

30 ВЕРЕСНЯ – „Вікенд" Карпатського Лещатарського Клюбу. Загальні збори і бенкет.

2 ЖОВТНЯ – Спільний сніданок членок Союзу Українок Америки.

3 – 6 ЖОВТНЯ – Stamford Clergy Days.

8 ЖОВТНЯ – Весілля.

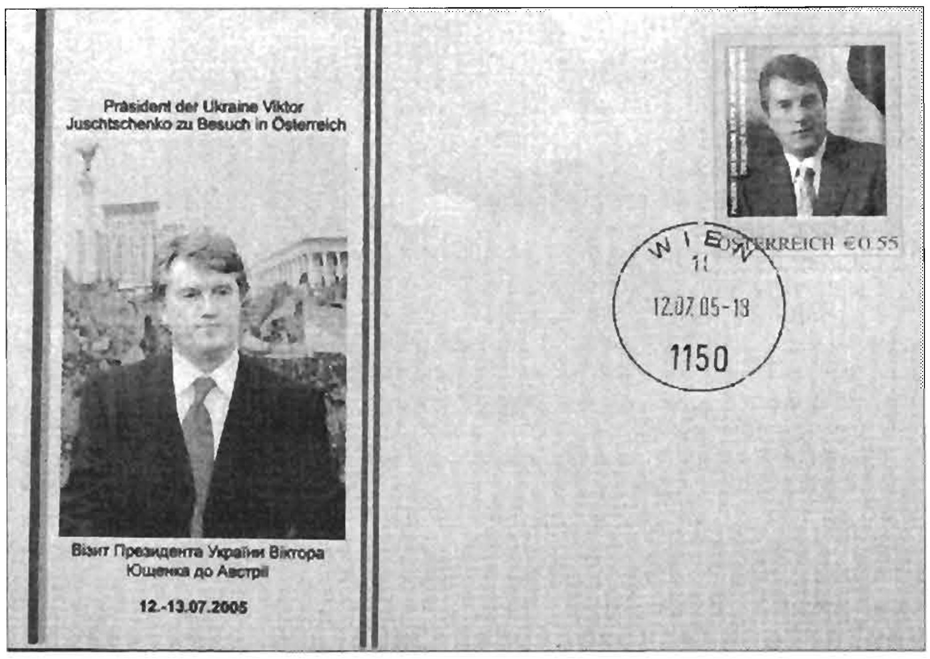
15 ЖОВТНЯ – Весілля.

22 ЖОВТНЯ – КПС – Рада.

28 – 30 ЖОВТНЯ – Дитяча костюмова забава з нагоди „Halloween".

ФІЛАТЕЛІЯ

Австрія випустила марку і конверт на честь Президента України

Конверт з поштовою маркою із зображенням Президента України Віктора Ющенко, яку вручили В. Ющенку від Союзу українських філателістів Австрії і Пошти Республіки Австрія в церкві Святої Варвари у Відні в середу, 13 липня. *Фото УНІАН*

На марці – графіка Георгія Якутовича

Ця марка вийшла в світ 26 березня ц. р. Її назва – „Георгій Якутович (1930–2000), „Вівчар". Автор малюнка – сам Георгій Якутович. Наклад марки – 200 тисяч примірників, номінал – 3.52 гривні.

Георгій Якутович, киянин, відомий майстерною ґрафікою, переважно дереворитами до книг „Фата морґана" М. Коцюбинського (1957), „Ярослав Мудрий" і „Свiччине весілля" І. Кочерги (1962), „Козак Голота" М. Пригари (1966), „Захар Беркут" І. Франка (1972), „Кленові листки" В. Стефаника, „Повість про Ігорів похід" (1977), „Слово минулих літ" (1981) та ін. Він створив окремі ґравюри на історичні теми – „Іван Вишенський", „Олег Гориславич", а також цикли на теми українських народних казок, старовинної української музики; листівки на мотиви українських народних пісень: „Марічка" (1960), „Є у мене топір..." (1963). Брав участь у створенні фільму „Тіні забутих предків" (режисер С. Параджанов, 1965), був мистецьким дорадником фільму „Захар Беркут" (1971).

Г. Якутович вдало поєднував реалізм з різними формальними спрощеннями, що притаманні графічним технікам, завдяки чому його графіка має вигляд наскрізь сучасних, модерністичних творів.

Особливо корисно на його стилі відбився вплив гуцульського народного мистецтва з логістикою його геометричних форм.

Надсилайте гроші через надійного друга – „Вестерн Юніон"

Сьогодні у Сполучених Штатах працюють мільйони українців, які надсилають гроші додому, своїм рідним, у різний спосіб. Деякі з них передають гроші через своїх друзів та знайомих, що летять до України. Трапляється і так, що гроші надсилають через неофіційні канали. Проте це не завжди безпечно, тому що гроші можуть загубитися, або ж їх можуть вкрасти чи конфіскувати на шляху до адресата.

Марина Трошина, актриса і власник ресторану „Дядя Ваня" в Мангетені, пересвідчилась на власному досвіді, що передавати гроші через неофіційні канали не варто. Одного разу її рідні так і не дочекалися грошей, які вона передала через свою знайому, що летіла до Росії. І тоді Трошина дала собі слово: „Досить. Більше так не робитиму".

Тепер вона надсилає гроші через „Вестерн Юніон". „Це все одно, що надсилати гроші рідним через довіреного друга, - говорить вона. – Мої гроші знаходяться у повній безпеці, а перекази доходять швидко. Окрім того, я більше не отримую дзвінків від моїх розчарованих родичів, які сповіщають мене про те, що вони так і не отримали мого подарунка".

(Закінчення на стор. 26)

„За стрілецький ...

(Закінчення зі стор. 19)

тинства, з казок-споминів з кожного числа їх журналиків, „Дзвіночка" і „Світу дитини", з навчання історії (теж не зовсім „леґального" предмету за Польщі, але ж учителі-українці про те вже вміли якось подбати!). А підтвердили доцільність їх добровільного вибору, остаточно переконливо ще й „перші совєти". Змалку ж кожен з них мріяв, щоб і собі включитися у похід за здійснення народної мети.

Прощання... Пласт обдаровує руками пластових провідниць кожного з них медаликом з Богоматір'ю. Нехай Вона стереже їх, як колись Січова Покрова – козаків.

Починається щось нове, небувале... „Тільки зброя дасть нам волю"... Аби лиш швидше цю зброю в руки!

А в нас, їх дівчат, вірних галичанок, серця ж не камінні... Будуть, ой будуть летіти до Нойгамеру, до Дембіци, пластовим друзям, будуть організовані святочні подарунки „невідомому дивізійникові", на кого там котрий попаде... Треба сказати їм на похвалу, що й дівчата деякі теж пішли. Та не на поле слави – збиралися у медсестри.

Справді – таких хвилин вдруге не переживеш...

Скінчилося свято. Розійшлися хлопці, розпромінені...

І тільки на дні свідомости думка, яку кожний старався загнати у найтемніший закуток: але ж і німців знаємо, вспіли добре вже пізнати... ось на Стрілецькій площі не висихає кров закладників... А там ще ждуть не свої мазепинки, не наша вища команда, навіть тризуба носити не дали, не вклали в назву Дивізії „Українська"... Кажуть: випечуть нам на руці свій знак. Але за потішення у такому настрої неважко: у проводі Дивізії таки ж колишні вояки українських армій... Не дадуть потонути в чужому морі... Та й кожному ясно, що німці вже ось-ось, дай їм Боже... А тоді – тоді ми! Ну що ж: хіба навіть наші ближчі предки – найвизначніші навіть діячі УВО, не вступали до чужих армій, щоб за всяку ціну здобути військовий вишкіл? Носили осоружні роґативки і... підготовлялися до свого діла... і ще й як підготовлялися!

І пішли юні ідеалісти з Брюховичі, сповнені запалу та надій. Шістдесят два роки тому.

Пішли – та не всі повернулися. Ой, далеко не всі! Хто остався під Бродами, хто на Словаччині, хто у Словенії, хто не дожив дальше табору полонених у Ріміні, хто спочиває в Англії, чи хто знає, в якій ще чужій землі...

А хто таки не покидав заповітної мрії, перейшов (з немалими німецькими боєприпасами) „у ліс" до УПА, продовжувати діло, або „згинути у боротьбі за нього"... Кого ще закинуло аж у якийсь там Киргизстан, чи на Зелений Клин, на досмертну тугу... А ті, хто попав на волю, далеко від рідної землі – ті хоч мали нагоду оправдати свої молодечі задуми. Колишні дивізійники по всьому вільному світі ставали найдинамічнішими рушіями не однієї ділянки українського діяспорного життя. В тому зокрема і відродженого та поширеного на всі українські поселення світу – їх Пласту.

Обплели всі країни сіткою станиць Братства Вояків Першої Української Дивізії, не забували про покривджених друзів, про вшанування могил поляглих... Зберегли новітню „тую стрілецьку славу" численними науковими та літературними працями Василя Вериги, Юрія Тиса-Крохмалюка, Богдана Бори, Олега Лисяка...

А що вже вартий от хоч би хор колишніх дивізійників „Бурлаки" з канадського Торонто, які послідовно плекали десятками років культ української вояцької історичної пісні, поки врешті повернули її у звільнену Батьківщину!

Діяспора вміла оцінити своїх героїв, дарма, що не переможців. Так і стоїть перед очима пластова ватра у далекій Америці, на оселі „Вовча Тропа" біля Ню-Йорку, присвячена котрій-то вже річниці битви під Бродами... Знов, як колись у Брюховичах, довгі лави пластунів, може вже й їх дітей, ба, і внуків, з пластовими лелійками на грудях, у повних, згідно з їх пластовими осягами, одностроях. І поміж дивізійними, усім знайомими піснями лунає самодіяльний, простий пластунський вірш:

„І зорею ранком сходить
Для майбутніх перемог,
Мов молитва, слово „Броди"
Щоб прийняв їх жертву Бог"..,

„Їх жертву Бог"... – підхоплюють святковим речитативом усі кругом ватри... Відлунює далеко голос затихлий чужий ліс...

А сьогодні якраз і сталося те, за що вони пішли на смерть, на муки по совєтських концтаборах, на скитання... За отой „стрілецький звичай". А могли й вони так багато причинитися до відбудови Держави... Молоді, активні, розумні у всіх же ділянках. Як хоч би такий незвичайно многонадійний молодий історик, як пластун Павло Грицак. Чудом врятувавшися з більшовицького полону-заслання у вільний світ, розпочав блискучу наукову кар'єру, щоб померти незабаром через невилічимі наслідки невольничих знущань над ним, які тільки ще вспів описати у своїх споминах... Та чи ж він один!?

І оце маємо Українську державу, вільну, соборну, відому у всьому світі іменем найпередовішого борця за людську свободу, навіть очищувану поступово від пороків довголітнього рабства, від видимих і невидимих внутрішніх ворогів.

Чи не час би пошанувати на державницькому рівні, усіх хто боровся і загинув за Неї?.. А от, як гірко бачити, що своїх належних прав не можуть досягнути навіть воїни УПА. А щодо ветеранів Дивізії, які доживають у недостатках скорбного віку на звільненій своїй землі, віку повного погорди і понижень, зі сторони тих, хто й до сьогодні випиває тріюмфально „сто грамів" української горілки з нагоди перемоги?.. Горді, що так переможно боролися „не за Україну, а за її ката" гнані в плечі смершівськими наганами...

Тугий вузол історії: пішов після трирічного панування один кат – повернувся на цілого ще пів сторіччя той, що історично вже три сотні літ. І до сьогодні так багато своїх же громадян того не добачає... Що й говорити, коли навіть наш, спільно виболений і всенародно-обраний Президент не може знайти для них хоч слова признання!?..

А що вони, оці світлоокі юнаки з-під Брюхович тай з усієї України (та були ж між ними і ці зі Сходу!) У часи найважчої повоєнної ситуації, коли весь цивілізований світ поздоровляв наслідно перемогу свого справжнього ворога, коли з нами, українцями, ніхто не числився... А вони, тоді, побиті й полонені, оправдували свій чин (за що й перед ким!?) – нерозв'язане питання..., що пробували вони „хоч вхопитися за колеса тачанки історичних подій, якщо неможливо було всісти на неї", як писали вони у своєму таборовому виданні.

Але ж сьогодні Україна – вільна країна українського народу. Наша власна влада щонайменше старається прислухатися до голосу кожного громадянина, як можемо це з полегшею ствердити. Поволі блідне примара Переяслава, повертаються до належної пошани гекатомби жертв батуринської різні, мільйони винищених свідомо голодами...

Чи не час подумати громадянству про те, щоб покористуватись своїми новоздобутими громадянськими правами, рішучим і масовим голосом справедливости вплинути й на нашу владу, щоб направити і цю одну з останніх великих історичних кривд?! Хоч супроти доброго імени поляглих борців та останніх ще живих „могікан", дивізійників, вірних синів „стрілецької ідеї"!?

Щоб очистити їх блаженну лицарську пам'ять для майбутніх державних поколінь!

Забути ...

(Закінчення зі стор. 19)

йшла пісня про білу хустину, повість Тараса Мигаля „Пробуджене місто" про весну у Львові 1943 року, прийшла книжка спогадів „Брідський котел". Тут і там почала творитись леґенда Бродів.

У 20 річницю брідських боїв письменниця Леся Лисак уже писала:

Леґенди боїв пропам'ятних
Забути ніхто з нас не в силі,
Леґенди, що звалися Броди,
Ні тих, що леґенду творили.

Тепер у липні на брідських полях відбуваються всенародні прощі, бо пам'ять про брідських героїв живе в нашій батьківщині. Хлопці з Дивізії повернулися під рідні стріхи. А нашим завданням було і є зберегти для майбутніх поколінь розповідь про дні наших визвольних змагань.

У тихі вечірні години розказуйте внукам своїм про те, як 18 липня 1943 року маршували ми встеленими квітами вулицями міста Львова, як 15 липня 1944 року 30 полк пішов під Бродами у завзятий протинаступ, щоб замкнути ворожий пролом, як вночі з 21 на 22 липня залишки Дивізії, останками сил, під селом Княже бравурною атакою проломили ворожі становища брідського кітла.

Хоч сьогодні розкидані по всіх країнах української діяспори, все ж таки задержали ми наше „вірую", те саме що було в нас під Бродами.

Ми віримо у безсмертя нашої батьківщини, у її зложища сили і крови без дна, ми дивимось у майбутнє спокійно. Ми шлемо до стіп Всевишнього мольби і благання, щоб допоміг нашій Україні стати країною правди, волі та любови для майбутніх поколінь.

НОВІ ВИДАННЯ

Не тільки письменники пишуть книжки...

За прожиті роки мені довелося багато пережити лиха. Після голодного 1933 року, залишившись у шість років круглим сиротою, мав голодне дитинство на колгоспних харчах. Потім – окупація, німецькі табори та етап від Умані до Угорщини довжиною у півроку.

Після визволення, за всі ті муки, що терпів у німців, забрали мене як „неблагонадійного", в „будівельний батальйон" на чотири роки, а там життя було не краще, ніж у військовополонених німців, бо довелося у них гандлювати махорку на хліб.

Минуло шістдесят років від початку війни, і нове покоління німців, які знають, що таке війна тільки з історії, просить вибачення за своїх пращурів, за той геноцид, який чинили фашисти у той час по всій Європі. Та сьогодні, коли Україна стала незалежною державою, комуністи не вибачаються перед своїм народом за голодомори та репресії, та ще й говорять: „Так було потрібно".

Василь Теслюченко

До „Свободи" надійшли книжки двох авторів з придніпровського міста Черкас. Спільним для обох є те, що жоден з них не є професійним літератором. Василь Теслюченко усе своє життя працював машиністом локомотива на залізниці, а Микола Білоус – на станції, яка помпувала до міста питну воду з Дніпра. Василь Теслюченко в книжці „Тернистий шлях" розповів про життя – своє і села, а Микола Білоус книжку „Сіно на снігу" присвятив українській природі. Але й у книжках виявилося багато спільного для обох – тонка спостережливість, досконале знання сільського і лісового життя, багата і образна мова оповідей.

Наклад книжки В. Теслюченка був дуже малий – 20 примірників, бо на більший у нього забракло грошей. Але він мріє, що хтось допоможе у перевиданні книжки більшим накладом (для видання ще 300 примірників треба 450 дол.) і пише у посвяті: *„Ти маєш другу батьківщину, люби ту землю й поважай! Але і неньку-Україну також шануй, не забувай!"*.

Свідоме життя Василька почалося з страшного Голодомору, коли в 1933 році померли його батьки та один з братів. Одну сестру забрали чужі за дочку, ще одного братика з запискою на шиї залишили на міській вулиці, а Олексу і сестру Олександру колгосп узяв на своє утримання, зрозуміло, з обов'язком те злиденне утримання відпрацьовувати (з десяти років!) на полях чи фермах.

Село Василеве – незвичайне, бо з нього походила родина Тобілевичів – Іван Карпенко-Карий, Микола Садовський, Панас Саксаганський. У хаті Тобілевичів містилася сільська школа, до якої вчащав і Василь. Попри голодне дитинство, Василь зберіг теплі спогади пр рідне село: „А які ранки у селі! П'янке чисте повітря вдихаєш, аж ніздрі злипаються від прохолоди. По річці стелиться туман, десь клекотять качки, гоготять гуси, а в садках співають солов'ї. На другім кінці села заревло теля, кудкудакають, злітаючи з кубла, кури, зарипів барабан у сусіда – хтось бере воду з криниці".

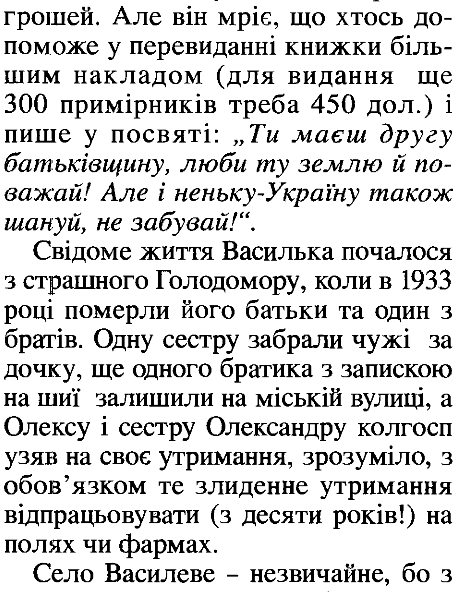
Після головної юності настала війна і Василя погнали етапом на захід – через усю Україну, Румунію, Угорщину до Східної Прусії, де він працював у німців-землевласників. Коли прийшла Червона армія, тих робітників-невільників на багато років покарали працею в „будівельному батальйоні".

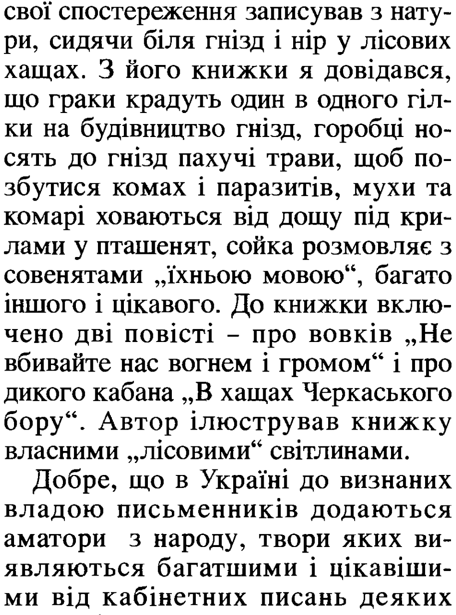
Микола Білоус в своїй книжці відкриває чарівний і для багатьох незнаний світ птахів, звірів, рослин, але робить це не як вчений-популяризатор, а як самовидець, учасник лісового життя. А він і справді усі свої спостереження записував з натури, сидячи біля гнізд і нір у лісових хащах. З його книжки я довідався, що граки крадуть один в одного гілки на будівництво гнізд, горобці носять до гнізд пахучі трави, щоб позбутися комах і паразитів, мухи та комарі ховаються від дощу під крилами у пташенят, сойка розмовляє з совенятами „їхньою мовою", багато іншого і цікавого. До книжки включено дві повісті – про вовків „Не вбивайте нас вогнем і громом" і про дикого кабана „В хащах Черкаського бору". Автор ілюстрував книжку власними „лісовими" світлинами.

Добре, що в Україні до визнаних владою письменників додаються аматори з народу, твори яких виявляються багатшими і цікавішими від кабінетних писань деяких професіоналів.

З питання придбання книжок можна звернутися до авторів. Адреса Василя Теслюченка: вул. Благовісна, 156, кв. 2, Черкаси 18002 Ukraine. Тел.: (380-472) 459-129. Микола Білоус тепер живе в США: 7512 Saint Tropez Way, Sacramento, CA 95842-1511.

Левко Хмельковський

Хліб наш насущний

Розділ з книжки Василя Теслюченка „Тернистий шлях"

Пам'ятаю, як говорив дід Карпо Шарпар: „Тільки перший півень „ку-ку-рі-ку!", як село вже на ногах". З весни і до глухої осені селянин у полі. А в жнива – то й ночували там. Жаліли коней лишній раз гнати в село. Самі також, повечерявши, коли зійшла вечірня зірка, чим Бог послав, скоріше укладалися спати: хто на возі, хто під возом, щоб з першими променями сонця стати до роботи. У селі, в той час, залишалися старі бабусі та малі діти, які також дарма не сиділи. Все домашнє господарство трималося на їхніх руках, та й на городах потрібно було давати лад.

Влітку в селі тихо, і тільки на все село в кузні видзвонював коваль Данило Шуляк – осілий циган. Посеред вулиці, на дорозі, кубляться кури, цим сповіщаючи, що скоро повинен бути дощ. Зненацька, де не візьмись, вискочить приблудний пес. Тоді кури з криком летять у двір, а гуси, які сиділи під тином у холодочку, піднімали такий ламент, що той пес, підібгавши хвоста, скакав у город. І знову тиша, тільки лунає дзвін з Данилової кузні, відлунюючись на річці в очеретах.

Коли в селах почали гуртувати колгоспи, Данило не захотів працювати за трудодні. Кожного літа за річкою табором ставали цигани. Данило залишив хату і кузню, поїхав разом з ними. Так кузня і циганська хата дісталися колгоспові в спадок. Потім у колгоспній кузні був ковалем літній чоловік, який переїхав з сусіднього села – дядько Олекса. Половину приміщення займала кузня, а на іншій – розташувалася плотня, у якій також працювали літні дядьки Іван та Самсон. Я дванадцятилітнім хлопчаком часто заходив до кузні, бо полюбляв присмак вугільного диму, та й цікаво було слухати розповіді тих літніх мудрих людей. Мені дозволяли ковальським міхом роздувати в горні вогонь. Я з задоволенням дивився на вогонь, який горів у горні. А коли дядько Олекса виймав розпечений до білого шматок заліза і клав на ковадло, молотобоєць великим молотом лупав по залізу, а дядько Олекса малим молотком після кожного його важкого удару вигравав на ковальні, показуючи, куди потрібно бити наступного разу. Викувавши якусь деталь, дядько встромляв її у діжку з водою, яка стояла поруч з ковадлом, говорячи: „Оце зараз зробимо циганський пшик". Вода у діжці кипіла і шипіла, доки те залізо не охолоне.

Зібравши на полі врожай, селяни звозили його в свої обійстя. Батьки з дорослими синами бралися за ціпи і молотили житні снопи на околот, якими покривали хати та господарські будівлі. Жінки та дівчата на левадах, вибравши коноплі, мочили їх у річці, а потім сушили, розстеляючи на березі. Коли вони висохли, переносили до хат та били на бительницях, відділяючи від костриці. М'яли ногами, чесали гребінками на гребені, і коли те прядиво було, немов дівоча коса, гарно розчесане, пряли на прядках та ткали на верстатах з нього полотно. А вечорами дівчата брали кужелі та веретено і сходилися на вечорниці прясти нитки на вал, з якого ткали рядна.

На вечорниці збиралися до тітки Варки, в якої була велика хата. Та й сама вона була ще гарна молодиця, років під сорок. Вона жила одна, дітей не було, а її чоловік загинув у Першу світову війну. Як то там воно прялося, коли на вечорниці приходили парубки з гармошкою та бубоном!

Починалися зимові свята. Парубки та дівки також проводили їх у тітки Варки. Перше свято Андрія. Дівчата готували пісні страви та пекли „калиту", яку підвішували на стрічці до сволока на висоті середнього зросту. В макітерці колотили сажу і робили з клоччя гарний квач. Проспівавши пісню про Андрія, по черзі сідали на кочергу верхи, під'їжджали кусати „калиту", не притримуючи її руками. А біля „калити" з макітрою та квачем стояв парубок чи дівка, гострі на язик, та смішили різними нісенітницями. Якщо комусь вдавалося укусити „калити" не засміявшись – в нагороду давали чарку горілки та вареник з капустою. Але таких було мало. Більшість з тих, хто під'їжджали на кочерзі, отримували квача. Насміявшись досхочу, всі сідали за стіл. Після вечері починалися танці.

А на Різдвяні свята парубки на річці пробивали кригу, вставляючи вісь від воза, і таким чином її там заморозивши. На ту вісь надівали заднє колесо від гарби, а на нього прикріпляли два дишлі. До одного прив'язували кінні сани, на які сідали хлопці і дівчата, а за інший парубки розкручували колесо. Сани, ковзаючи по кризі, літали навколо колеса. До півночі на річці стояв регіт парубків та вереск дівчат. Усі три дні село гуляло. Сім'ями ходили один до одного в гості. Хлопці та дівчата брали кінні сани і їхали на них спускатися з гори Макітри. На високому правому березі річки стоїть гора, немов перевернута макітра. Один її бік крутий, а інший – пологий, з якого молодь, понасідавши на сани, спускалася з гори. Сани летіли з такою швидкістю, що вітер різав очі, і знову лунав вереск та регіт. А злетівши з гори, сани вискакували на кригу річки і ще далеко ковзали, крутячись на різні боки.

У роки моєї юності молодь у селах відпочивала інакше. Коли зігнали всіх людей у колгоспи та виморили голодом, в селі живих людей залишилось мало. І тому в колгоспі „Ленінський шлях" не було кому обробляти родючі чорноземи. Тоді, за розпорядженням з Москви, в Україну почали привозити з Білорусі переселенців. У наше село їх привезли сорок сімей. Між ними була багатодітна родина Матвеєвих – чоловік, дружина та семеро

(Закінчення на стор. 28)

Надсилайте...

(Закінчення зі стор. 22)

Якщо вам потрібна ґарантія, що гроші, зароблені вашою тяжкою працею, потраплять до ваших рідних і близьких, користуйтесь послугами „Вестерн Юніон". Надсилати гроші через „Вестерн Юніон" – це все одно, що передавати їх безпосередньо до рук ваших рідних. Окрім того, ви почуватимете себе впевненіше і спокійніше, знаючи, що ваші гроші напевно потраплять в руки саме тих, для кого вони призначені.

Не ризикуйте, надсилаючи значні кошти своїм рідним! Натомість користуйтеся послугами компанії „Вестерн Юніон". Компанія має 150 років досвіду і є ґльобальним провідником з пересилання грошових переказів. „Вестерн Юніон" виділяється серед інших компаній, що надають послуги у галузі грошових переказів, з трьох причин – надійність, швидкість і зручність.

Надійність. „Вестерн Юніон" пропонує послуги у галузі грошових переказів, починаючи з 1871 року. Мільйони споживачів в усьому світі покладаються на порядність „Вестерн Юніон". Тому незалежно від того, надсилаєте ви чи отримуєте гроші, ви можете бути впевнені, що вони обов'язково надійдуть до адресата, до того ж швидко. Окрім того, „Вестерн Юніон" надає можливість прослідкувати статус вашого переказу в Інтернеті.

Швидко. „Вестерн Юніон" пропонує послуги у галузі грошових переказів у більш ніж 195 країнах і територіях світу, включаючи Україну. Гроші можна часто отримати протягом кількох хвилин з моменту відсилання. Час виплати грошових переказів залежить від годин роботи пункту з переказування грошей, різниці між часовим зонами та застосовних обмежень.

Зручно. Маючи у своєму розпорядженні широку мережу пунктів з переказу грошей, клієнти „Вестерн Юніон" можуть без будь-яких труднощів надсилати гроші з понад 46 тис. пунктів, розташованих у Сполучених Штатах. Окрім того, клієнти можуть отримувати гроші в понад 8 600 пунктах України.

Пункти „Вестерн Юніон" мають зручні години роботи – деякі з них у Сполучених Штатах працюють навіть цілодобово! Щоб отримати подальшу інформацію, просимо дзвонити до служби обслуговування клієнтів по телефону 1 (800) 327-0000 (російською мовою) і 1 (800) 799-6882 (українською мовою) або завітати до вебсайту нашої компанії: www.westernunion.com.

„Вестерн Юніон"

Хліб наш...

(Закінчення зі стор. 25)

дітей, шість хлопців і найменша дівчинка. Їх поселили у велику хату, покриту бляхою, яка стояла за п'ятдесят метрів від церкви. То була хата сільського священика, якого міліція вивезла разом з родиною у невідомому напрямку. Батько – Антон Матвєєв одразу ж став завзятим активістом у селі. Тільки не до роботи.

Невеличка сільська дерев'яна церква, на одну баню, слугувала колгоспові за комору. За розпорядженням з райкому з неї зробили клюб. Сільські комсомольці під керівництвом Матвєєва зняли хрест і попалили ікони. А на одній з них, на зворотному боці, великими літерами написали „клюб" і прикріпили над вхідними дверима. Колгосп продав у сусіднє село бугая, і на ті гроші купили для клюбу дві балалайки, дві мандоліни, гітару, а барабан Матвєєв зробив із собачої шкіри, натягнувши її на обручик від сита.

На всіх інструментах грали його сини, а батько – на жалійці, яку він привіз з Білорусії. Жалійка – це вичинений козячий шлунок: до горлянки прикріплена сопілка, а на виході зі шлунка гук, який при грі постійно монотонно гуде басом, ніби вторить сопілці. Жалійка одягається через плече так, щоб шлунок, який послуговує за міх, був під лівою рукою, а на паску висить засушена з рогами козяча голова. Той сімейний ансамбль кожного вечора грав у клюбі, бо мешкали вони поруч. До війни, та ще й довгий час після неї, у колгоспах працювали за трудодні і, не маючи грошей на взуття, у селах від морозу і до морозу ходили босоніж. Молодь на танці до клюбу також ходила босоніж і, танцюючи, вибивали босими ногами, аж виляски йшли, бо там була гарна акустика.

Матвєєв у колгоспі займав аж дві посади. Об'їздника, тобто, як колись у панів були ланові, та начальника добровільної пожежної дружини, яка складалася з чотирьох добровільних пожежників, двохколісної бочки з водою, коня і декількох відер та багрів. Будучи об'їздником, він на тому коні, що був у пожежній, об'їжджав поля та токи, і коли хтось з колгоспників траплявся йому з торбою зерна або клумаком буряків, він гнав його під конвоєм у сільську раду чи контору колгоспу, залежно від того, куди було ближче. Проситись у нього про помилування було марно. У конторі колгоспу погрожували в'язницею, а потім, змилувавшись, штрафували на десять чи п'ятнадцять трудоднів. Бо якби всіх саджали у в'язниці, то не було б кому працювати в колгоспі. Хоча деяких і судили для більшої настрашки. А отримавши кару 15 трудоднів, вважай, що будеш півмісяця працювати задарма, бо не так легко було заробити той „дурнодень", на який мало що давали. Якби не кишеня чи пазуха, то хоч помирай. Бо на зароблений трудодень давали по 150–160 грамів зерна, якого вистачало у кого до Паски, у кого до Різдва. А потім у колгоспі виписували аванс на новий урожай.

Друга проблема – як перезимувати, щоб не замерзнути на холодній печі? Колгоспники ночами ходили в поле до скирт та крали солому. І тут Матвєєв був на своєму місці. Не як сторож, а як страж над державним майном. „Злодія" гнав до контори, або підпалював солому на плечах, підкравшись ззаду. То був жорстокий чоловік. Після відступу німців з села Матвєєв ходив по полю бою, роздягаючи та роззуваючи трупи німецьких та радянських солдат. Та, як кажуть у народі, Бог шельму мітить, – він наступив на міну і його рознесло на шматки. Ніхто в селі за ним не шкодував, а більшість говорила: „Собаці й собача смерть".

Після війни, коли настала „хрущовська відлига", скасували колгоспне кріпосне право. Почали і колгоспникам видавати пашпорти, а за працю платили грішми. Але молодь, усе одно, отримавши документи, з села пороз'їджалася у пошуках кращого життя. У селах залишилися одні літні люди. Сьогодні в моєму рідному селі в школі-семирічці – дванадцять учнів і вісім учителів...

Радянська влада, відібравши у селян землю та загнавши їх у колгоспи, відбила і любов до праці на землі. Інколи безсонними ночами я запитую себе: „Хто буде обробляти ті чорноземи, коли помруть літні мешканці в селах? І з якої пшениці доведеться пекти хліб наш насущний?".

Зове мене Русь-Україна

Бувала в Ню-Йорку, в столиці всіх див.
У Празі ґотичній, Варшаві і Римі.
Але незрівнянно до столиць тих країв
Стоїть древній Київ, столиця Руси-України.
Є парки в містах, рук творіння людських.
В Парижі і Лондоні, у Торонто й Берліні.
Одне місто-парк над Дніпром височить,
Наш Київ прекрасний, столиця Руси-України.
Широкий Славутич пороги свої
Не приховує в цвіті каштанів.
До Чорного моря він води шумні
Несе через пам'ятний Канів.
Там, на кручах Дніпрових, в граніті стоїть
Великий Шевченко – він слава країни.
Пророк і Кобзар, жива його муза летить
І кличе в столицю Руси-України.
І де б не була я, завжди чую серцем той клич.
На землю батьків повертається думка й стежина.
Спішу в Україну, я чую, Тарасе, твій спів.
Зове мене мати з світів, зове мене Русь-Україна.

Оксана Маковець,
Сіфорд, Вірджінія

На бульварі Шевченка

Зник у серці найважчий тягар
Чи подибав кудись далеченько?
Зеленіє в каштанах бульвар –
Довга вічність Тараса Шевченка.
Я відвідав вже славний музей,
Сонце втішило затишні зали.
Дай же Боже, щоб сотні людей
Про високе завжди пам'ятали.
Володимирський дзвонить якраз,
Перехрестя стрічає студентів.
Обернулись обличчям до нас
Стільки гарних,травневих моментів.
І так хочеться знову співать,
На дорозі кохання стрічати.
І починки нові починать,
І над книгою довго мовчати.
Бо такий уже видався день,
Що до себе самого – близенько.
І пісні пропливуть де-не-де
На бульварі Тараса Шевченка.

Юрій Титов,
Київ

ЗМІНА АДРЕСИ

❑ „Свобода" ❑ „The Ukrainian Weekly"

СТАРА АДРЕСА:

Число Відділу (якщо член УНС) ....

Ім'я і прізвище ....

Адреса ....

....

НОВА АДРЕСА:

Ім'я і прізвище ....

Адреса ....

....

Зголошення присилати до:
Svoboda/The Ukrainian Weekly
P.O.Box 280, Parsippany, NJ 07054

На зміну адреси проситься долучити $1.00
ПЕРЕВЕДЕННЯ ЗМІНИ АДРЕСИ ТРИВАЄ 1-2 ТИЖНІ

„Я любив вас усіх"

Управа і жителі „Українського села" у Ворені, хористи ансамблю „Золоті дзвони", Товариство українських градуантів Дітройту і Віндзору, Українсько-американські ветерани з великим сумом сприйняли вістку, що 12 травня відійшов у вічність великий патріот України Степан Віхар.

С. Віхар все своє свідоме життя присвятив служінню українській громаді, весь час мріяв про Україну, декілька разів їздив в Україну. Він був засновником і солістом співочого ансамблю „Українського села" під назвою „Золоті дзвони". Вже хворим відвідував проби, майже до кінця свого життя. Жителі села дуже любили його і поважали за чуйне і уважне ставлення до них, за різні поради і допомогу. За ініціятивою Степана Віхара було зібрано великі кошти в „Українському селі" для лікування різних недуг, передовсім дітей України, спричинених посиленням радіяції після катастрофи в Чорнобилі. Було вислано в Львівський неонатальний центр медичне устаткування для виходження слабеньких немовлят.

Великою заслугою Степана Віхара була побудова пам'ятника УАВ на Національному цвинтарі у Форт-Кастері, в Мишигені. Цей пам'ятник збудував в 1996 році Комітет 101-ої Станиці, що його очолював С. Віхар.

Степан Віхар любив Україну з її чудовою природою, традиціями, музикою, піснею, танцями, мовою і культурою. В нього було багато друзів, які його любили і шанували. Він відзначався великим талантом, мав дар слова і дар гумору, завжди був ведучим різних імпрез, зборів, робив доповіді на різні теми, був завжди приготований до виступу, говорив цікаво і весело. Він залишив в смутку дочку, сина, невістку, внуків і правнуків, друзів, близьких і знайомих, родину в Україні.

Панахида відбулася 16 травня в похоронному заведенні Мандзюка, парастас-Панахиду очолив Владика Української Автокефальної Православної Церкви Олександер Биковець. Співав хор з церкви св. Андрія.

17 травня С. Віхар похований на Національному цвинтарі у Форт-Кастері з військовими почестями. Від імені всіх друзів і членів української громади висловлюємо переконання, що нам усім буде дуже бракувати Степана Віхара! Вічна йому пам'ять!

Управа і жителі „Українського села"

Ділимося сумною вісткою, що дня 18 липня 2005 р. відійшов у вічність наш дорогий

МУЖ, ТАТО і ДІДО

бл. п.

ПЕТРО КОБИЛЕЦЬКИЙ

нар. 5 липня 1946 р. у Мюнхені.
У 1961 р. переїхав з батьками до Ню-Йорку, США.

Залишив у глибокому смутку:

дружину – ІРИНУ
синів – МИХАЙЛА з дружиною ОКСАНОЮ
– СТЕФАНА з дружиною ХРИСТИНОЮ
дочку – ЛІСУ з чоловіком СТІВОМ ДОНЕР
внуків – АНДРІЯ, ДАНИЛА, СТЕФАНА і АДРІЯНКУ
та ближчу і дальшу родину в Америці, Канаді і Україні.

ПАНАХИДА відбулася в четвер, 21 липня о год. 7:30 веч. в Donovan Funeral Home, 82 South Church Street, Goshen, NY.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться в п'ятницю, 22 липня о год. 10-ій ранку в St. Mary's Catholic Church, Washington, NY, а відтак на цвинтарі св. Духа в Гемптонбургу, Н.Й.

Вічна Йому пам'ять!

Замість квітів просимо складати пожертви на:
National Kidney Foundation або на
Ukrainian Gift of Life Inc., 233 Rock Road, Glen Rock, NJ 07452.

За мову і зміст посмертних оголошень і подяк редакція не відповідає

В ТРЕТЮ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ НАЙДОРОЖЧОЇ МАМИ, БАБЦІ і ТЕТИ

бл. п.

КАТЕРИНИ КОВШЕВИЧ

з дому ВЛАСЕНКО

будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ З ПАНАХИДАМИ

в понеділок 1 серпня 2005 р.

о год. 9-ій ранку
в українській католицькій церкві св. Івана Хрестителя, в Ґантері, Н.Й.
о год. 7:45 ранку
в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж.
о год. 9-ій ранку
в церкві св. Юра у Львові.

Вічна Їй пам'ять!

дочка – ХРИСТИНА К. ДУРБАК
внуки – СОФІЯ, ОЛЕГ-РОМАН ГАСЮКИ
сестрінка – АННА БОЙЦУН-САВАДЖ із синами ЧАРЛЗОМ і МИХАЙЛОМ
зять – БОГДАН ГАСЮК

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

АННА РУДИЙ член 164 Відд. УНС. Померла 7 березня 2005 р. на 77-му році життя. Нар. в 1927 р. у Berwick, PA. Членом УНС стала в 1945 р. Залишила в глибокому смутку 4-ох братів. Похорон відбувся на цвинтарі свв. Кирила і Методіяу Berwick, PA.

Вічна Її пам'ять!

Секретар

....

МИХАЙЛО СТАНІШЕВСЬКІ член 245 Відд. УНС Т-ва „Запорозька Січ" в Трентоні, Н. Дж. Помер 11 квітня 2005 р. на 84-му році життя. Нар. в 1921 р. в Україні. Членом УНС став в 1954 р. Залишив у глибокому смутку дружину Стефанію з дітьми та внуками. Похорон відбувся 15 квітня 2005 р. на цвинтарі Святого Духа в Гемптонбургу, Н. Й.

Вічна Йому пам'ять!

Секретар

ІВАН ВОЗНИЙ член 173 Відд. УНС Т-ва св. Володимира у Вілмінґтоні, Дел. Помер 11 квітня 2005 р. на 93-му році життя. Нар. в 1911 р. у Вілмінґтоні, Дел. Членом УНС став в 1969 р. Залишив у глибокому смутку сина Михайла, доньку Мари-Анн, внуків, дальшу родину в Україні, приятелів і знайомих у Вілмінґтоні, Дел. Похорон відбувся 16 квітня 2005 р. на цвинтарі Всіх Святих у Вілмінґтоні, Дел.

Вічна Йому пам'ять!

Секретар

....

ОЛЬГА БІЛИНСЬКА член 57 Відд. УНС Т-ва свв. Петра і Павла в Коговз, Н.Й. Померла 3 червня 2005 р. на 67-му році життя. Нар. в 1937 р. в Трой, Н.Й. Членом УНС стала в 1994 р. Залишила в глибокому смутку мужа, трьох синів, одну доньку і 8 внуків. Похорон відбувся 7 червня 2005 р. на цвинтарі св. Миколая у Вотервліт Н.Й.

Вічна Її пам'ять!

Секретар

Ділимося сумною і болючою вісткою з родиною, приятелями та знайомими, що 12 липня 2005 р. на 80-му році життя відійшла у вічність після короткої недуги наша найдорожча МАМА

бл. п.

ДАРІЯ ГРЕЧИЛО

з дому БЕРЕЗЮК

ПАНАХИДА була відправлена 14 липня в Quinn's Funeral Home в Асторії, Н.Й.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 15 липня в українській католицькій церкві Чесного Хреста в Асторії, а відтак на цвинтарі Святого Духа в Гемптонбургу, Н.Й.

Залишені в глибокому смутку дочки:

КЛАВДІЯ і ІВАНКА з мужем СТЕФАНОМ.

Вічна Її пам'ять!

В 40 ДЕНЬ СМЕРТИ

буде відправлена

ПАНАХИДА

в суботу, 20 серпня 2005 р., о год. 9-ій ранку

в українській католицькій церкві Чесного Хреста в Асторії, Н. Й.

Найщиріша подяка нашій родині, приятелям і знайомим, котрі підтримали нас і помогли нам перенести наше горе.

Ділимося сумною вісткою, що 2 липня 2005 р. на 87-му році життя відійшов у вічність наш найдорожчий ТАТО і ДІДО

бл. п.

ІВАН ХОМКО

нар. 9 лютого 1918 р. в Україні.

Був довголітнім членом Крайової Управи Організації Оборони Лемківщини і членом Ради Директорів Фундації Дослідження Лемківщини, а також головою Окружного Комітету УНСоюзу в Пасейку, головою 42 Відділу УН-Союзу. Належав до УККА і був головою Української Централі в Пасейку.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 7 липня 2005 р. в українській католицькій церкві св. о. Миколая в Пасейку, а відтак на цвинтарі св. Марії в Saddle Brook, NJ біля дружини Нацкі.

У глибокому смутку залишені:

син – ДЖАН з дружиною РІТОЮ і дітьми ТЕДДИ, КІМ і ДЖАНОМ
донька – МАРІЙКА з чоловіком ТОМОМ та дітьми НИКОЛ і КІМ
правнуки – ЛОРЕН, КЕЙДІ, БРЕНДОН, ІЗАБЕЛА, МАРІЯ.
та ближча і дальша родина в Америці і Україні.

Вічна Йому пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що 24 березня 2005 р. на 93-му році життя відійшов у вічність

бл. п.

інженер
МИКОЛА ПАСТЕРНАК

нар. 27 листопада 1912 р., в Добровідці, Коломийщина.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 26 березня 2005 р. в українській католицькій церкві Входу в Храм Пресвятої Богородиці в North Porth, FL., а відтак у Venice Memorial Garden.

В 40-ий день смерти була відправлена

СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХИДОЮ

в тій самій церкві.

В глибокому смутку залишені:
в Україні: доњка – ЛЮБА ОКСАНА ПЕТРУСЕНКО
внучка – НАТАЛКА РАДЧЕНКО з чоловіком ЮРІЄМ
правнуки – АНДРІЙКО і ТАРАСИК
в Америці: брат – ЮРІЙ з дружиною ОЛЬГОЮ
племінник – ЮРІЙ з дружиною ЛОРОЮ
племінниця – ХРИСТИНА ПАНИЦЯ з чоловіком ВАСИЛЕМ
та ближча і дальша родина в Америці і Україні.

Вічна Йому пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що 28 червня 2005 р. відійшов у вічність

бл. п.

АНТІН КОЦЕПУЛА

нар. 21 листопада 1922 р. у селі Торчин, на Волині, Україна.

Колишній голова 17 Відділу УНС у Чикаго.

ПОХОРОННЕ БОГОСЛУЖЕННЯ відбулося 5 липня в каплиці Музики, а тіло Покійного поховано 6 липня на цвинтарі Елмвуд.

Антін Коцепула залишив:

дружину ВАЛЮ, дочку ВІРУ, зятя і двох внуків та багато друзів, Братів і Сестер по вірі у Господі в Америці, Канаді і Україні.

Вічна Йому пам'ять!

Його друг ЯРОСЛАВ БИЛЕНЬ

Ділимося сумною вісткою, що в п'ятницю, 15 липня 2005 р. на 81 році життя упокоїлася в Бозі по довгій і тяжкій недузі наша найдорожча МАМА, БАБЦЯ, СЕСТРА і ТЕТА

бл. п.

АННА ПРОЦЮК

з дому МАМЧАК

членка сестрицтва церкви св. Трійці в Ірвінґтоні, Н. Дж. і довголітній скарбник ОЖ ОЧСУ в Ірвінґтоні, Н.Дж.

ПАНАХИДУ відслужено у вівторок, 19 липня в похоронному заведенні Литвин і Литвин у Юніон, Н.Дж.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в середу, 20 липня в церкві св. Трійці в Ірвінґтоні, а відтак на цвинтарі св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

В глибокому смутку залишилися:
доньки – МАРІЙКА БОКАЛО з чоловіком МИРОНОМ
– ЛЮБА ГУМЕНЮК з чоловіком ЮРІЄМ
сини – ПЕТРО
– ЯРОСЛАВ з дружиною ДЖЕНІС
внуки – ТАЇСА з чоловіком КРИСТОФОРОМ
– КАРЕН з чоловіком ДАНОМ
– ДАМ'ЯН
– НИКОЛА
– ҐРЕЙС
– ДАНІЄЛ
сестри – КАТРУСЯ, МАРУСЯ і СТЕФКА з родинами
брати – ІВАН, МИХАЙЛО, МИРОН, АДАМ, СЛАВКО, БОГДАН з родинами
та ближча і дальша родина в діяспорі і Україні.

Вічна Їй пам'ять!

Замість квітів просимо складати пожертви на розбудову Музею в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.